

“Çağdaş Azərbaycan bədii nəşri”: 21 (147 - 2013)

Rövşən Yerfi

“Günahsız” qatil

Povest

Kitab YYSQ tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb.

YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın e-nəşri N 21 (147 - 2013)

2013

Milli Virtual Kitabxananın təqdimatında

“Çağdaş Azərbaycan bədii nəsr”: 21 (147 - 2013)

Bu elektron nəşr <http://www.kitabxana.net> - Milli Virtual Kitabxananın “Çağdaş Azərbaycan bədii nəsr” Kulturoloji-bədii layihəsi çərçivəsində nəşrə hazırlanıb və yayılır.

Elektron Kitab N 21 (147 - 2013)

Kulturoloji layihənin bu hissəsini maliyyələşdirən qurum:

YYSQ və Azərbaycan Yazıçılar Birliyi - <http://www.azyb.net>

Rövşən Yerfi

“Günahsız” qatil

Povest

Qadın səadəti... Qadını o səadətə yetişdirəcək sevgi uğrunda uğursuz cəhdləri, çarpışması... Sevgidən yaranan qısqanclıq zəminində cinayətin törənməsi. Və nəticədə sevgi umduğu insanların etinasızlığı üzündən qadının “günahsız” qatilə çevrilməsi...

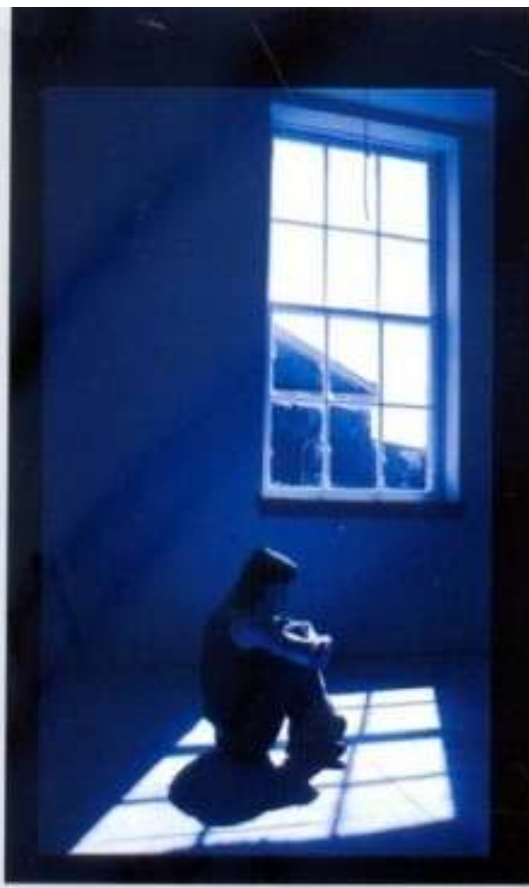
Kitab YYSQ tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb.

YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın e-nəşri N 21 (147 - 2013)

Virtual redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı: Aydın Xan (Əbilov), yazar-kulturoloq

Rövşan Yerfi

"GÜNAHSIZ"

QATİL

Rövşən Yerfi

“Günahsız” qatil

POVEST

Bakı - 2013

© YYSQ – www.kitabxana.net

Rövşən Yerfi. “Günahsız”qatil”. Bakı, Qanun, 2010, 140 səh.

Qadın səadəti... Qadını o səadətə yetişdirəcək sevgi uğrunda uğursuz cəhdləri, çarpışması... Sevgidən yaranan qısqanclıq zəminində cinayətin törənməsi. Və nəticədə sevgi umduğu insanların etinasızlığı üzündən qadının “günahsız” qatilə çevrilməsi...

© Rövşən Yerfi

© YYSQ – www.kitabxana.net

“GÜNAHSIZ” QATİL

İsa peyğəmbər onlara dedi: "Sizlərdən kim günahsızdırsa, ona birinci daş atsın"...

Qapı aramla döyüldü:

-Ay qız, İnci, bəsdə yatdın, nə qədər yatmaq olar, gün günortanı ötüb, dur ayağa da, eşidirsən məni?

Məsmə idi onu çağırın.

- Yenə nə istəyir görəsən, - yarıyuxulu mızıldandı. – Bəlkə otaq lazımdı ona, buna görə bu hay-küyü qaldırıb?

Yuxusuzluqdan ağırlaşan göz qapaqlarını çətinliklə açıb, qarşı divardakı dördkünc saata baxdı. Gün günortanı ötüb, axşama yaxınlaşırdı.

Gecə barından çıxıb evə çatanda səhər hələ açılmamışdı. İçəri daxil olan kimi səssizcə öz otağına girib, qapını arxadan bağlayıb, əyni paltarlı çarpayısına uzanaraq yuxuya getmişdi.

Qollarını dartıb gərnəşməklə yanaşı ağız dolusu əsnədi. Əsnəyəndə nəfəsindən gələn xoşagəlməz içki iyi burnunu qıcıqlandırdıqca əti çimçəşirdi. Barda ötən gecəni xatırladı. Əvvəlcə hər şey öz qaydasında idi. Gecə keçdikcə ətrafındakı kişilərin onu tez-tez müxtəlif içkilərə qonaq etməsi haldan çıxardı. Qatıb-qarışdırdığı içkilərin təsirindən beyni dumanlanmışdı. Sonra onu o biri qızlarla birlikdə kiçik otaqların birinə apardılar. Orada onunla nə etdilər, başına hansı oyunlar açdılar - xatırlamırdı. Dağılaşanda kimsə qucağına alıb maşına oturtmuşdu. Maşından düşündə sərxoşluğundan səndirləsə də özünü evə çatdırma bilmişdi.

Ətrafına boylandı, yadına əl çantası düşmüşdü: görən dəmləşməsindən istifadə edib ona “atmamışdılar?”

Çantasını yoxlayıb sakitləşdi. Sağ olsunlar, gözü tox uşaqlardı, - fikirləşdi. Hər şey öz yerində idi: açarları, cib telefonu, bir də ən ümdəsi – gecə "zəhmət haqqısı", yaşıl bank bileti. O bileti ki, insanın istənilən işində, “kütləsindən” asılı olaraq, yaşıl işıq yandırmağa qadirdi.

Nə qədər yorğun, əzgin olsa da öz xoşu ilə ayağa durmayacaqdı, bir neçə dəqiqədən sonra Məsmə qarışıq ilə başının üstünü kəsdirəcəkdə. Ayağa durub yuyunmalı, üz-gözünü, əyin-başını qaydaya salıb növbəti "iş saatına", yaxınlaşan gecəyə hazırlaşmalı idi.

Yerindən qalxıb gözlərini ovuşdura-ovuşdura vanna otağına tərəf yön aldı. Məsmə onu bu vəziyyətdə görək laqeyd qala bilməyib bozardı:

- Fu.., zalımın qızı gör nə qədər içib ki, yanından keçmək olmur. Zəhrimarın iyindən baş çatlayır. Aaaz, nə məcburdu belə içəsən, görməmişlik edəsən, hansı gününə şadsan?

- Sənin kimi anamın olmasına, - İnci atmacalı cavab verib vanna otağına girdi.

- Olmuşdun mənə tayım. Mən olmasaydım, çoxdan qurd-quşa yem olmuşdun. Yad ellərə aparıb Allah bilir, ya qul etmişdilər, ya da itkin düşüb ölmüşdün...

...Məsmə İncinin analığı idi. Qəlbinin dərinliklərində gizlin nifrət bəslədiyi kök, bəstəboy qadın həm də onun son ümidgahı idi. On dörd yaşında anasız qalmışdı. Ayın yarısını dənizdə işləyən atasının heç vaxt qədrini bilmədiyi, hər evə gələndə gözümçixdiyə saldığı anasını Allah qəfil sağalmaz bir xəstəliyə düşür edib, əllərindən aldı. Anasının ili çıxmamış günlərin birində haradansa tapışdığı Məsməni evə arvad gətirdi. İlk aylar ailədə bütün işlər qaydasında gedirdi. Məsmə qılıqlı, xoşxasiyyət, hamı ilə yolagedən idi. Yalnız atasının dənizdə olan günlərində "qohumlarıma gedirəm", - deyib onu təkbaşına qoyub bir neçə gün müəmmalə yox olması eşidib bilənə də anlaşılmaz görsənirdi. İnci analığının bir müddət harasa gedib qayıtması barədə atasına xəbər verərsə Məsmə ilə davalaşacağından qorxub susurdu. Nəhayət, Məsməni kimlərləsə görənələr atasına məsələni çatdırmışdılar. Bir gün işdən evə qəzəbli qayıdan atası Məsmənin üstünə çığırdı:

- Qızı evdə tək qoyub nə sülənirsən orda-burda it kimi? Qıçını qatdala altına, otur evində. Bir də eşitməyim, mən evdə olmayanda özbaşına harasa gedəsən...

- Bəs neynim, on beş gün bayquş kimi oturub səni gözləyim? Mən də insanam, darıxıram. Çıxıb bir qohumuma dəymək mənə qəbahətdir?

- Ağzımı açma qızın yanında. Haçandan qohum-əqrəbəli olmusan? Sənin qohumunun "qostinsanın" qabağında nə başı qalmışdı?! Yoxsa keçmiş məskənlərini unuda bilmirsən?

Söhbətin gözlənilməz şəkil aldığı görün Məsmə arxasını yerə vurmadı:

- Bəs məni alanda tanımırdın, gözlərin harda idi?

İncinin ilk dəfəydi atasına yazdığı gəldi: qışqırmaqdan savayı əlindən bir iş gəlmirdi. Həmişə anasını yerli-yersiz kiməsə qışqanıb, üstünə hücumlanıb döyən atası, indi elə bil qorxurdu, əl-ayağı bağlanmışdı. Demə o, Məsmə ilə eyş-ışrət zamanı tanış olub, onun yüngül həyat tərzi keçirməsindən də xəbəri varmış. Gözə görünməyən qüvvə atasının gözlərini bağlayıb, ağılını almışdı. Guya Məsməni düz yola çəkib ev qadınına çevirəcəkmış.

Atasının qadağasından sonra Məsmə əri evdə olmayanda daha harasa yox olmadı. Əksinə, "kişi qohumları" və özü sayaq qadınlar evə ayaq açmağa başladılar. Belə vaxtlarda "əngəl" olmaması üçün İncini bir iş, ya bəhanə tapıb müəyyən vaxt evdən uzaqlaşdırmağa çalışırdılar. Əvvəllər bu bəhanələri anlamayan İnci "qonaqların" ona dikilən harın baxışlarını hiss etdikcə, onları görməmək üçün özü həmin saatlarda evdən kənarlaşmağa çalışır, gününü küçələrdə, parklarda keçirən tay-tuşları ilə dostluq etmək məcburiyyətində qalırdı.

- Ay Məsmə, nə gəşəng qızın var. Meyvəsinin nübarını haçan dərecəksən, vaxtı döyülmü?

- Yox a, hələ balacadır. Bir-iki il keçsin, sonra "baxarıq".

Təsadüfən qulağına dəyən bu sözlərin tam mənasına varmasa da, analığının hiyləgər baxışı qanını qaraltmışdı. Artıq dərk edirdi ki, Məsmə atasına yaxşı arvad olmadığı kimi, ona da ləyaqətli ana olmayacaqdı.

Səlim Məsməni alandan sonra yaxın qohum-əqrəba da onlardan üz döndərmişdi. Gün-gündən dedi-qodu artır, qonşular da rastlaşanda salamlamaq istəmirdilər. Dənizdən yorğun qayıdan atasının əhvalını korlamamaq, evdə qırğın salmamaq üçün İnci hər şeydən özünü xəbərsiz göstərsə də, onun az-çox məlumatlı olmasını, ürəyində əzab çəkməsini gözlərindən duyurdu.

Atası peşman olmuşdu. Gümanı düz çıxmamışdı. Məsmədən ona ailə olmayacaqdı. Bəs nə etsin? Necə, hansı adla evdən çıxarsın? Ona xəyanət etdiyini boynuna qoya bilərdimi? Çünki Məsmə nə edirdisə, o evdə olmayanda edirdi. Özü də səriştə ilə, izsiz-filansız. Məsməyə görə işini atsınmı? Onsuz da tanış-biliş arasında əvvəlki hörməti qalmamışdı. İndi də işdə hamıya məlum olacaqdı ki, Səlim arvadının ipini yığa bilmir, evdə oturub ayağına bağlamaq məcburiyyətindədir.

Təzədən evlənmək də asan məsələ deyildi. Özünə layiqini tapmaq üçün xeyli müddət arayıb-axtarmalıydı. Şübhəsiz başqa evin "otur-duruna" alışmış bir ərsiz arvadla evlənməliydı. Hardaydı beyni, qəlbi tər-təmiz qadın, bu yaşında ona ərə gəlib, qızına sahib duraydı? Bu müddətdə dənizdə olanda qızına kim həyan olacaqdı? Öz doğma anasını əvəz etməsə də ona analıq etməyi bacaran ev qadını lazım idi. Deməli, yaxşısını

tapmaq üçün gözləməli, dözməli, sonra qərar verməliydi. O isə tələsmişdi! Axır vaxtlar daima fikirli gəzirdi. Bəzən tək olanda öz-özülə danışdı. Hərdən taleyini, Məsməyə rast düşdüyü günü qarğıyır, çox vaxt özünü axmaqlığına görə qınayırdı. Əgər İncinin anası sağ olsaydı, lap Məsmə ilə dilxoşluq etsə də yəqin ki, evinə gətirməyəcəkdi. Keçmişdə yazıq arvadına etdiyi haqsızlıqları düşünür, bu günləri acı taleyi ilə bağlayırdı. Deməli, o, verdiyi acıları, özü də dadmalıydı. Pis olmasa, yaxşının qədri bilinməz deyiblər.

Fikirdən rahatlıq tapa bilmirdi. Səlim sanki çiyinlərində ağır yük daşıyırdı. Həmin o yükün nəticəsiydi ki, bir payız günü dənizdə hava xoş olsa da hündürlükdən müvazinətini saxlaya bilməmiş, suya düşüb boğulmuşdu. Təbii ki, bu, ehtimal idi. Ekspertizanın rəyi beləydi. Bəlkə də ayağı heç bürməyib, həyatından bezib özünü atmışdı. Özündən və Allahından savayı həqiqəti kim bilə bilərdi?

Atasının ölümü hamı tərəfindən bədbəxt hadisə kimi qarşılansa da, İncinin nəzərində günahkar analığı idi. Haqqında yayılan dedi-qodulara, evdə yaranan narazılığa, tez-tez aralarında olan davalara o baskar idi. Onu ölümə, özünə qəsdə sürüklədiyi üçün atasının qatili hesab edirdi.

Amma qatil gözü ilə baxsa belə, Məsmədən qeyri kimsənin ona yaxın durmaması bu söhbəti açıb ağartmasına dəymirdi. Xalasının biri uzun illərdi xaricdə yaşayır, digəri isə yenicə rəhmətə getmişdi. Başqa yaxın kimsəsi yox idi. Gözləmək lazım idi. İnanırdı ki, analığı nə vaxtsa etdiklərinin cəzasını alacaqdı. O günə qədər isə hər hansı bir yolla yaşamalıydı. Hələ ki, müstəqil yaşaya bilməzdi. O, Məsmənin qayğısına möhtac idi. Ona görə də bildiklərini ürəyində saxlamağa, susmağa üstünlük verdi. Məqamı çatana qədər.

Əslində Məsmə insan kimi pis insan deyildi. İncini görən gündən onunla mehriban rəftar edir, hər qayğısını çəkməyə çalışırdı. Doğma qızı qədər xətrini istəyib, gözəl geyinməsinə, yaraşlıq görünməsinə həmişə diqqət yetirirdi. Özü demişkən, qoy deməsinlər ki, ögey ana əlinə baxır. Baxmayaraq ki, övladı yox idi və ümumiyyətlə olmamışdı...

Bütün insani keyfiyyətlərini, yaxşı cəhətlərini kölgədə qoyan yeganə qüsuru ayağısürüşkənliyi idi. Məsmənin nəzərində isə bu qüsurlu ad həyat tərzi, yaşamaq qaydasıydı. Canındakı ehtirasdanmı, yoxsa anasının yolunu davam etdirmək alınma yazılmışdı, ağıl kəsəndən hamı kimi yaşamağı bacarmadı. Həyatın sərt üzünü görünəndək, bəxtindən bir kişi də qarşısına çıxmıdı ki, sevməyin nə olduğunu anlatsın, ona sahib çıxıb, xanımı etsin. Əksinə, hamı onun təcrübəsizliyindən öz məqsədi üçün istifadə etdi. İlk günlər özünü "qurbanlıq" hesab etsə də, sonradan "sənətinin bilicisi" oldu. Say-hesabını itirdiyi abortların nəticəsi o oldu ki, sonsuz qaldı. Ömrünün payızında, yaşı qırxı haqlayanda İncinin atası ilə qarşılaşması isə ona gecikmiş, vaxtı keçmiş baharı xatırlatdı. Lakin artıq gec idi. Sərbəst, özbaşına yaşadığı uzun illər bütün varlığına təsir göstərmişdi. Ömrü boyu bir kişi ilə yaşamaq, ona heç vaxt xəyanət etməmək?! Onun üçün bu çox çətin idi. Layiqli qaydada yaşamağı

ürəyi istəsə belə, bacarmırdı. Bədənini idarə edən, ürəyinə üstün gələn sehrli bir qüvvə ona qalib gəlirdi. Bu mucadilədə tək özü ilə mübarizə kifayət etmirdi. O, gərək eyni zamanda illər ərzində ünsiyyətdə olduğu dostlarından, tanışlarından imtina etməli idi. Və yaxud, bu torpaqdan baş götürüb getməliydi.

...Məsmənin qız vaxtından ən çox xoşladığı zövq cinsi yox, müştəridən aldığı qazancın şirinliyi idi. Elə qızlığını – bəkarətini də, bahalı pal-paltara, ənik-kirşana qurban vermişdi. Əlinə pul gələndə mağazaları gəzməkdən yorulmazdı. İstəyi isə bitib-tükənmək bilmirdi. Könlündən saysız-hesabsız pullar keçirdi. Müstəqil olmaq nə qədər yaxşı olsa da, sərfəli müştəriyə rast gəlmək hər zaman mümkün deyildi. Vasitəçisiz keçinmək çətin idi. Ona görə də, şəhərin mərkəzindəki mehmanxananın qarşısında tanış olduğu rəfiqəsinin məsləhəti və köməyi ilə dəstəyə qoşulmaq məcburuyuyətində qaldı. Dəstə, təhlükəsizlik baxımından da sərfəli idi. Tək olarkən bəzən müştərinin kobudluğu ilə rastlaşanda polisə müraciət etməyə ürək etmirdi. Polis də çox vaxt o kobudu cəzalandırmaqda olsa, sənin üstünə düşüb incidirdilər. Ancaq dəstədə olanda dəstəbaşının polislə gizli sövdələşməsi varsa, haqlı tərəf kimi xətersiz ötüşürdün. Onun kimi qadınları idarə edən, müştərilərlə vasitəçilik yaradan dəstəbaşı xanımın - "Mama Roza"nın qazancın tən yarısına yiyə durması da onu açmırdı. Belə olanda, özünə münasib iş yeri tapmağı qərara aldı. Ürəyindən mağazada satıcı işləmək keçirdi. İmkanlı tanışlardan soraq etdi. Nəhayət, bir gün satıcı işi tapıldı. Amma mağazada deyil, şəhərin girəcəyində, yol kənarındakı təzə açılan kafedə satıcı işinə qəbul edildi. İşə düzələndən sonra müstəqil yaşamaq üçün evdən ayrılıb, kirayə mənzil tutdu.

Məsmənin xoş davranışı, yaraşılıq qaməti ilk gündən kafeyə gələn-gedənlərin diqqətini cəlb etdi. Az vaxt ərzində kafenin müştərilərinin sayı artdı. Daha ona kimisə axtarmaq lazım gəlmirdi. Əksinə, onunla “yaxınlıq” etmək istəyənlər birə-beş artmışdı. Hətta bəzən iş vaxtının sonunadək dözməyənlər də tapılırdı. Belə halda, müdirin razılığı ilə, qazanca şərik olmaq şərtiylə müştərinin narazı salmamaq naminə, gözdənkənar kabinada "nümünəvi xidmət" göstərməli olurdu.

Çox keçmədi, kafe xüsusilə sürücülər arasında tanınıb, öz adı ilə yox, "Məsmənin kafesi" kimi məşhurlaşdı.

İllər ötdükcə, laübalı həyat onu usandıрмаğa başladı. Hər il yaşı artdıqca, gözəlliyinin azaldığını, bədəninin əzələrinin boşaldığını duyduqca, nə vaxtsa bu qayğısız günlərinin sonu olacağını düşünərək özündən asılı olmadan əsəbiləşirdi. Gələcəyi üçün narahatlıq yaradan tənhalıq qorxusu daim canını sıxırdı.

O, kafedə bir müddət işləyəndən sonra özünə imkanı çatan hər şeyi əldə etmişdi. Bir otaqlı ev almışdı, evində normal şərait yaratmışdı. Daha onun-bunun qapısında kirayə qalmırdı. Hər cür ev əşyası, coxlu pal-paltarı, ehtiyat pulu, hər yerdə dostları var idi. Həyatından narazı deyildi. Özü seçdiyi həyat idi. Əzabı da,

sevinci də ona xoş gəlirdi. Başı yoldan ötənə, gəlib-gedənə, çox vaxt eyş-işrətə elə qarışmışdı ki, yaşının otuzu keçməsinə hiss etməmişdi.

Bir səhər tezdən kafenin həyətinə bir minik maşını girdi. Maşından orta yaşlı kişi, nisbətən cavan qadın və beş yaşı da ola-olmaya şeytangöz bir qız uşağı kafeyə daxil oldular. Uzaq yoldan gəldikləri hiss olunurdu. Bu kafeyə ailə nadir halda gəlirdi. Onlar içəri girəndə balaca qız necə Məsmənin gözünü tutdusa, bütün iş-gücünü atıb, qızla oynamağa başladı. Qızcığazın parıldayan gözlərini, yumşaq saçlarını, xırda əllərini, yaraşlıq sifətini oxşamaqdan, öpüb qucaqlamaqdan özünü saxlaya bilmirdi. Elə bil əl ilə yaradılmış canlı kukla idi.

- Kukla, kukla...

Məsmənin nəvazişlərinə əvvəlcə cavab verməyib, anasının qucağına qısılan qızcığaz, ondan bir xeyli şirniyyat aldıqdan sonra üzü güldü. Anası da, Məsmə də sevindi:

- Uşaq fağır neyləsin, qan nədi, iliyimizə keçib. Xeyrimiz olmasa, üzümüz gülməz.

Yeməklərini qutaranda Məsmə yenidən onlara yaxınlaşıb qızı qucağına alaraq oynatdı:

- Kuklanı satın mənə. Mən alıram, verməsəz, gəlib evinizdən oğurlayacağam.

Atası gülə-gülə:

- Bizim kuklamızın qiyməti yoxdur. Heç kimə verə bilmərik. Kukla istəyirsən, get, zəhmət çək al, - onun əzizləməsinə eyhamla cavabladı.

-Allahın verdiyi payın tayı-bərabəri olmaz, - anası yoldaşının sözünə qüvvət verdi.

Məsmənin könlünü hələ heç bir uşaq bu cür ovsunlamamışdı. Ürəyində ani istək baş qaldırdı: kaş onun da belə şirin balası olaydı.

O, qızın ciblərini konfetlə doldurdu, çoxlu-çoxlu öpüb anasına qaytardı. Onlar gedəndə Məsmənin gözləri nəmlənmişdi. Ömründə ilk dəfə idi uşaq istəyirdi. Əvvəl əl-ayağına dolaşacağından ehtiyatlıb, uşaq barəsində heç düşünməmişdi də. O, nə qədər heyvansayaq tək özü üçün yaşayacaqdı? Sabah qocalıb əldən düşəndə ona kim yiyə duracaqdı? Qadın üçün ana olmaqdan gözəl nə var dünyada? Mütləq, necə var ana olmalıydı. Atasının kimliyi, olub-olmaması əhəmiyyətli deyildi. Özü atalıq edəcəkdi. qazancı, yığdığı ona bəs idi. Təki, "ana" deyib, qucaqlayan olsun, malına, evinə, özünə sahib dursun. Ancaq yaşının bu çağında ana

olmaq asan deyildi. Cavan vaxtlarında hamilə qalmamaq üçün nələr etməmişdi? Çətin ondan ana olardı. Gərək təcili həkimə müraciət etsin.

Ertəsi gündən başlayaraq, xeyli müddət həkimlərə ayaq döydü. Müalicələr yazıldı. İki ilə qədər ümidlə yaşadı. Lakin nəticəsi olmadı. On beş il əvvəl etdiyi başıpozuq hərəkətlərinin cavabını aldı: O, heç vaxt ana olmayacaqdı!

Bir zamanlar hamiləlikdən yaxa qurtarmağa pul xərcləyirdi. İndi tərsinə! Xərclədiyi pulların da xeyri yox idi. Artıq özü də bu qənaətə gəlmişdi ki, arzusu alınmayacaq. Möcüzəyə ümid bağlayan həkimlər isə öz xeyirlərinə görə onu yeni müalicələrə həvəsləndirib əldən buraxmaq istəmirdilər. Daha iynə-dərmandan da bezmişdi. Allahına sığınıb, qismətinə qane olmaq istəyirdi. Demək, belə lazımmiş. O, ana olmağa layiq deyilmiş...

Bir neçə il də keçdi. Həyat öz axarı ilə davam edirdi. Məsmə həmişəki kimi həyatını kafeyə, müştərilərə həsr edə, taleyi ilə razılaşıb ömrünün günlərini, havayı əlinə keçən pul sayacağı boş-boşuna xərcləyirdi. Yaşı qırxı haqlamışdı. Özünü nə qədər cavan göstərməyə çalışsa da, əvvəlki tərəvəti, yaraşığı qalmamışdı. O, bunu onunla olmaq istəyənlərin azalmasından hiss etmişdi. Keçmiş tanışları, müştəriləri daha özündən çox, kafeyə ayaq açan cavan qızlarla maraqlanırdı, onu vasitəçilik etməyə dil tuturdular. Başa düşürdü ki, artıq dövrünü bitmək üzrədi. Beş-on il də ötəcək, onu vaxtında olsaydı, oğlu yaşında, təcrübəsiz, cinsi əlaqə barədə təzə nəşə öyrənməyə can atan cavan uşaqlardan qeyri kimsə istəməyəcəkdi.

Əvvəl pərt olsa da, köhnə dostlarını itirməmək xatirinə vasitəçi oolmağa razılaşmaq məcburiyyətində qalırdı. Etdiyi vasitəçiliyə görə isə hər iki tərəf könüllü, bir-birindən xəbərsiz "hörmət"lərini çatdırırdılar. Bu minvalla get-gedə özü istəməsə də "Mama Roza"ya çevrilirdi. Axır aylar kafeyə ara-bir gəlib gedən, saçlarına dən düşən ortaboylu, çox da kök olmayan kişinin daim ona qərribə nəzərlərlə baxması nəzərindən yayınmamışdı. Son illər özündən yaşlı kişinin ona belə baxmasını xatırlamırdı. Az-çox yenə bir az cavanlar yaxınlaşıb, yaddan çıxarmırdılar.

O kişi, sanki gözləri ilə nəşə demək istəyən, amma deməyə utanan yeniyetməyə oxşayırdı. Qəfildən peyda olduğu tək, bəzən günlərlə yox olurdu. Heç kəsə qaynayıb qarışmayan, uzaq küncdəki stolda papiros çəkə-şəkə yalnız pivə içən, daim fikirli bu kişi Məsməni ilk gündən özünə cəlb etmişdi. Hər dəfə ona yaxınlaşıb maraqlanmaq, həmsöhbət olmaq istəmişdisə də, özünün də heyrət etdiyi bir hissəni onu həyalı davranmağa məcbur etmişdi. Olmayanda isə mütləq ona yanaşacağını qərar verən Məsmə, kişini görəndə tərəddüddən donurdu. Başını işlə qatırdı. Nə vaxt ki, onu həmişə oturduğu stolun arxasında görmürdü, özünü danlayıb peşman olurdu.

Nəhayət, son gedişindən sonra bir axşam onu yenidən kafedə görüb, sevindi. Daxilən güc toplayıb gülə-gülə stola yaxınlaşdı. İllərdən bəri topladığı təcrübə dadına çatdı.

- Salam! Xoş gördük!

- Salam! Xoş günün olsun, - onun yaxınlaşması kişini sevindirmişdi. Elə bil o da çoxdan soruşmağa çəkiniyi sualın cavabını eşidəcəkdi:

- Əyləş, ayaq üstə zəhmət çəkmə, - qarşısındakı stula dəvət etdi.

Məsmə əyləşdi. Həmişə kənardan müşahidə etdiyi insanın sifət cizgilərinə yaxından nəzər salıb baxışlarının dərinliyinə heyrətləndi. Onun siması nədənsə tanış gəlirdi. Görən harda görmüşdü onu? Nə bilsin. On beş yaşından o qədər kişi görmüşdü ki, hansını yadda saxlayacaqdı? Xatırlamırdı.

- Mənə bax, çoxdandı sənə göz qoyuram. Mənə belə qərribə baxırsan e... Olmaya məndən xoşun gəlir?

Sözlər kişiye ləzzət verdi:

- Düz tapmısan, elədir ki, var, səndən xoşum gəlir.

- Yox a, söhbətin bu məcraya gəlməsi hər ikisinin gülüşünə səbəb oldu.

- Onda vur gəlsin, - əlini kişiye tərəf uzatdı, - Məsmə...

Məsmənin əlini ona tərəf uzatmasını əvvəlcə gec anlayıb, sonra özü də əlini uzadıb sevinclə onun əlinə vurdu:

- Səlim!

- Bilmirəm, nə vaxtsa səni görmüşəm, tanış gəlirsən. Bir az qocalmışam, yaddaşım korşalıb. Bəlkə özün deyəsən. Əvvəllər, bu son üç-dörd ayı demirəm, bu kafeye yolun düşüb?

- Sən qocalmamısan, maşallah cavan qıza oxşayırsan, qorxma gözə gəlməzsən.

Sonra Səlim gülüşünü saxlayıb, mətləbdən yayınmayıb, ah çəkdi:

-Hə, düz deyirsən, gəlmişdim. On il qabaq. Ailəmlə gəlmişdim. Yaxşı yaddaşın varmış, bir dəfə gəlsəm də xatirində qalıbmış.

Məsmə özü də özünə mat qalmışdı. O, on il qabaq, bir dəfə gələn adamı yadında necə saxlaya bilərdi? Yəqin onu kiməsə oxşadıb. Özü də ailəsi ilə. Yenə "qonağı" olmuş olsaydı, dərd yarıydı. Hər halda özünü sındırmaq istəmədi:

- Deyirəm axı, səni nə vaxtsa görmüşəm. Yaxşı, bəs sonra niyə gəlmədin, yoxsa kafemiz xoşuna gəlmədi?

- Yox, elə deyil, mən arvadla çox adam arasına çıxan deyiləm. O gün uzaqdan gəlirdik, evə çatanacan dözmədik, istədik bir hovur dincələk, aclığımızı öldürək. Onda sənənlə görüşdük. O gün bizə göstərdiyin qayğını, diqqəti həmişə xatırlayırdıq, xüsusilə balaca qızımızla....

- Nə tez yadına düşmüşəm. Daha bir on ildən sonra gəlsən mənə yerimdə başqasını görəcəksən. Yoxsa əl-qolunu tutan var? Ürəyin nə vaxt istəyir gəl, get, yenə ailəni də gətir. Dünya dağılmayacaq ki,...

- Elə deyil, - Səlimin səsi hüznə düşdü, - dörd ay olar ki, yoldaşım dünyasını dəyişib. İndi hər bura gələndə, səni görəndə, o günləri təkrar yaşayıram, yüngülləşirəm...

Söhbətin qəmli məcraya yönələcəyini gözləməyən Məsmənin sifətindən gülüş çəkildi. Son illər bəzən ürəyini ağrıdan tənhalığını xatırladı. Bütün həyatını arsızlıqla yaşamaq baş tutan iş deyildi. Heç kim pis gündən, ölümdən sığortalanmamışdı. Səlimin kədərli üzünə baxıb qəlbində onun rəhmətə gedən arvadına qibtə etdi. Heç olmasa onun üçün qəmlənən, xatırlayan var idi. Məsməni kim arayıb axtaracaqdı?

- Allah rəhmət eləsin. Cavan idi?

- Bir yaşda olardıq.

- Sən çox qocalmamısan ki... O bir-iki saçın da yəqin arvaddan sonra ağarıb. Sənə nə var, uzağı ili çıxmamış nə çoxdu arvad, birini tapacaqsan. Bəs arvaddan neçə uşaq qaldı?

- Bir.

- Nə yaxşı çox deyil. Qızdı, oğlan?

- Qız.

- Neçə yaşı var?

- On dörd. Sən onu görmüştün. Onu da özümüzlə gətirmişdik. Yadındadı, deyirdin, bu kuklanı mənə satın. Bayaq dedim axı...

Məsmənin elə bil yaddaşının qaranlığına işıq seli. On il əvvəl səhər minik maşınından düşüb kafeyə girən orta yaşlı kişi, nisbətən cavan qadın və o gün aglını başından alan şeytangöz balaca qız gözlərinin önünə gəldi. Yarı heyrət, yarı sevinclə, qeyri-ixtiyari çığırdı:

- Kukla! Yadıma düşdü...

Gözləri nəmləndi. Kədərlə başını buladı.

- Yazıq anasız qaldı. Bax belədi də, Allahın işi. Kiminə vermir, kiminə də verir, dərd verməyi də yaddan çıxarmır. Kukla o gün qəşəngliyi ilə, istiqanlılığı ilə ürəyimi almışdı. Yəqin indi də gözəl olar, dəyişməz, elə deyil? Mən məmnuniyyətlə o qıza analıq edib saxlardım.

Səlim Məsmənin o günü xatırlamasına sevinir, kədərinə şərik olduğu üçün həm yad, həm də keçmiş xatirəsinin yaxın adamı hesab etdiyi qadını minnətdarlıq dolu baxışlarla süzdü.

Həmin axşamdan Məsmə ilə Səlimin arasında səbəbini özləri də tamıqla dərk edə bilmədikləri xoş bağlılıq yaranmışdı. Kafedəki görüşlərin sayı artdıqca, bir-birlərinə münasibətləri istiləşirdi. Hətta Səlim olmayanda Məsmə darıxır, özünə yer tapa bilmirdi. Sonradan bildi ki, Səlim dənizdə işləyirmiş. Bu səbəbdən bəzən günlərlə gözə dəymirmiş.

Səlimlə tanış olandan Məsmə xasiyyətində dəyişilmə hiss etmişdi. O, gmründə heç kimə görə darıxmadığı halda Səlim üçün darıxır, narahatlıq keçirirdi. Onu görəndə əziz adamını görürmüş kimi sevinir, könlü açılırdı. Özündəki dəyişikliyə təəccüblənib gülmüşdü. Olmaya Səlimə vurulub aşiq olmuşdu?! İllər boyu adı bir işarə ilə istənilən kişi ilə kafenin kabinəsində görüşməyə hazır olan Məsmə, bu mənada Səlimi xəyalına gətirməyə belə həya edirdi. Gün-gündən istiləşən münasibətlərinin nə ilə nəticələyəcəyini gözəl anlayan, həyatın hər üzünü görəndə bu "aşiqlər" ürəklərindən keçəni həyata keçirməyə cürətləri çatmırdı.

Səlim onu gəzəyənlə hesab etmək istəməsə də, bu işi ləngimədən görməyin vacibliyini anlayırdı. Əks halda aralarındakı münasibət xoş sonluqla deyil, sarsıntı ilə qurtaran xatirəyə çevriləcəkdi. Yeniyyətlik dövrü çoxdan keçmişdi. Daha hər şeyi öz adı ilə çağırmaq, həyatda olduqları kimi rəftar etmək vaxtı idi. Onların münasibətlərinin gələcəyi bu görüşdən asılı idi. Ya möhkəmlənəcək, ya da hər şey bitəcəkdi. Məsmə ilk addımın özü tərəfindən atılacağı halda Səlimin könlünə dəyə biləcəyindən ehtiyatlıydı. Həm də Səlimin ona fahişə gözü ilə deyil, fərqli gözlə baxması, qürurunu artırırdı, onu əksiltməyə qoymurdu.

Səlim qəti qərara gəlmişdi gün, həmişə içdiyi pivədən əlavə, cürət dərmanı – azca araq da içdi. Məsmə ilə söhbətin şirin yerində, kimsənin onlara qulaq asıb-asmamasını yoxlamaq məqsədilə ətrafa göz gəzdirib, alçaqdan ciddi səsle dedi:

- Məsmə, deyirəm gör neçə aydır biz söhbətləşirik, görüşürük, gəl ki, görüşümüzün ardını o kabinaların birində davam etdirmirik. Hə, necə baxırsan bu məsələyə?

Çoxdan gözlədiyi təklifi eşidəndə xoşhallanan Məsmə bir anlıq dinmədi, nədənsə sifətinə qızartı gəldi. Ömründə heç zaman bilmədiyi, qızlığından yox olub, indi isə haradansa peyda olan qəribə duyğular onda həya hissləri yaratmışdı:

- Nə deyim, əgər lazım bilirsənsə, hara gərəkdir, ora gedərəm.

- Onnda zəhmətdən keçib, dur kabinalardan yaxşısını seç, isti-isti, vaxtı itirməyə.

Məsmə ayağa durmaq istəyəndə, qəlbindən gələn səs onu dayandırdı. Yox, Səlimi kabinetə aparmayacaqdı. O başqaları ilə eyniləşə bilməzdi. Səlim onun tərpənməməsindən narahatlandı.

- Nə oldu, fikrə getdin?

- Gəlsənə belə edək. Səbr et, işdən çıxım, gedək evimə. Hə, necədi?

Məsmənin evinə dəvət etməsi Səlimin ürəyincə idi.

- Əla, əla! Bəyənilsin.

Doğrudur, Səlimdən əvvəl də evində başqalarını qonaq etmişdi, əlbəttə, daha hər yoldan ötəni yox. Məsmənin evi, şəraiti ən başlıcası isə hələ də şüxluğunu tam itirməyən əzalarının gözəlliyi Səlimin xoşuna gəlmişdi. Həmin gecə o, axtardığını tapmış kimi sevinirdi.

Məsmə, izahını tapmaqda çətinlik çəkdiyi hisslər burulğanında nə edəcəyini bilmirdi. İlk dəfə idi yataqda əzizləndiyini, sevildiyini duyurdu. Demək, onu da ürəkdən öpmək olarmış. Dərək etdi ki, qadına ehtiras öldürən "maşın" kimi yox, sevgini paylaşdığı insan kimi yanaşılmalıdır. Amma pul, maddi təmənnə insani münasibəti dəyişir, alverə çevirirdi. Gecənin şirinliyindən ayıla bilməyib, Səlimin nə vaxt getdiyindən xəbər tutmayan Məsmə, səhər vərmiş etmədiyi halla rastlaşmışdı. Elə bil nəsə çatmırdı: yatdığı kişidən "zəhmət haqqı"sız ayrılmışdı. Yeri görsənsə də, Səlimdən pul götürməzdi, özünü təhqir olunmuş hesab edərmişdi.

Döşəyinin altını, ciblərini, ağılına gələn hər tərəfi yoxladı, ilk dəfə axtardığını tapmamasına sevindi. Güman ki, Səlim də onun belə düşündüyünü duyub evə ilk gəlişi münasibəti ilə aldığı fransız ətriylə kifayətlənmişdi.

Hər ikisinin könlündən olan bu görüşdən sonra əlaqələri daimiləşdi. Tez-tez görüşməyə başladılar. Məsmə, ömrünün payızında da olsa sevilməyinə sevinirdi. Deyəsən, nəhayət, Tanrının ona yazığı gəlmiş, qarşısına onu sevəcək kişi gətirmişdi. Görən, sevgisi vaxtsız açılan çiçək tək tez də solmayacaqdı? Əslində onların arasındakı bu istilik sevgidən çox, iki tənha insanın dostluğuna bənzəyirdi. Bu dostluq da ya məhəbbətə çevriləcək, ya da adi qadın-kişi münasibətini ötməyəcəkdi. Görüşlər artdıqca, Məsməyə öyrəşən Səlimin könlündən onunla ər-arvad olmaq keçirdi. Çünki onun qadınla əlaqələri başqalarının diqqətindən yayınmır, getdikcə tanışların arasında müxtəlif söz-söhbət yaranmasına rəvac verirdi. Məsmənin İnciyə analıq edəcəyinə, dostluğun məhəbbətə çevriləcəyinə inanan Səlim, onu rəsmi qadını etmək, şəriksiz sahibi olmaq istəyirdi.

O, ilk dəfə niyyətini Məsməyə bildirəndə nə cavab verəcəyini bilməyən qadın bir anlıq dondu. Ona belə təklif ediləcəyini heç zaman düşünməmişdi. O ailə həyatına hazır idimi? Qalan ömrünü bir kişiylə həsr edə bilərdimi?Başlıcası, ögey ana olmaq yükünü daşıya biləcəkmi? Özünə arxayın idimi?

- Qulaq as, uzağı beş-altı il də bu kafedə gününü keçirəcəksən. Bəs sonra? Sonrasını fikirləşmişən? Ailə sahibi olmaq istəmirsən? Ərinin, həsrətini çəkdiyin qızının olmasının nə ziyanı var? Bədi, gəl həyatını dəyiş. Qızıma analıq et, mənimlə yeni həyata başla. Kafedəki işindən də çıx, bir otağını da sat, yığış mənim evimə. Sahibəlik et, heş nəyin də fikrini çəkmə. Bütün ehtiyaclarını mən ödəcəyəm.

Səlimin təkrar-təkrar dediyi bu sözlər bir müddət qulağında cingildədi. Qəlbini didib-dağıdan suallar rahatlıq vermirdi. Doğrudanmı, o, bundan sonra ömrü boyu yalnız bir kişi ilə yaşamağa tab gətirəcəkdi? Səlimi kiminləsə dəyişməyəcəkdi, xəyanət etməyəcəkdi? Həmişə ona ən sadə, adi görünən, varlığını biruzə verən bu iş məgər xəyanət idimi? Özünə bu yolu seçəndən bəri alışdığı vərdişini, xasiyyətini dəyişməyə gücü çatacaqdımı?

Əvəzində müəmmal gələcəkdən, tənhalıqdan qurtulacaqdı.Həsrətində olduğu övladı – qızı olacaqdı. ƏrR nəvazişi görəcəkdi, adamlar içərisində "gəzəyənin birisindən"namuslu arvada dönəcəkdi.

Axır ki, Səlim onun aqlını ala bildi. Bəlkə elə buna görə də Məsmənin Səlimdən xoşu gəlirdi. Onun, daim düşüncəsinə təsir edə bilən kişiylə ehtiyacı var idi. Səlimin təkidi ilə bir otaqlı mənzilini satdı, kafedəki işindən çıxdı. Rəhmətə gedən arvadının ili çıxanadək Səlimin evinə yığışdı.

İnci – şeytan qız böyümüşdü. Bütün günü qıza qayğısını, diqqətini əsirgəmiyən Məsmə bir ay içində İnci ilə dostlaşdı. Səlim onların mehribanlığını görüb, ailəsini yenidən bərpa etməsinə qəlbən sevinirdi.

Amma, Məsməni evə gətirən gündən qohum-qardaş Səlimdən üz döndərdi. Onu vaxtından tez, həm də özünə layiq olmayanla evlənməyində günahlandırıb, ayaqlarını evdən kəsdilər.

Məsmənin kimliyini, keçmişini gizlətmək çətin idi. Yaxşı deyiblər ki, oğruluqla, ayrılıyin ömrü qırx gün çəkər. Onu tanıyanlardan qaçmaq, gizlənmək mümkün deyildi. Belə adamlarla rastlaşdıqda Səlim ona dikilən istehza dolu baxışlardan daxilən sarsılırdı.

Vaxtı ilə vasitəçilik etdiyi qızların Məsməni axtarmağı, evə gəlməsi ilk narazılığın yaranmasına səbəb olmuşdu.

- Qərribə adamsan ey, necə deyim ki, məni axtarma, gəlmə evə. Elə şey olar? İstəmirsən zəhmət çək, otur yanımda, getmə işə. On beş gün atıb gedirsən, qalırım dörd divarın arasında. Daş-divarla dərdləşim?

Səlim bəzən Məsməyə haqq versə də, iş məsələsində karıxırdı. Otuz ilə yaxın çalışdığı işini atıb, ömrünün əlli yaşında haradan təzə iş tapacaqdı? Əlindəki qazancını arvad güdazına verə bilməzdi. Sabah da Məsmə onu imkansızlıqda qınayıb, işinə qayıtmaq söhbətini ortaya atacaqdı. Yalnız dözmək, ev xanımına dönməyini gözləmək lazım idi.

Əfsus, belə olmadı. Hər şey nəzərdə tutduğun kimi alınsa, nə var idi ki... İndi evdə sakitliyi qorumaq xatirinə dinməsə də, qonşulardan eşitmişdi ki, o işdə olnda qızı evdə tək qoyub, günlərlə harasa yox olurdu. O vaxtdan ürəyinə qaraa şübhələr dolmuşdu: demək, Məsmə dözə bilmədi, ona xəyanət edirdi.

Davalaşıb, evdən harasa çıxmağı qadağan etdi. Növbəti dəfə dənizdən qayıdanda, Məsmənin rəfiqələrinin evində "at oynatmasını" eşitdi.

Məsmə düzələnə oxşamırdı. Fikir çəkməkdən qaraqabaq olan Səlim səhvini düzəltməyə çıxış yolu tapmırdı. Tutaq ki, Məsmədən ayrıldı. Bəs İncini neyləsin? Onların yaxınlaşmasına elə qızının yetimliyi səbəb olmamışdı mı? Qızı Məsmədən ayırmasa, gələcəyi necə olacaqdı? Məsmə yoluxucu xəstəlik kimi onu da öz gününə salıb, məhv edəcəkdə. Gözü görə-görə balasını bataqlıq əjdahasına qurban vermişdi...

Səlimin qısqanclığı Məsməni hövsələdən çıxarmışdı. O, ayın bir-iki gününü könlünü açmaq üçün köhnə dostları ilə görüşməsində pis heç nə görmürdü. Keçmişi ilə bağlı bütün əlaqələri, insanları bir gündəcə itirmək, yox etməyi bacarmadı. Və istəmirdi. Təzə həyatının şirinliyindən doyunca dadmamış, keçmişinə tüpürməklə yaşadığı bütün ömrünü, varlığını inkar etmiş olurdu. Onu əhatə edən mühitdən, insanlardan isə birdən-birə ayrılmaq asan deyildi. Zaman lazım idi. Zamana dözməyəndə isə məkanı dəyişmək gərək idi.

Səlim zamana dözmədi. Məsmənin məkanını dəyişməyə də gücü çatmadı, öz məkanını dəyişdi. Sirli-müəmmalı ölümü ilə.

Onun yasında sanki hamı nəşə bilirdi. Həqiqətdə isə kimsə dəqiq heç nə bilmird. Bizi axarında aparən həyat özü də beləydi...

Səlimin ölümünün qırxı keçən kimi əvvəlki tək sərbəst qalan Məsmə bir il on aylıq fasilədən sonra yenidən keçmiş işinə - kafeyə qayıtdı. O zaman Məsmənin yaşlandığını hesab edən kafenin müdir işdən çıxmasına ürəyində sevinmişdisə, az keçməmiş onun yerinin görünməsinə əmin olmuşdu. Məsmənin xoş rəftarına, gülər üzünə vərdiş etmiş müştərilərin çoxu kafedən uzaqlaşmışdı. Odur ki, maddi vəziyyətinin ağırlaşdığını görən Məsmə köhnə işinə qayıtmaq istədiyini bildirəndə müdir etiraz etmədi.

O, kafeyə cüt qayıtdı. Özü ilə İncini də gətirmişdi. Onu gözündən kənara buraxa bilməzdi. Kimsəyə verməyəcəkdi. Xalası bir neçə dəfə xaricə - öz yanına İncini dəvət etsə də Məsmə razılaşmamışdı. İnci də uzaq ölkədə, yad evdə yaşamaqdansa öz evlərində analığı ilə qalmağa üstünlük vermişdi.

İncini kafeyə özünə köməkçi gətirdiyi ilk gündən qıza zillənən həyasız baxışlardan canına narahatlıq yayılmışdı. günü-gündən böyüdükcə gözəlləşən qızın bəkarətini hər yoldan ötənə yem etmək olmazdı. Necə ki, qız öz başına gəlmişdi. Hələ orta məktəbdə oxuyarkən havalər istiləşəndə kollektiv halında bir günlük ətraf rayonların birinə - təbiət qoynuna gəzinti zamanı yaxınlıq etdiyi sinif yoldaşı Asifə özünü saxlaya bilməyib təslim etmişdi. Şəhərə qayıdıandan sonra gələcəkdə əl çəkməyəcəyindən qorxan Asifə ondan soyumuş, xəlvəti məktəbi dəyişib itmişdi. Onsuz da Məsməyə elçi gələn, evinə gəlin aparən olmayacaqdı. Atasız, ömrü boyu bələdçi işləyib qatarlarda ayrı-ayrı kişilərlə səfərə çıxan arvadın qızını kim alacaqdı? Sonrakı ağı olsaydı, o bilsəydi ki, həyatını bədənini satmaqla keçirəcəkdi, bəkarətini də dəyərsiz əşya kimi bağışlamazdı, bir imkanlısına satardı. Belə bir aqibətin İncinin də başına gələcəyinə, onun həyatını təkrarlamayacağına ümidi az idi. Həyatda heç nə dəyişməmişdi. İnsanların bir-birinə münasibəti iyirmi beş il əvvəl olduğu tək qalmışdı. Hətta, daha sərt, amansız, insanlığaa laqeyd olmuşdular. Dünya bacaranın idi. Kim-kimə attdı, başlı-başın saxlasın dünyası idi...

Kafe İncinin xoşuna gəlmədi. Gəlib-gedənlər tərəfindən özünə və analığına yönələn zinakar baxışları duyduqca özündən asılı olmadan əsəbiləşir, hamını acılamaq istəyirdi. Elə birinci gün, kişilərin ona baxıb xosunlaşmasını eşidib eşidib təbdən çıxmışdı. Biri o birinə - "görürsən, kafeyə təzə mal gəlib, deyəsən heç əl dəyilməyib" – deməsi qulağına dəyəndə onları söyüb-acılamaq istəsə də yaranan qalmaqaldan çəkinib özünü güclə ələ almışdı. Axşam evdə gizlin guşəyə çəkilib, doyunca ağladı. Hər şeyə - taleyinə, Məsməyə, hətta özünə də nifrət etdi. Demək ona kafedə yaraşlıq qız kimi deyil, alqı-satqı üçün qoyulan mal kimi baxırlar. Üç gün ötmüşdü, analığına etiraz etdi:

- Bilirsən nə var, mən getmirəm, xoşum gəlmir ordan.

-Niyə qızım, sənə kim nə dedi ki, xətrinə dəydi?

- Adama pis nəzərlərlə baxırlar. Elə bil adam görməyiblər.

- Ay qızım, çörək qazanmaq asan deyil. Hər işin öz çətinliyi var. Buranın işi odur ki, xeyrin üçün gəlib-gedəni yola salasan. Yaxşı, kafeni bəyənmədin. Gələn il məktəbi qutarırsan, oxumağa pul da yox. Bəs nə edəcəksən? Fikirləşmişənmi?

- Vacib deyil ki, gərək kafedə işləyəsən. Dərziliyi öyrənib paltar tikəcəyəm.

Məsmə qızının qəlbini qırmamaq naminə gülərək razılaşmışdı:

- Sən dərzisi işləyəndə paltarsız gəzmək dəb olacaq. Neynək , göstərsən fərsətini.

Olanı həmişə ört-bastır etmək alınmırdı. Özünü nə qədər gizləsən də bütün örtükləri dəlib keçən, ətrafdakı insanların gözləri bir gün sənə kim olduğunu deyəcəkdi.

Məsmənin evlərinə köçdüüyü son iki ilə yaxın müddətdə binada, ümumiyyətlə məhəllədə yaşayanların onlara qarşı münasibətlərində xeyli fərq yaranmışdı. Hələ atasının sağlığında dənizdə olarkən "hansı yuvanın quşu olduğu" sifətində yazılmış qadınların evə get-gəl etməsi, bəzən onların yanında yad kişilərin də olması, Məsmənin onları çəkinə-çəkinə qəbul edib, yola salması, bu müddətdə İncinin evdən çıxıb harasa getməsi, kimlərsə gözündən yayınmamışdı. Nəticədə qonşularda Məsmənin çoxdanın "gəzəyəni" olması qənaəti yaranmışdı. Qohum-əqrabanın qapını açmaması ailəni gözdən düşkün və hörmətsiz etmişdi. Elə buna görə də İncinin məhəllədəki əvvəlki dostları və rəfiqələri tədricən ondan kənarlaşdılar. Hətta bir dəfə xəlvəti iki qızın mübahisəsini də eşitdi:

- Onunla oturub-durma. Eşitmişən anası üçün nə deyirlər? Köhnənin ayağısürüşkənidir, həm də "Mama Roza"dır. Az keçməz, o da anasının yolu ilə gedəcək.

- Düz danışmırsan. O, anası yox, analığıdır. Bir də ki, nə etsin? Tutaq ki, sən bu yaşda onun yerinə olsaydın nə edərdin?

Cavab verməyə çətinlik çəkən koftası göbəyindən yuxarı qız - "Allah eləməsin", - deyib, sualdan yayındı. Kənardan söhbəti eşidən İnci həyətdə dayana bilməyib, evə qaçdı. Gücü ağlamağa çatırdı. Ürəyində acığı boşalanadək ağladı. Hələ bu zərbələrin dadını cox duyacaqdı. İndi tək o qız yox, çoxları onun haqqında belə düşünürdü. Axı niyə görə? Doğrudanmı o da Məsmənin yolu ilə gedəcəkdi. Yoxsa onlar belə olmasını istəyirlər? Arxasınca nə danışsalar da, üzbəüz gələndə kimsənin cəsarəti çatmırdı. Əksinə, üzlərinə təbəssüm qonur, Məsməni əliaçıq, qəlbi geniş, alicənab insan kimi tərifləyir, yeri gələndə səxavətindən faydalanmağı bacarırdılar. "Anadan artıq" analığı olduğu üçün İnciyə həsəd aparmağa hazır olan əksəriyyət təşkil edən belə ikiüzlü, simasız insanlara ilk vaxtlar nifrət etsə də o, illər keçdikcə əhəmiyyət verməməyə çalışırdı.

O, anasına oxşamaq istəyirdi, analığına yox. Ot kökü üstə bitər. Atasız böyümüş Məsmə anasına oxşamaya bilməzdi. Amma onun ərinə sadıq anası, istiqanlı, "uzaqgörməyən" atası olmuşdu. Baxmayaraq ki, indi təbiətlərinə uyğun olmayan yad bir qadının öhdəsində tək qoymuşdular. Tək çətin olmayacaqdımı?

Həyatda kişilər ləyaqətli qadınların hesabına kişi olurdular. O zirvəyə layiq olanlar isə əvəzinə qadınının namusunu canlarından əziz tuturlar. Varmı indi belə kişilər, - İnci düşünürdü. Qadın üçün taleyində onun ləyaqətini qoruya bilən insana rast gəlmək ən uğurlu bəxt idi. Bəlkə də əslində onun anasına, ya analığına oxşayacağı elə bu bəxtdən asılı idi. Sanki onu çamırçıgın bir qırağında tənha qoyub getmişdilər. Tək gücü çatmayacaqdı. Çamırlıq onu da özünə çəkib batıracaqdı. Mübarizə etməyə əlindən tutacaq, həyatının mənası olacaq, Allah bəndəsi tapılacaqdımı?

Qatarı çoxdan keçmiş Məsmə üçün isə yox idi belə bir kişi. Dünyada sevgisinə görə zülüm çəkən, qınaq götürən, təmənnə uymayan kişi vardımı? Görməmişdi! Gördükləri kişidən çox erkək idi. Hər erkəyi kişi hesab etmək görən gözünlə korluq etməkdir. O özü də dünyaya bir erkəyin təması, ehtiras sonucu ilə gəlmişdi. Kişinin yox! Kişi olsaydı naməlum qalmazdı. Qadınına, qızına yiyəlik edərdi. Daha boynundan atıb, qeyb olmazdı. Kişi, "yol qırağında dayananı" ev qadını edər, yoxsa ələcsizliyi, zəifliyindən istifadə edib təmiz qadını fahişəyə çevirməz. Bu erkəklər yalnız özlərini, şəhvtlərini düşünürlər. Gözəl qızları sevgi adlı şirin yalanla əldə etmək üçün hər cürə iyrənc yollardan istifadə edirlər. Belələrini pis qadından cinsi əlamətdən qeyri nə fərqləndirir? Əslində onlar elə Məsməyə bərabər adamlar idilər. Öz hərəkətləri ilə fəxr edən bu müştəbehlər ruhlarında və bədənlərində ailələrinə əlaqsizliyi ötürə biləcəklərindən xəbərsiz idilər. O, yaxşı bilirdi ki, belə

erkeklerin arvad və qızlarında bu «keyfiyyət» gec-tez üzə çıxır. Ancaq, onların hamısı Məsmə kimi tanınmır. Çoxunun quyruğu uzun və “xəzli” olduğu üçün eybini örtür.

Əgər erkəklər əsil kişi olsalar, qadınlar yolunu azmaz, aləmi əxlaqsızlıq cənginə almazdı. İllər keçdikcə nədənsə elə bil kişilərin sayı azalırdı. Həqiqətdə dünya SPİD deyilən qazanılmış immun çatışmamazlığından yox, qazanılmış kişi çatışmamazlığı sindromundan əziyyət çəkirdi...

Məsmə həyatında yalnız Səlimi az çatışmamazlığı ilə ilk kişi hesab edirdi. Onun nəzərinə, əvvəlki həyatından tam ayrılı bilməməsi Səlimin çatışmamazlığı idi. Nə özünü Məsməyə həsr edib, işini dəyişmədi, nə də hiss etdiyi xəyanəti aşkarlayıb, onu öldürmədi. Hər şeyi Allahın öhdəsinə buraxıb getdi. Bəlkə də Allah Səlimi tamam gözdən düşməsinə imkan vermək istəməyib dənizə atmışdı.

Ayıbına kor olmayıb, bütün başına gələnlərin günahını kişilərdə görə Məsmənin dünyaya fərdi baxış tərzi vardı. İndi onu özündən çox İncinin gələcəyi narahat edirdi. Yiyəsiz, yetim, analığı "barmaqla göstərilən" bir qızı hansı kişinin oğlu özünə ömür-gün yoldaşı seçər? İnanılası deyildi. Ara yerdə həyatdan başı çıxmayan, təcrübəsiz qız nə zamansa, bir daha ona bəxş edilməyəcək bəkarətini heç nəyə bir erkəyə qurban verəcəkdi. Bu da Məsmənin "biznesində" itirilmiş böyük məbləğ olardı. Odur ki, mümkün qədər fürsəti fövtə verməməliydi.

İnci hələ anasının sağlığında, yeddinci sinifdə oxuyarkən qonşu məhəllədən olan İkrarla tanış olmuşdu. Üç yaş böyük olan İkrarın səliqəli geyimi, mehriban davranışı ilk gündən mehrini ona salmağa səbəb olmuşdu. Oğlanla görüşəndə darıxmırdı, xoş ovqat hiss edir, sevinirdi. Amma hisslərini bacardıqca gizlədir, münasibətlərinin dostluqdan o yana keçməsinə imkan vermirdi. İkrarın müxtəlif yerlərə, gəzintilərə dəvətlərini rədd etməyə ürəyi gəlməsə də, birinə razı olanda, digərinə yalanlar uydurub yayınmağa çalışırdı. Rəfiqələri ilə oğlanlar haqqında edilən söhbətlərdən nəticə çıxarmışdı ki, oğlanı özünə cəlb etməyin bir yolu da qürurunu saxlaya bilməyindir. Oğlanlar xoşlayır ki, tanış olduğu qızı tez əldə etsinlər. Məqsədlərinə çatmaq uzananda çox vaxt əyləncə fikri sevgi-məhəbbətə çevrilirdi. Bu işə yalnız özünə qiymət verən, oğlanın ağışundan qoruna bilən qızlara nəsis olurdu. İncinin anasının gözlənilməyən ölümü İkrarı ona daha da yaxın etmişdi. Kədərinə şərik olan İkrar tez-tez görüşüb onu ovundurur, qəmli anlarını azaltmağa cəhd edirdi. O günlərdə münasibətlərinin istiləşməsinin səbəbini İnci sevgidən əlavə həm də oğlanın ona yazdığı gəlməsində hiss edirdi.

Atasının Məsmə ilə evlənməsindən sonra evdəki əhval-ruhiyənin dəyişməsi İncinin söhbətlərindən İkrara da sirayət etmişdi. Əsgərlik qabağı bədbinlik, gələcəyə ümitsizlik yaradan narahatlıq əmələ gəlmişdi. O orduda olanda İnci necə olacaqdı? Xidmətini başa vurub qayıdanda İncini yenə sevə biləcəkdimi?

İkram zənnində yanılmamışdı. Əsgərlikdən qayıtdıqdan sonra, baxmayaraq ki, İncinin atası da rəhmətə getmişdi, daha ona keçmişdəki tək nə yazığı gəlmirdi, nə də sevmirdi. Onun qıza qarşı belə küskün olmasında ola bilsin ki, məhəllədə dost tanışların arasında bu ailəyə dair gedən xoşagəlməz söhbətlərin də təsiri olmuşdu.

İkramın ona əvvəlkindən fərqli yanaşması İncini az qala dəli etdi. O, heç vəchlə İkramı itirə bilməzdi, onun dəyişməsinə, soyumasına laqeyd qala bilməzdi. İllərlə qəlbində qoruyub bəslədiyi sevgisinin yerini kimlə əvəz etmək olardı? İtirdikləri bəs deyildi? Əgər onu İkram da sevməsə, atasız, anasız, ayağısürüşkən analığı olan sahibsiz qızı kim saf məhəbbətlə sevcəkdi? İkramın ondan soyumasına ən böyük günahkar elə analığı deyildimi? O, ailəyə gələn gündən özü boyda da bədbəxtlik gətirmişdi.

Güvəncini, sevgisini itirmək qorxusu keçmiş qürurunu da yox etmişdi. Onu sevgisinə inandırmaq üçün hər şeyə hazır idi. Nə yolla olursa-olsun, o, İkramı qazanmalı, sevdirməli, özünə bağlamalıydı.

Məsmənin də İnciyə münasibəti ötən illərdəkinə nisbətən dəyişmişdi. Əvvəlki mehribanlığı azalmış, bir az sərtləşmişdi. İnci analığının onu daim ağılsızlıqda, tərslikdə günahlandırması, cavanlığının qədrini bilmək, həyatı anlamaq, dünyanı tanımağa dair tövsiyələrindən açıq deməyib, ürəyindən keçən niyyətinin arxasında nə durduğunu duyurdu. Cəhənnəmə gedən özünə yoldaş axtarar. Yolunun davamçısı etmək istəyirdi....

Hələ neçə il qabaq Məsmə onu köməkçi kimi kafeyə aparanda üç gündən artıq dözməyib ora getmək istəməməsi analığının xoşqeyrət niyyəti ilə bağlı ürəyinə daman şübhəsindən irəli gəlmişdi.

O vaxtdan Məsmə İncinin sənət öyrənmək niyyətinə qarşı çıxmasa da, sərbəst buraxıb, özünü görməməzliyə vurmuşdu. İncinin öz gücünə çox irəliləyə bilməyəcəyinə, tez ruhdan düşəcəyinə arxayın olan Məsmə hər şeyə biganə yanaşır, burnunun daşa dəyib qayıdacağı günü gözləyirdi. İşin tərsiliyindən İncinin arzuları qurduğu xəyallarda qalır, alınmırdı. Məktəbi qurtarıb dərzi sənətinə yiyələnsə də, bu sənətin incəliklərini öyrənilib, ustasına çevrilməsinə, həmkarları arasında tanınıb seçilməsinə, daimi müştərilər toplamasına çox illər sərf edilməli, işləməli, əziyyətlər çəkməliydi. Aldığı cüzi əməkhaqqı ilə yaşamaq çətin idi. O isə sənətə yiyələnib, işləyib özünü dolandıracağını, bu yolla da analığının asılılığından qurtulacağını güman edirdi. Ürəyində onun yetərli uğur qazana bilməməsinə sevinən Məsmə tez-tez aqlını başına yığmağı, bu mənasız işdənsə, imkanlı bir adama ərə getməsinə məsləhət görürdü:

- Qızım, mənim balam, sən bu dərziyinlə həmişə çörəkli olmayacaqsan. Bir gün tapacaqsan, on gün axtaracaqsan. Ömrün-günün həmişə əzab-əziyyət içərisində keçəcək. Ərə getmək vaxtın da keçir. Sən gəl mənə qulaq as, tərslik eləmə. Bir yaxşı adam tanıyıram. Sizi tanış edim. Bilirsən səni necə saxlayacaq, heç nədən korluq çəkməyəcəksən. Əsas məsələ odur ki, sən onun xoşuna gələsən, aqlını alasan.

- Kimdir, nəçidir?

- Mehmanxanası, restoranı, maşınları...

- Aydıdır, - İnci Məsməyə ardını davam etməyə imkan vermədi, - müxtəlif yerlərdə arvadları, uşaqları. Yaşı da atan yerində, eləmi?

- Yox, atan yerində deyil, cavandır. Sən yaşını neynirsən? Bir arvadı olub, ayrılıblar. Başqa arvadı yoxdu. Subaydı. Qalır ancaq sənin fərasətinə. Heyf qız deyiləm. İndiki aqlım olsaydı, gör onu özümə necə qul edərdim.

- Bəs istək, sevgi?

- Görüşdükcə, bir-birinizə vərmiş aldıqca, sevgi də əmələ gələcək. Sənin bütün ehtiyaclarını ödəyən insanı necə sevməmək olar? Ağlısız və kor olasan ki, beləsini sevməyəsən. Həyatda insana ilk növbədə təminat və rahatlıq lazımdır. Bu da yalnız pulu olan insan üçün mümkündür. Ac qarınla, şəraitsiz mühitdə hansı sevgidən danışmaq olar? Bil ki, xoşbəxtlik pula bağlıdır.

- Elə bütün bədbəxtliklərin səbəbi də puldur. Belə çıxır ki, pulun xatirinə qəlbimdəkini unudub, yaşlı bir kişiye özümü istətmək üçün dəridən-qabıqdan çıxım? Xeyr! Heç nəyin xatirinə sevdiyim oğlanı ata bilmərəm.

- Gün gələr o sevdiyin oğlan səni atar, onda peşman olacaqsan. Nə qədər gec deyil həyata açıq gözlə bax.

İnadından dönməyən Məsmə bir gün səhər gəzmək bəhanəsi ilə İncini də özü ilə götürüb evdən çıxdı. Binadan az aralanmamış qarşılarında qəhvəyi rəngli dəbdə olan avtomobil dayandı. Maşın dayanmışdı ki, Məsmə yaxın adamını görübmiş tək özü maşının üstünə atdı:

- Nail, salam. Xoş gördük, hara belə?

Məsmənin Nail çağırdığı otuz beş - qırx arası yaşında kök, dolu bədənli, səliqəli, dəblə geyinmiş kişi şüşəni aşağı endirib eyni tövrlə Məsməni salamladı.

-O,.. Masya, salam! Necəsən? Mən iş dalınca gedirəm. Gəlin əyləşin. Uzağa gedirsiniz?

- Çoxdan dükan bazara çıxmırdım. Dedim çıxmaq, bəzi yerləri gəzək.

Nail onları görəndən alıcı gözlərini İncidən çəkmirdi:

- Əyləşin. Hara lazımdı apararam.

İncinin tərpnəmədiyini görən Məsmə qolundan dartıb, maşının arxa qapısını açdı.

- Keç içəri tez elə.

İnci atası rəhmətə gedəndən bəri belə gözəl maşına minməmişdi. Onlar oturan kimi maşının sürətini artıran Nail Məsmənin sevincinə qoşuldu.

- Bu xanım qız kimdir?

- Mənim qızımdır.

- Mən bilmirdim sən belə qəşəng qızın var. Çox gözəl. Ağillı qıza oxşayır.

- Əsl ev qızıdır.

- Belə qızla tanış olmamaq axmaqlıq olardı. Gözəl qız, adın nədir, - üzünü İnciyə tərəf çevirib soruşdu. Məsmə cavab vermək üçün qızı dümsüklədi. Dinmədiyini görüb özü cavab verdi:

- İncidir.

- Nə gözəl adın var - İnci. Adı kimi özü də incidir. Yox, belə olmaz. Mən bütün işlərimi təxirə salıram. Görürəm sizin də tələsən yeriniz yoxdur. İndi gedirik mütləq bu tanışlığı lazımınca qeyd edirik.

- Dayan sən Allah, hara? Qalsın başqa vaxta, - Məsmə nazlandı.

- Elə şey yoxdur, - Nail israr etdi, - mən bilirəm hara. Bax indi yox, sonraya qalsa ləzzəti itəcək.

Avtomobil şəhərdən aralanıb xeyli getdikdən sonra sahilin yaxınlığındakı, ətrafında çoxlu bəzək ağacları əkilmiş, üzərində "Restoran-bar" yazılmış böyük, ikimərtəbəli binanın qarşısına döndü. Deyilənə görə bura təzə fəaliyyətə başlayanda Nailin başı bara o qədər qarışır ki, öz arvadına ev əşyası kimi baxır. Onda ayılır ki, ev əşyası bildiyi arvad özgə əşyasıdır. Sədaqəti ayaq altına atan Nail özündə olmayanı arvadından umurmuş. Haqq söz imiş: nə tökərsən aşına, o da çıxar qaşığına...

Avtomobili binanın girəcəyində saxlayan Nail adətinə xilaf çıxmayıb nəzakətlə elan etdi:

- Hə, çatdıq. Xoş gəlmisiniz, əziz xanımlar!

- Nail, sən canın, bizə çox böyük xəcalət vermə, gedəsi yerimiz var, - maşının qapısını açan Məsmə ona mənəli göz-qaş etdi.

- Narahat olma, vaxtınızı çox almayacağam. Yarımca saat, artıq yox.

Naili restoranda hörmətlə qarşıladılar.

- Neynək, zalda oturaq, yoxsa kabinaya keçək?

- Kabina yaxşıdır. İt-pişiyə rast gələrik.

Söz Məsmənin ağzından çıxmışdı ki, dəhlizin o biri başından gələn səs addımını yavaşladı:

- O... Ma-sinka!..

Aktrisa təki geyinmiş cavan bir qadın hansısa kabinadan çıxıb, ona tərəf gəlirdi.

- Salam. Xeyir ola?

- Xeyirdir, Rima, - Məsmə ona danışmağa imkan vermədi, qucaqlayıb qulağına pıçıldadı, - başqa vaxt dərdləşərik, indi incimə sən Allah, yaxşı?

Rima İncini başdan-ayağa maraqla süzüb, Məsmənin narahatlığını anlayırmış başını tərpətdi:

- Xeyirdi? Xeyrini görəsən. Yaxşı hələlik. Nail bəy, qulluq lazımdı?

- Sağ ol, afiyətli olasız...

Rima uzaqlaşdı. Məsmə şikayətləndi:

- Bunların əlindən bir yana çıxma bilmirəm. Hara getsəm, mütləq biri bitir qarşımda. Bu burda nə gəzir, - Naildən soruşdu?

- İşin olmasın, əhəmiyyət vermə, - Nail otaqlardan birinə daxil olub, arxasınca onları dəvət etdi, - Gəlin içəri. Ürəyiniz istəyən qaydada istirahət edin. Bax girəcəkdə, sağdakı qapını görürsünüz, orada ayaqyolu da, yuyunmaq yeri də var. Daha onlardan ötrü otaqdan çölə çıxmağa ehtiyac yoxdur.

Otağa girəndən Məsmənin ağzı açıla qalmışdı: Otaqdakı son dəbli mebel, divan-kreslo, televizor, kondisioner, çilçirəq onu heyrətə gətirmişdi.

- Bura cənnətdir ki... Saxlayan olsa aylarla burdan çıxمام. Ye, iç, yat, keyf eylə, nə başım qalıb çöldə?!

- Çölə çıxmayanda hesab et ki, həbsdəsən, - səhərdən səsi çıxmayan, danışmağa lüzum görməyən İnci qeyri-ixtiyari analığının sözlərinə etiraz etdi.

- Xeyr a, səhvin var. Həbsxanada kişi üzünə həsrət qalırsan.

Məsmənin sözünə gülüşdülər.

İçəri iki ofisant daxil oldu:

- Nail bəy, eşidirik qulluğunuzu, nə lazımdır?

Nail ciddi görkəm aldı:

- Nə var gətir, lazımı qaydada, - təzəcə yerini rahatlamışdı ki, nəyisə xatırlayıb, ayağa durub qapıya tərəf getdi, - siz rahatlanın, mən yeməkdən qabaq əllərimi yumalıyam.

İkilikdə qalmalarından istifadə edən İnci Məsməni sorğu-suala tutdu:

- Nə ağılla gəldik bura? Özün gəlirdin, məni niyə gətirdin?

- Kül olmasın ağıluva. Gətirdim ki, görəsən, tanıyasan, tanış olasan. Sənə dediyim kişi budu da. Gör necə imkanı, cah-cəlalı var?

İncinin bədənindən xəfif titrəmə keçdi. Məsmənin təriflədiyi kişi demək bu imiş. Düz deyir, atasından bir az cavan olardı. Haradasa yenə də qızı yerində idi. Nailin özünü hazırlıqlı, təmkinli aparmasından bu görüşün təsadüfi alınması həqiqətə oxşamırdı. Bəlkə də öz aralarında əvvəlcədən razılaşıblar, - İnci ürəyində götür-qoy etdi.

Az keçmədi Nail yerinə qayıtdı:

- Heç xoşuma gəlmirsiniz. Nədənə, elə bil, çəkinirsiniz, sıxılırsız. Belə olmaz. Məsmə, inanmaq olmur ki, sən belə qəşəng, həm də ev qızın var. Özünü də çox ciddi aparır. Lap utancaq uşaqdan bətərdi...

- Ay yazıq, neyləyəsən, həmişə sırtıq abırsızları görmüsən. Ona görə də indi təəccüblənirsən. İlk tanışlıq belə olur də. Sonra yavaş-yavaş hər şey yoluna düşür.

- Gəlin onda çörək kəsməzdən əvvəl içək bu görüşün sağlığına.

Nail əlində tutduğu şampan şərabından piyalələrə süzüb payladı.

- İç, - Məsmə tərəddüd edən İncini stolun altından dümsüklədi.

Ard-ardınca stolun üstünə müxtəlif təamlar düzülürdü. Nailin də sağlıq tostları bitmək bilmirdi. Məsmə ilə bir-birini tərifləyə şərabın axırına az qalmışdılar.

- Gör qız nə istəyir soruş, bekar qalmasın, yesin-içsin.

- Aaz, sənə nə olub, yesənə-içsənə, - Məsmə məzəmmətlə onu süzürdü.

İncini qəribə bir süslük bürümüşdü. Yediyi, içdiyi canına sınırmırdı. Bu iki yad insanın arasında ürəyinə pis fikirlər gəlirdi. Nailin arxayınçılığı, maşından düşərkən Məsmənin ona mənalı göz-qaş etməsi, dəhlizdə Rimanın "xeyrini görəsən" atmacasını xatırladıqca İncinin qəlbinə dolan qara fikirlər canını alırdı. Olmaya onu buraya satmağa gətirib? Ola bilsin razılığa gəliblər, behini də alıb. Tanış olmaq, evlənmək adı ilə fırlayıb alan alacaq, satan da satacaq. O da olacaq Məsmə kimi anaya layiq qız və yaxud onun gələcək "işçisi". Bax bu qonaqlıq, yeyib-içmək də yəqin ona görədir. Onu sərxoş edib, ya da nə iləsə bihuş edib istəklərinə çatacaqdılar. İnci dəfələrlə Məsmənin hərraca qoyduğu bakirə qızları necə tora salacaqları barədə müştəriləri ilə olan söhbətlərini eşitmişdi.

Stəkanı tutan əli əsdi. Şirəni uda bilmədiyindən boğazında qaldı. Çeçədi, əlini ağızına tutub yerindən qalxdı.

- Ürəyində qaldı? Nə istəyirsən? Dayan kürəyinə vurum.

- Keçdi, heç nə. Əllərimi yuyub qayıdıram.

- Çölə çıxma, bildin də, qapının ağızında arakəsmədə kran var, əl-üzünə su vur qayıt. - Məsmə qayğılandı.

İncinin isə qayıtmaq fikri yox idi. O bu dəqiqə əlinə düşən fürsətdən istifadə edib qaçmaq, ilan ağzından çıxan qurbağa kimi canını qurtarmaq istəyirdi. Əks halda onun bəkarətini əlindən alacaqdılar! İmkan verməyəcəkdilər özü öz bədəninə yiyəlik etsin, ismətini sevgilisi üçün qoruyub saxlasın...

Başı söhbətə qarışan Məsmə xeyli vaxt keçməsinə baxmayaraq İncinin otağa qayıtmamasından narahat oldu.

- Bay... bu qız nə çox ləngidi, görəsən nə oldu? - Yerindən durmağa ərindi, üzünü qapıya tərəf tutub çağırırdı:

- İnci, ay qız, nə oldu sənə, gəl çıx görüm.

- Darıxma gələr. Səbəbsiz olmaz. Bəlkə özünə bər-bəzək verir. Dur maraqlan, nəyəsə ehtiyacı ola bilər.

Səs-soraq gəlmirdi. Məsmə yerindən durub əvvəlcə vanna otağını, sonra da ayaqyolunu nəzərdən keçirdi. Təəcübəndən dondu: İnci yox idi.

Nail Məsmənin sual dolu baxışlarından təlaşa düşdü:

- Qıza nə olub? Nə baş verib?

- Qız yoxdu, yox olub...

- Necə yox olub? İynədi itsin? Bizdən xəbərsiz hara çıxıb? Bu dəqiqə öyrənərəm.

O divardakı düyməni basdı. Saniyə keçmədi, hər iki ofisiant içəri girdi.

- Bizimlə oturan qız harasa çıxıb. O, buralara nabeləddi, axtarın, tapın.

- Bir az qabaq mən onu gördüm, - ofisiantlardan biri dilləndi.

- Harda?

- Dəhlizdə rastlaşdım. Özündə deyildi, harasa tələsirdi.

- Bütün otaqları, hər yeri axtarın, mənə bir xəbər verin.

Məsməni fikir götürmüşdü: İnci otaqdan çıxıb hara getmişdi?

- Gəl otur, fikir eləmə, - Nail onu sakitləşdirməyə çalışdı, - bəlkə içdiyi şərabdən keflənib, çölə havasını dəyişməyə çıxıb?

- Axı o elə çox içmədi.

- Səbrli ol, beş dəqiqəyə tapılar.

İki dəqiqə keçmədi ofisiyant qapıda göründü:

- Nail bəy, hər yeri gəzdik yoxdur...

- Sən nə danışırısan, necə yəni yoxdur...

- Həyətdəki dondurma satan bir qızın tək-tənha yaxınlıqdakı şosseyə tərəf getdiyini görüb. Yəqin odu...

- Yaxşı, get, yeni nəşə öyrənsən mənə çatdır, - yerindən ayağa durub şikayətləndi, - daha nə yemək, olan-qalan iştahamız da korlandı. Dur gedək, yolda görsək qaytaraq. Öyrənək, görək niyə belə edib, xətrinə nə dəydi, nə oldu axı? Bəlkə sən xətrinə dəymisən?

- Yox, Allah haqqı mən yazıq nə etdim ki, - Məsməni çaşqınlıq bürümüşdü. Görən nə oldu ki, İnci xəbərsiz, öz yanından baş alıb getdi. Heç cürə ağına sığışıra bilmirdi.

Nail Məsmə ilə gəldikləri maşına minib şəhərə gedən şosseyə tərəf yön aldılar. Şosse boyu hər ikisi gözünü yolun qırağından çəkmədən susmuşdular: İnci sanki, qeyb olmuşdu...

Nail Məsməni evinin yaxınlığına gətirdi:

- Səncə qız hara gedər?

- Hara getsə evə gələcək. Uzağı axşama evdə olacaq.

- Nə olsa mənə xəbər edərsən. Hələlik, - Nail sağollaşdı. Məsmə evin qapısını açarla açmaq istəyəndə bağlı olmadığını görüb sevindi. İncinin xasiyyətinə bələd idi. Evdən başqa harasa gedən deyildi. Sevinməklə yanaşı anlama bilmədiyi qızlığının qəribə hərəkətinə görə ürəyində yaranan acığı sifətini turşutdu. Qapını açan İnciyə hövsələsiz suallar yağdırdı:

- Ay balam, nə baş verib, nə olub sənə, əl yumaq bəhanəsi ilə çıxıb gizlicə qaçmısan. Qalmışıq axtara-axtara: görəsən, qıza nə oldu, başına nə iş gəldi? Niyə belə edirsən? Məni də başa sal bilim.

İnci sualı sualla qarşıladı:

- Sən de görüm məni niyə ora aparmışdın?!

- Təsadüfən rastlaşdıq. Hörmət məqsədi ilə bizi restorana apardı. Oturub çörəyimizi yeyib qayıdacaqdıq. Burda pis nə var ki? Yediyim bir parça çörəyi də zəhərə döndərüb gətirdin burnumdan.

- Yox, təsadüf deyildi. Sən gəzmək bəhanəsi ilə evdən çıxsan da, onunla rastlaşmağı qabaqcadan razılaşmışdın.

- Tutaq ki, elədir. Hə, nə olsun?

- O olsun ki, sənin çoxdan könlündən keçir ki, məni ona satasan.

- Gic-gic danışma, bu ağlına haradan gəlib?

- Aylarla beynimi aparmağından. Yoxsa elə deyil? Nə qədər axmaq olasan ki, o cür imkanlı adamın "Mama Roza"lıq edən arvadın öz övladı yaşında olan qızı ilə ailə qurmasına inanasan. Güman ki, bir gecəlik siğəyə razılaşmışan. qaçmasaydım məni sərxoş edib, o harının qucağına atacaqdın. Planın da uğurla baş tutacaqdı...

- Ay Allah, sən nə qədər "fantazyor" qızsanmış, - Məsmə bu sözlərin İncidən eşitməsinə məətəl qalmışdı, - Mən səni belə bilməzdim. Dilin nə yaman uzanıb? Ay axmaq, nə edirəm, sənin xeyrin üçün edirəm. Səni güclə kiminsə yatağına salmaq fikrim yoxdur. İstəyirəm dərk edəsən, gələcəyini fikirləşəsən. Gözəlliyinin, qızlığının qədrini, dəyərini biləsən, daha küləyə verməyəsən. Ay ağılsız, ağlın olsa Naildən, nailkimildən bacardığın qədər faydalanıb, ömrünü xoş, var içində keçirərsən. Həmişə belə təravətli qalmaqcaqsan. Gülürsən, anlamırsan ki, dünyada ən böyük güc, ən dəyərli həqiqət puldur. İnsan bütün ömrü boyu çoxlu pul qazanmaq üçün çalışır. Həyat yaradan dörd ünsürdən üçünü - odu, suyu, torpağı pulla alırsan. Pulu qazanmaq naminə işə gərək nədənsə keçəsən, sərf edəsən. Dünyanın ən səxavətli varlığı - Tanrı həm də ən böyük alverçidir. Hələ olmayıb ki, bəndədən əvəzini almadan pul, var qismət etsin. Baxır kimə necə yanaşır. Hərənin bir cür başını qatışdırır. Mümkün deyil itkisiz nəyisə əldə edəsən...

Məsmənin fəlsəfi həyat dərindən bezən İnci səsini qaldırdı:

- Mən var-dövlətdən ötrü sevgimi, namusumu qurban verə bilmərəm. Ömrüboyu kasıb yaşayıb xoşbəxt olmaq, şəərəfsiz varlı yaşamaqdan yaxşıdır.

- Eh, şərəfli, ya şərəfsiz var vardır, mövcuddur. Yox nədir? Yoxun mövcudluğu varmı? Cavansan, sevgidən, xoşbəxtlikdən dәм vurursan. Mәni məcbur edirsән ki, sәнә bir həqiqәti dә deyim. Sән inanırsan ki, o sevdiyin oğlan "Mama Roza"dan tәrbiyә alan qızı alıb, özünә arvad edәcәk?

İncinin sinәsindən sanki bir sızıltı keçdi. Çoxdan İkrarla bağı onu rahatsız edән şübhәləri xatırladı. Ümitsizliyini hiss etdirmәmәyә çalışsa da sәsi nazıldı:

- İnanıram.

- Yaxşı, yaşayırıq, baxırıq...

- Baxırıq.

Mәsmәnin istehzal baxışlarına tab gәtirmәyән qız dönüb qonşu otağa keçәrәk qapını örtdü. Dişini-dişinə sıxıb, sәsini boğdu. Saxlaya bilmәdiyi göz yaşlarını silib düşündü: taleyi niyә belә qaranlıq idi? Onu bu toranlıqdan işığa yalnız İkram çıxaracaqdı. Odur ki, necә var İkram onun olmalı idi. Qoymazdı kimsә sevgisini әlindən alıb, öläziyән ümid çırağını söndürsün, xoşbəxtlik arzularını xәyala döndәrsin. Gücü yetән, ixtiyarı çatan hər şeyi, hәtta canını, varlığını belә lazım gәlsә, məqsәdinә çatmaq namınә qurban edәcәkdı.

O gündән gecә-gündüz İncinin dincliyini fikirlәр әlindən almışdı. Nә etmәli, necә etmәli idi ki, istәyinә qovuşsun, arzusu ürәyində qalmasın, Mәsmәyә sevildiyini sübut etsin.

Şәr demәsән, xeyir gәlmәz. Birdән Mәsmәnin gümanı düz çıxsа - İkram onunla evlәнmәk istәмәsә - bәs onda nә olacaq? O nәyә görә İkrama bu qәdәр arxayın idi? İkramın әvvәlki illәrә nisbәtән son vaxtlar soyuqlaşmasını görә-görә hardan idi bu yәqinlik? Oğlanlar qızları azmı aldadırlar? İkramın onu aldatması, ya da ondan imtina etmәsi niyә dә olmasın. İncinin qarşısında öhdәliyimi vardı? Bu al-ver dünysında heç nә vermәdән, kimdән nә tәlәb etmәk olardı? Doğrudur, neçә illәrdi könlünü ona vermişdi. Amma könül deyilән mәfhumun maddi dәyәр baxımından qiymәti olmadığı kimi alanda, qaytaranda da nә ölçüsü, nә dә mәsuliyyәti gözlә görünmürdü.

Mәsmәnin sözlәrini xatırladı: "Mümkün deyil itkisiz nәyisә әldә edәsән". Ağına bir fikir gәldi. Bәlkә İkramı özünә bağlamaq üçün evlәнmәyini gözlәmәdән әvvәlcәdән bütün varlığını, gözәliliyini onun itxtiyarına versin. Heç kimә qiymadığı qızlığını, bakirәliyini ona tәslim etsin. İkramın ağını başından almaq, özünә tabe etmәk məqsәdi ilә bundan yararlı kәmәnd ola bilmәzdi.

Amalına yetmək üçün qarşıdan gələn Yeni İl bayramından gözəl fürsət ələ düşməzdi. Bu fikir ağına gələn kimi təcili İkramı axtarıb Yeni İl bayramını onunla birgə qeyd etməyi rica etdi. İkram qızın yalvarış dolu xahişinə öncə təəccüblənsə də, etiraz etmədi:

- Nə deyirəm, mən razı. Bəs, təzə ili harada, necə qarşılayaçağıq?

- O barədə narahat olma, hamısı mənlkdir, - razılıq verməsinə görə təşəkkür əvəzi İkramı qucaqlayıb öpən İnci sevinməklə yanaşı qayğılandı. Onu hara dəvət edəcəkdin? Bəlkə bir bəhanə uydurub, Məsmədən pul alıb o gecəni səhərədək restoranda keçirsinlər? Pul, əsas puldur. Pul olandan sonra bütün çətinliklər asanlaşır, bağlı qapılar açılırdı.

Bayrama bir həftə qalmış, Yeni İl gecəsini kafedə keçiriləcək, səhərədək davam etməli şənliklə əlaqədar evə gəlməyəcəyini Məsmə bəyan edəndə İnci keçirdiyi sevinc hissini çətinliklə gizlətdi. Analığının dəvətini qəbul etməyib, rəfiqəsigilə gedəcəyini bəhanə etdi. Elə həmin gün sevincini İkramla bölüşməyə tələsdi:

- Yeni İli bizim evdə qarşılayaçağıq.

- Sizin evdə? Bəs analığın necə olacaq? Yox, bu yaxşı çıxmaz, evdə tutmaz...

- Narahat olma. tək olacağıq: sən və mən. Vəssalam. Rahat evi qoyub, kənarda nə başımız qalıb, düz demirəm?

- Ağıllı fikirdir. Etirazım yoxdur. Sən deyən olsun...

Əvvəlki Yeni illərdən fərqli olaraq İncinin bayrama görə xüsusi əl-ayağa düşməsi Məsmənin nəzərindən qaçmadı. İncinin özünə təzə paltar alması, bazarlıq etməsi, evdə səliqə-səhman yaratması Məsməni təəccübləndirmişdi:

- Xeyir ola, nə özünə əl qatmısan. Bayramdan çox, toya hazırlaşana oxşayırsan. Yoxsa səni Şaxta Babaya ərə verəcəklər?

Sanki, İncinin ürəyindəki sarı simə əl toxundu. Bədəninə ani bir istilik yayıldı, azacıq sifəti allandı. Bu arvad Allahın bəlasıdır, - düşündü. İt kimi havadan iy çəkir. Olmaya özünü aparmağında səhv buraxıb? Ləngimədən vəziyyətdən çıxmaq lazım idi.

- Hə, düz tapmısan. Fəqət, qoca olsa da yüz cavana dəyər. Varı, pulu...

- Sən lağ eylə. Qonaq gedəcəksənsə, bu hazırlığı neyləyirsən?

- Bayramın səhəri rəfiqələrimi bizə dəvət etmişəm.

- Elə edin ki, axırda saç yoldusuna çıxmayın.

Məsmənin atmacası İncidə qəribə hisslər oyatdı. Həqiqətən də o, nəfsinin quluna dönüb, bayram bəhanəsilə hamıdan gizlin ürəyində özü-özünə toy hazırlayırdı. Bu toyda yalnız iki sevgili səbəbkarlardan başqa kimsə olmayacaqdı. Belə məsləhət idi. Bəzən düz yola çıxmaq üçün əyri döngələrdən də istifadə etmək lazım gəlir. Görən onun gələcəkdə toyu nə vaxt və necə olacaqdı. Bəlkə taleyində toy yoxdu, İkramin ata-anası razılaşmayacaqdı? Toysuz-təmtəraqsız evlənəcəkdilər. Birdən onun bu qabaqdangəlmişliyi Allahın acığına gələr, toy xoşbəxtliyindən məhrum edər.... Qismət İlahidən... Tək olan o Allah görür ki, onun kiməsə pislik etmək fikri yoxdur, nə edir, xoş niyyətlə edir.

Bayram günü sözləşdikləri vaxt hava qaralana yaxın İkrəm əlində gül dəstəsi qapının zəngini basdı. İnci ürəyi çırpına-çırpına qapını açdı. İkramin yaraşlıq görkəmi, şux geyimi, əlində tutduğu gül dəstəsi İncini fərhləndirdi:

- Xoş gəlmisən. Gəl içəri. Həmişə sən gələsən.

- Qarşından gələn Yeni İlini təbrik edirəm, - İkrəm arxasınca qapını örtüb, gülləri İnciyə uzatdı.

- Çox sağ ol. Mən də sənə təzə ilini təbrik edirəm. İkimizə də uğurlu olsun.

İnci bir əlilə gülləri alıb, o biri əlilə İkrəmı qucaqlayıb yanağından öpdü. İkramin nəfəsindən qoxan araq iyindən burnunu yığdı:

- Sən Yeni İl başlamamış, indidən hazırsan ki...

- Hə, günortadan dostlarımla oturmuşdum. İl başlananaqədək yüngül hazırlıq görüb dağılışdıq. Dedik köhnə il bizdən inciyər, xətir qalmasın, onu da yad etdik.

Evdəki səliqə-səhman göz oxşayırdı. Qızın gülən gözləri, həmişə istifadə etdiyi ətrinin xoş iyi, əynindəki gözəl xalata İkrəmə İncidən qeyri hər şeyi unutmağa çağırırdı. Elə bil "sim-sim açıl" göstərişini gözləyirmiş tək yaraşlıq xalataının düymələri bir-bir açılacaq, İnci mələk qiyafəsində olan-olmaz aqlını alacaqdı. Əgər düymələr Əslinin donunda olan sayaq sonuncuda açmayıb, təzədən düymələnersə, o, Kərəm kimi od tutub yanacaqdı.

İnci sevilməli qız idi. Əvvəllər İnci ona nə qədər əlçatmaz görünürdü, daha çox istəyirdi. Son illər əksinə, qızın ona qırsaqqız olub əl çəkməməsindən marağı azalmışdı. Başa düşürdü ki, İnci onu öz orbitində saxlamaq üçün dəridən-qabıqdan çıxır. Yeni İl adı ilə evə dəvət etməsi də yəqin ki, bu qəbildən idi. Qızın belə hərəkəti İkranda ikrah hissi yaratsa da, uşaqlıq sevgisinin gücü sonda bütün hissləri üstələyirdi.

- Sıxılma, daralma, özünü tam sərbəst, rahat hiss et. Qapını bağlamışam, heç kim bizi narahat edə bilməz. Məsmə sabah gələcək. Telefonu çıxarmışam, zəhləmizi tökməsinlər. Yeməklər hazırdır. İçkimiz də yerində, şampan almışam. Sənə demişdim: sən və mən. Vəssalam. Belə şərait bir də ələ düşəsi deyil. Bir də öz evimiz olanda, - İnci İkrarla divanda yanaşı əyləşib, qollarını onun boynuna sarıdı.

"Zavallı elə bilir mən onu alacağam", - İkram düşünərək öz-özünə gülümsədi. Uşaq olanda bu barədə düşünmək istəməsə də, illər ötüb yaşa dolduqca insanların niyə birini sevib, digəri ilə ailə qurmasının səbəblərini dərk etməyə başlayırdı. Evlənmək çətin iş deyildi, xoşbəxt olmaqla müşkül məsələ idi. Yaşadığın mühiti, ətrafındakı insanların münasibətini nəzərə almadan özünü hisslərinin qurbanı etmək insanı gec-tez bədbəxtliyə aparıb çıxaracaqdı. Məsum sevgisindən savayı heç bir üstünlüyü olmayan bu mələyin nə vaxtsa adiləşib onun üçün əcinnəyə dönməyəcəyinə kim zəmanət verə bilərdi?!

İnciyə qarşı ciddi fikri olmasa da gözəlliyinə biganə deyildi. Qadın kimi onu çox sevirdi. Qəlbindəkini gizləməsə, İnciyə açıqlasaydı, onun ürəyini qırmaqdan, münasibətinin pozulmasından artıq nə qazanacaqdı. Cürəti çatmırdı deməyə, hələ ki, ehtiyac yox idi...

- Nə olub sənə. - İnci onu özünə sarı çəkib, dodaqlarından öpdü, - nə fikirləşirsən, belə yaramaz, nə də belə yeni il qarşılamaq olmaz.

- İçki nəyin var? Bəlkə kefinin lap düzəlməsi üçün yüz atım, hə, ağılın nə kəsir?

- Yox, üstünü düzəltəsən saat on ikiyə tab gətirməyəcəksən. Kəlləni atıb yatacaqsan. Gəl indidən yat, dincəl. Yeni il başlanana yaxın səni oyadaram, ili birlikdə qarşılایarıq.

- Şükür məsləhətinə.

İkram İncinin sözüə bənd imiş, oturduğu divana uzandı.

Keçmə də kişilərin bu işindən, - İnci təəssüfləndi, - nə ləzzət alırlar çox içməkdən bilmirəm. Bayramda danışıb gülərlər, yoxsa içib yatarlar?

O, otağın isti olmasına baxmayaraq yataq otağından örtük gətirib İkramin üstünə atdı. Gözü televizorda stolu bəzəyib bayram süfrəsi hazırladı. Darıxanda İkramin yanında oturub, uzun-uzadı tamaşa etdi. Onun yuxulu gözlərindən öpdü, saçlarını tumarladı, sifətini sığalladı. Xəyala daldı: görəsən onlar xoşbəxt ola biləcəklərmi?

İkram elə şirin yuxuya getmişdi ki, sığalladıqca ayılmaq əvəzinə, xumarlanırdı. Yeni ilə bir saat qalmış İncinin səbri tükəndi:

- İkram, canım, bəsdə yatdın, il ayrılan vaxt yaxınlaşıb...

İkram könülsüz ayılsa da, İncinin göstərdiyi nəvazişdən qəlbən ləzzət alırdı. Özündən asılı olmayaraq onun öpüslərinə cavab verməklə yanaşı, qucaqlayıb yanına çəkmək, bağrına basmaq istəyirdi.

- Ey, ey oğlan, şuluqluq vaxtı deyil, - İnci İkramin qolları arasından qalxıb ayağa durdu, - gəl əvvəl çörək yeyək, mədəmizin qayğısına qalaq, Yeni ili qarşılayaq, sonra baxarıq özünü necə aparacaqsan...

- Mən maç-maç, quc-quc istəyirəm, - İkram ərköyün körpə kimi mızıldanırdı.

- Dəcəllik olmaz! Boş mədə ilə maç-maç yaramaz. Dur!

İkram tənbel-tənbel divandan qalxdı:

- Oho, süfrəni hazırlamısan? Birdənəsən! Elə isə başlayaq.

Stolun ətrafında üz-üzə oturdular. Qonaq süfrədəki bolluqdan xoşhallanmışdı:

- Hansından başlayaq?

- Hansından istəyirsən, ye. Çəkinmə, özünü evindəki kimi hiss et. Dayan, qulluq edim.

- Bəh, bəh, bəh, - ağızını marçılıtdatdı, - İlk badəni sənəin sağlığına içməmək nankorluq olar.

Onun yeməyə başlamamış içkiyə girişməsi İncinin xoşuna gəlməsə də dinmədi. Bu gecə qanqaraçılığa yol vermək ağılsızlıq olardı. Qonağının sərxoşluğuna dözməkdən ayrı çarəsi yox idi. İnsanı tanımaq doğrudan da çətin imiş. İkramin içkiyə aludəçiliyi, qəribə danışıqı, hərəkətləri ona yad bir adamı xatırladırdı. Baxmayaraq ki, İkramı neçə illərdi sevirdi. Əslində, indi yaxından tanımağa başlayırdı. Axı, onlar heç vaxt birlikdə belə sərbəst, özbaşına olmamışdılar. Bəlkə də buna görə İnci onu dərinədən tanıya bilməmişdi.

- Məni nə hesab edirsən? Elə mən yeyirəm, içirəm, sən baxırsan. Məni görməmişən, təzəcə tanış olmusan, yoxsa mən tamaşa göstərəcəyəm, sən baxacaqsan? Keçməz, sən də mənimlə yeyib içəcəksən. Dayan, özüm sənə qulluq edəcəyəm.

O, İncinin qarşısındakı piyaləni şərablə doldurdu.

- Əzizim, mənə o qədər çox oldu, - İnci etiraz etdi.

- Eybi yox, heç nə olmaz. Bax, əsil vaxtıdır, - divardakı saatın on ikiyə yaxınlaşan əqrəblərini göstərdi, - bunu içəcəyik ikimizin sağlığına. Qoy qarşından gələn yeni ilimiz xeyirli olsun. Bizi bir-birimizə ömürlük yaxın etsin, sevdirsən, - nə düşündü, bir anlıq dayanıb davam etdi, - qoy sən "mamaşanın" kafedə iş-gücü o qədər artsın ki, nəinki gündüzlər, gecələr də evə gəlməsin, bizim görüşlərimiz üçün belə gözəl fürsətlər bol olsun...

Başqa vaxt olsaydı, İnci İkramin eyhamla vurğuladığı son cümləsindən inciyərdi. Ancaq indi qanını qaraltmamaq üçün əhəmiyyət vermədi:

- Belə sağlıqdan sonra mütləq öpüşmək lazımdır.

Piyalələr cingildədi. İkrəm şərabi başına çəkib İnciyə yaxınlaşdı. Onu sinəsinə sıxıb, dodaqlarından öpdü. İnci qeyri-ixtiyari aralanmağa çalışdısa da, qəlbindəki başqa bir hiss qoymadı: İstədiyini elə budur da, dartınmağın nə mənası?

İnci ürəyində çoxdan gizlətdiyi hissələrini aşkarlamalı oldu. Eyni hərətlə İkrami qucaqlayıb, axan gözlərini, yanan dodaqlarını öpdü. Öpüşlərinə İncidən aldığı cavabdan ruhlanan İkrəm qızı divana uzadaraq onun sinəsini açıb fəallığını artırdı...

İnci içdiyi şərabdən keflənsə də hissiyatını itirməmişdi. Çənəsindən, boynundan başlayıb üzü aşağı baldırlarına sarı istiqamət alan İkramin əllərinin sığalını, gözən nəfəsini duyduqca, bədəninə yayılan ehtirasdan titrəyirdi. Ondən fərqli olaraq çox içdiyindən ola bilsin ki, İkrəm nə etdiyini anlamır, - düşündü. Bəlkə, bu yerə gətirib çıxartmaq heç lazım deyildi. Özünü toplayıb, İkrəmə imkan verməsin? Heç ağına gətirməmişdi ki, sevgilisi onun yanına sərxoş vəziyyətdə gəlsin. Sabah ona etdiyini anlatmaq mı olar? Ağılının başında olmadığını, sərxoşluğunu əlində bayraq etməzmi? Özünü mələk kimi göstərməyə dəyməz, - daxilində başqa bir səs dilləndi. Məgər gizləncə kimsəsiz mənəzildə gecəni ikilikdə keçirməyə dəvət edən qızın yanına gələn oğlan bilmir ki, bu görüşdə nə baş verə bilər? Onlar bir-birlərini sevirərsə, o, nədən ehtiyatlanır? Onu taleyinə bağlamaq, sevgisini sübut etmək üçün özünü təslim etmək istəyən o deyildimi?

Müqavimət göstərmək yersiz idi. Vücudunu bürüyən sərməstlikdən müqavimətə heç halı da yox idi. Xoş təmasdan yaranan bədənindəki od nəfəsini kəsir, aqlını alırdı. Getdikcə huşunu itirir, dünyanı unudub, özünü başqa aləmdə hiss edirdi. Sevgilisi ilə olan bu aləmdə hər an gözəl və şirin idi...

Gecənin bu anında onu yandırır və yaxan odun səngiməsi ilə bədənindən nəsə ayrıldığını duydu. Dərk etməyə gücü çatmadı. Halsızlıqdan sevgilisini qucaqlayıb, nə vaxt yuxuya getdiyindən xəbəri olmadı.

Səhərə yaxın ayıldı. Gözlərinə inanmadı. O yataq otağındakı çarpayıda İkrarla yanaşı yarıçılpaq vəziyyətdə uzanmışdı. Qonşu otaqdan çarpayıya kimi əynindən çıxarılmış paltarlar döşəməyə necə gəldi səpələnmişdi. Bu, necə olmuşdu? Onlar gərək ki, divanda uzanmışdılar. Bu yatağa necə gəlib çıxmışdılar, yadında deyildi.

Ayağa durmaq istəyəndə qarnının aşağısında ağrı hiss etdi. Ağrıyan hissəni əli ilə tutub sol qolu üstə dirsəkləndi. Ağrısının ötür keçməsinə güman edib, əlini çəkəndə barmaqlarındakı qanı görüb, bərk qorxdı. Həyəcanla yan-yörəsinə baxdı. Yatağındakı iri qan ləkəsi gözünə sataşanda ağına gələn fikirdən yerində qurudu. Sanki, ürəyi dayandı. Bilmədi sevinsin, ya ağlasın. O, daha qız deyildi... O, qadın olmuşdu!.. O, xoşbəxt idi. Dünyada heç olmasa bir arzusuna yetmişdi. Qəlbinin hökmünə rəğmən bəkarətini sevgisinə bəxş etmişdi. İndi o nə etsin? Bu dəyişikliyin məsuliyyətini öz boynuna götürsün, yoxsa İkrarı fakt qarşısında qoysun? Ağlamalı onda olacaqdı ki, İkram faktın məsuliyyətindən qaçıb onun bütün ümidlərini puç edə. Belə olarsa, nə edəcəkdirdi? Bilmirdi. Onda görə də qorxurdu yuxudan ayılıb, ürəyinin çırpıntısını çətdirməyə. Çox vaxt nədənsə qorxduğu başına gəlirdi. Xoşbəxt anlarının ömrünü uzatmaq naminə İkrarı oyatmağa tələsmədi. Gözlərini yumdu. İmkani olsaydı, dünyanın qorxulu, pis üzünü görməmək üçün, gözlərini açmazdı. Tanrıdan zamanın dayanmasını, əbədiyyətə qovuşmasını dilədi.

...Gözünü paltar xışıltısına açdı. İkram yerindən qalxıb, otaq boyu döşəməyə səpələnmiş paltarların arasından özünüküləri seçib, əyninə geyirdi.

- Sabahın xeyir,- İnci onu salamladı, - Nə olub, nə axtarırsan?

- Başa düşürəm, maykama qan hardan dəyib?

İnci güldü:

- Gecə özündən xəbərin var idi ki, etdiyin hünərini də biləsən?

- Nə etmişəm ki, - təəccübləndi, - yatıb qalmışam da.

- Bundan artıq nə edəcəksən, səni dəvət etmişdim Yeni il gecəsini qeyd edək. Sənsə onu mənimçün zifaf gecəsi etdin, - İnci xoş nəzərlərlə gözlərini süzdürdü.

- Necə? Zifaf? - İkrəm dönüb yatağa tərəf diqqətlə baxdı. Ağına gəlməyəcəyi halla rastalaşdığından yerində donub qaldı.

Deyəsən, qanı qaraldı, - İnci düşündü. Onun könlünü almağa tələsdi.

- Yoxsa ürəyincə deyil, nədən qanın qaraldı? Biz ki, bir-birimizi sevirik? Gec-tez bu olmalı idi. Sadəcə toyu gözləməyə səbrimiz çatmadı. Təki toy olsun. Toyu yola verərik. Onun üçün üzülmə. Allah da, özün də şahidsən ki, mən sənə məxsusam. Əzizim, sən bununla sevinməli, fəxr etməlisən!

İnci yaxınlaşıb, onu qucaqladı. Yanağını yanağına söykədi. Gözləmədiyi Yeni il "sürprizi" İkrəm daxilən sarsıtmışdı. Donuq gözlərini İnciyə zilləsə də, beynində fikirlər qarışmışdı. Bu, "icdivac"dan sonra onların münasibətləri necə olacaqdı? İnci ondan əl çəkən deyildi. O, gərək belə bir vəziyyətin başına gələ biləcəyini, o halda nə edəcəyini əvvəlcədən düşünməli idi. Ya da indiki çətin vəziyyətə düşməməsi üçün baş verməsinin qarşısını alaydı. Sadədil, fağır hesab etdiyi İnci ondan tədbirli çıxmışdı. Məsmə ilə çörək kəsməsinin təsiri varmış. Nahaq deyilməyib: "Atı atın yanına bağlasan həm rəng olmasa da, həm xasiyyət olar". Beləsinə ailə adını etibar etməkmi olar?

- Hər halda sən bunu etməməliydin...

İkrəm xeyli müddət danışmayıb, sonra təəssüf dolu cümləsini eşidən İncinin qanı qaynadı:

- Mən? Mənmi günahkaram? Mən nə etdim ki? Gecə özünü idarə edə bilməməyindən xəbərin vardı? Başqa yerdə içib sərxoş gəlməyini də bəlkə mən etmişəm? Sən ağılımı itirən halda mən nə etməliydim? Haray çəkib imdad istəməliydim?

- Demək istəyirsən ki, səni zorlamışam?

- Xeyr, biz bir-birimizi seviriksə, hansı zorlamadan söhbət gedə bilər? Hə, yoxsa daha sevməyini danırsan? Nə tez untdun sevgimizi? Səninki elə bura qədərmiş? - İncini hıçqırıq boğdu. Göz yaşlarını saxlaya bilmədi. Ürəyinə gələn başına gəlmişdi. İkrəm əsgərlikdən qayıdandan bəri onun sevgisindən gözü su içmirdi.

İncinin əlləri ilə üzünü örtüb için-için ağlaması İkramin qəlbini ağrıtdı. Niyə öz günahını görmürdü? Neçə vaxtdır İnci ilə evlənməyəcəyini qət etsə də niyə fikrini ona açıq demir, gizlədir. İnci qəlbindəkini bilsə idi bu gecəni onunla keçirməyə razı olardımı? Əlbəttə, yox! Səni sevən insana yalan danışmaq böyük günah deyilmə? O, ürəyindəki bütün fikirlərini bir gün, yox, yox, elə bu gün İnciyə deməli idi. Nə qədər acı olsa belə.

Qıza yaxınlaşıb başını sinəsinə sıxdı, saçlarını tumarladı:

- Bəsdi, ağlama, mənəm günahkar, mən səhv etdim anlamadan.

- Peşimansan, eləmi? İçkili olmusan, ağlın özündə olmayıb, belə demək istəyirsən? Amma dünənə kimi seviridin.

- İndi də sevirəm. İnan Allaha düz deyirəm. Gəl ki, çoxdan sənə bir sözü, həqiqəti demək istəyirdim. Qəbul etməyəcəyindən çəkinib, deməyə qorxurdum. Sənə açıq etiraf etməliyəm. Sevmək azdır, səni nə qədər sevsəm də, evlənməyimiz mümkün deyil.

- Niyə? Kim qoymur, kimdən qorxursan? Özün-özünə ziyəlik edə bilmirsən? Kimin sənənin könül işinə qarışmağa haqqı var?

- Heç kimin. Heç kim mənə hökm vermir ki, sən İnci ilə evlənmə. Amma gəl ətrafımıza açıq gözlə baxaq. Bu evliliyi nə evimizdə ata-anam, nə məhəllədə dostlarım, tanışlarım bəyənəcəyəm. Səni almaqla bütün yaxınlarımı, ətrafımı itirəcəyəm. Fikirləş, cəmiyyətdən, ətrafdan ayrı yaşamaq olarmı? Belə olan halda bir müddət sonra sevgimizin azaldığını hiss edən kimi günlərin birində cəmiyyət bizi bir-birimizə düşmən edib ayıracaq. Gözlərimiz sanki yenidən açılacaq, sevginin kor olduğuna inanacağıq. Həqiqət budur!

- Evlənməyimizi qəbul etməyən sənənin cəmiyyətin, mənimlə gəzməyinə necə baxır?

- Normal! Hətta sevmədiyim, lakin vacib "atributları" yerində olan ailənin qızı ilə məhəbbətsiz evlənməyə də normal baxırlar. Sən məni başa düş. Mən zəifəm, ya da sənə olan sevgim yetərincə deyil ki, qarşısına çıxacaq bütün çətinliklərə sinə gərsin, tab gətirsin. Ancaq mən səni atmayacağam. Söz verirəm ki, rəsmi olmasa da səni ailəm kimi saxlayıb, qayğını çəkəcəyəm.

Son cümlə bayaqdan bədbinliyə qapanmış İncini sakitləşdirmək əvəzinə qəzəbləndirdi. İlahi, illərlərlə xəyallarında yaşatdığı, sevgisinə güvəndiyi insan arzularını çilik-çilik etməyi azmış, "lütfkarlıq" nümayiş etdirirdi:

- Məni öz aşnanmı saxlamaq istəyirsən? Düzmü dedim?

İkram İncinin sifətinin, səsinin sərtləşdiyini görcək özünü itirdi:

- Yox, mən elə demədim, ailə dedim.

- Necə olur, səhərdən sənin danışdıqların həqiqət olur, mən deyən yox?.. Dur rədd ol burdan, eşidirsən, görməsin səni gözüüm. Cəhənnəm olsun sənin həqiqətin. Nifrət edirəm, əclaf!..

İncinin belə qəzəblənməsini ömründə görməyən İkram ona tərəf uçan kətildən özünü qoruyub tələsik addımlarla, üst-başını düzəldərək səsinə çıxarmadan mənzili tərk etdi.

İnci döşəməyə sərilib hönkürtü ilə ağlayırdı...

Məsmənin gəlişi axşama çəkdi. Onu qarşılayan İncini görəndə üzündə, baxışlarında dəyişiklik sezdi. İnci gülümsəyib özünü şən aparmaq istəsə də, qəmgin görünürdü. Gözləri şişmiş, azacıq qızarmışdı. Məsmə həyəcanlandı, hövlanək soruşdu:

- Bu nə sir-sifətdi? Nə baş verib, nə olub sənə?

- Mənə? Heç nə.

- Bəs gözlərin niyə nəlbəki boyda olub?

- Bütün gecəni gözüümü yummamışam. Yuxusuzluqlandı. Bir də televizora baxmaqdan.

- Televizorda maraqlı nə vardı ki, səhərədək gözüvü dikmisən?

- Qızlar videonu qoşmuşdular. Mən də yaxın oturmuşdum.

- Video? Maraqlı porno vardı?

- Belə də...

- Ay xətəkarlar. Səhərisi bizə gəlmişdilər? Bəs ev heç qonaq gələn evə oxşamır?

- Az oturdular. Onlar gedəndən sonra evi səliqə-sahmana salmışam.

Məsmə əynini dəyişib adəti üzrə otaqlara, mətbəxə göz gəzdirdi. Mətbəxdə zibil qabının yanında düzülən boş qabların içərisindən şərab şüşəsini ayırd etdi:

- Şərab da içmisiz?

- Mən yox, qızlardan ikisi içdi.

- Bərəkallah. Sözüüm yoxdu rəfiqələrinə, - dodaqlarını büzdü - amma yox e, sən məni aldada bilməzsən. Sənə nəşə olub, boynuna almırsan. Boynuna al. Almırsan ki, eybi yox, boynuna alan günün olar.

Məsmə haqlı idi. O, nə qədər çalışsa da, gözlərindəki kədəri gizlədə bilmirdi. İnci qərarında qəti idi. İkrarla daha heç vaxt barışmayacaqdı. İllərlə böyük məhəbbətə, ülvi sevgiyə, xoşbəxt gələcəyə olan inamını qıran insanı necə bağışlamaq olar? Hələ əsgərlikdən qayıdanda İkrarda özünə soyuma hiss etmişdi. Ötüb keçəcəyini güman edirdi. Onu hər vəchlə qəlbinə yaxın etmək üçün əlindən gələni etsə də, İkramın gözlərindəki anlaşılmaz kölgə heç də getməyibmiş. Demə şübhələri əbəs deyilmiş. İstinad etdiyi "cəmiyyət" və "həqiqət" onu illər keçdikcə yalançı, simasız insana çevirmişdi.

Üç gün sonra qarşısına çıxmağa üzü olmayan İkram zəng etmişdi. İnci səsi tanıyaraq telefonu qapatmışdı. Bir neçə gün də ötdü. Yenə zəng etmişdi. Yalvarış dolu səslə sevgisini inandırmaq istəyirdi:

- Qısa de, nə istəyirsən? - İnci onun uzun-uzadı nağıl danışmasına tab gətirmədi.

- İstəyirəm ki, məni düz başa düşəsən. Həmin gün o sözü pis mənada demədim. Sən başqa cür yozdun. Ancaq mən başqa cür düşünürəm...

- Sən necə istəyirsən düşün. Mən isə həmişə bir cür düşünürəm. Ya sevirəm, ya nifrət edirəm. Sənə də nifrətimi bildirdim, başqa nə istəyirsən? Qurtardım səninlə. Nəinki üzünü görmək, heç səsinə də eşitmək istəmirəm. Bir də mənə zəng etmə!

- Peşiman olacaqsan!..

İnci onun sözünü yarımçıq kəsib dəstəyi qoydu.

Həmin gün uzun müddət əsəbindən özünə gələ bilmədi. Başını ev işləri ilə qarışdırıb, unutmamaq istədi. İkramin bitməyən cümləsi - "Peşiman olacaqsan" - elə bil qulağında ilişib qalmışdı. Onsuz da peşimanam, - ürəyində gileyləndi, - bundan da peşiman günüm olacaq?

Elə bil köksündə nə işə qırılmışdı, sınıılmışdı. Və bu qırıq-sınıq zaman keçdikcə sağalmaq əvəzinə onu daha çox göynədirdi. Göynədikcə İkramin nümunəsində bütün kişilərə qəlbində nifrət yaranırdı. Qadını əldə edənədək sürünürlər, məqsədlərinə çatan kimi tanımaq olmur, bu etibarsızları. Ağılı kəsəndən sevdiyi "kişi nümunəsi" ona belə qiymət qoyursa, bundan sonra ləyaqətli birisinin tapılacağına inanmaq ağılsızlıqdır. Nə qədər təmiz, namuslu yaşamaq istəsə də, əhəmiyyəti yox idi. Anası «mamarozalığ» edən qızın ləyaqətli yaşamağa haqqı yox idi. Heç qara qarğanın da ağ balası olarmı? İkramin onun ömür-gün yoldaşı seçə bilməməsində, əslində günah İkramdan çox Məsmədə idi. Məhz Məsmənin Səlimdən sonra istədiyi kimi yaşaması, özünü layiqli apara bilməməsi, çoxlarını bu ailəni əxlaqsız hesab etməsinə sövq etmişdi. Ən böyük günahı Məsmənin qızı olması idi. Atasının ömrünü kəsən Məsmə, onun da tale yolunu bağlamışdı.

Fikirlər burulğanında əldən düşüb gözlərini qapayaraq dünyadan ayrılanda, düşdüyü qaranlıqdan yol tapa bilməyib qəzəbindən nə edəcəyini bilmirdi. Məsmədən, İkram kimi kişilərdən, taleyindən qisas almaq arzusu ilə alışıb-yanırdı. Adi insan kimi saf yaşamasına mane olanlardan, təhrik etdikləri yolun cəzası ilə heyfini çıxacaqdı. Onun daxili aləminə kor olanları, ürəyindən qara qanlar axsa da, zahiri zənginliyi - hər yetənin imkanı çatmadığı qeyri-adi həyat tərzilə üstələməliydi. Bu məqsədə Məsmənin göstərdiyi yolla, Nail kimilərin vasitəsilə az vaxtda yetə bilərdi. Mənəviyyatsızları yalnız maddiyyatla heyrtləndirmək olardı.

Bəlkə Məsməni sevindirib Naillə görüşsün. Onsuz da daha etiraz etməsinin heç bir lüzumu qalmamışdı, gələcək həyatını alın yazısının ixtiyarına buraxmışdı.

Bir gün yenə evdə Naidən söz düşəndə İnci Məsməni təəccübləndirdi.

- İstəyirsən, Naillə görüşüm?

Məsmə qulaqlarına inanmadı:

- Düz sözüdü? Ya mənə dolayırsan?

- Sən mənə də, istəyirsənmi? Sən istəyirsənsə, mən razıyam.

- Udumzamsan, səni yağ içində böyrək kimi saxlayacaq. Bəs sənə sevgin hara qeyb oldu?

- Namərd çıxdı, qurtardım onunla.

- Deyirəm axı, sən dəyişilmisən, əvvəlki qız deyilsən. Sən də namərdin birinə bel bağlamışdın. Qızım, inanma erkəklərə. Sevgi filan qızları aldatmaq üçün erkəklərin uydurmasıdır. Əsas odur ki, özün-özünə gün ağlayasan, gələcəyini düşünəsən. Hamıdan sən istifadə edəsən. İmkan verməyəsən ki, səndən istifadə etsinlər. Bax, mən sənin belə olmağını istəyirəm. Onda günü sabah Naillə danışib görüşünüzü təşkil edərəm.

Məsmə İncinin göydəndüşmə yumşalmasına xeyli sevindi. İncidə yaranmış dəyişikliyin səbəbini heç cür anlamırdı.

Səhəri gün işdən qayıdarkən Məsmənin gözləri gülürdü:

- Danışdım Naillə. Dedim qızımın xoşuna gəlmisən. O dəfə utanıb-sıxıldığına görə çıxıb aradan. Tək başına evə qaçıb.

- Nə razılığa gəldiniz? Sövdanız baş tutdu? - İnci eyhamla soruşdu. Məsmə onun ikibaşlı cümləsinə əhəmiyyət vermədi.

- Razılaşdım. Keçən dəfə maşınına əyləşdiyimiz yerdə saat onda. Hər şey özündən asılıdır. Ağlını elə al ki, ölsün dərdindən. O sənənlə zorla yatmayacaq. Sən də ondan ürəyincə peşkəş almasan, razı olma. Düzdü o, sənənin bütün ehtiyaclarını ödəyəcək, amma varlığa nə darlıq. Nə qədər çox olsa ziyarı olmaz.

- Sən nə qədər almısan?

Qəfil sual Məsməni əsəbiləşdirdi:

- Sən bu gic-gic danışmağından əl çəkmədin. Nə günə qalmışam ki, qızımı satam? Bizim başqa alverimiz var, onun sənə dəxili yoxdur.

- Yaxşı, hirsələnmə. İndi məni özünə arvad alır, yoxsa məşuqə saxlayacaq?

- Deyir qızlığına əmin oldum, qıza yüngül toy edib arvadım kimi saxlayacağam.

- Bəs, əmin olmasa? - İnci çaşqınlıqla soruşdu.

- Onun bizə nə aidiyyəti, nə edəcək. Gül kimi qızsan, sən yaşda qızı hardan tapacaq. Tapan idi neçə illərdi tapardı, - sualdan sonra İncinin ani fikrə getdiyini gördü. - Nədi, yoxsa nəsə olub, xəbərim yoxdu?

- Heç nə olmayıb, maraq üçün soruşdum. Hər ehtimala qarşı. Birdən... dandı, aldatmaq istədi.

- Bilirsən onu neynərəm? Dərəbəylikdir bəyəm? Onun deməyi ilədi? Ekspertiza var, məhkəmə var. Elə bir oyun açaram başına, adı yadından çıxar.

- Toydan qabaq nə yoxlama? Əcəbdı. Sənə etibarını yoxdu?

- Söhbət məndən getmir. Bir dəfə başına gəlib aldatmaq istəyiblər, gözü qorxub. Həm də ki, indi adət halını alıb. Heç sevirəm deyənlərin də bir-birinə etibarları qalmayıb.

Bayaqdan içindəki gərginliyi gizləyən İnci hissələrini pərdələməyə fürsət tapdı:

- Nə qədər ki, namərd insanlar var, dünya düzələn deyil. Adamları tanımaq olmur.

Qarşıdakı sınaqdan necə keçəcəyini düşünərək, əlini alınəna dayayıb fikrə getdi.

- Qurtar görüm, - Məsmə onu qınamadı, - unut o, "namərdini" qurtarıb getsin. Şükür Allaha ki, onu vaxtında tanıdısan. Kim bilir başına nələr gətirəcəkdı. Yaxşı ki, belə olub. Allah lazım bilib. Mənim səsimi eşidib, səni ayıldıb. O, məni başqa bəndələrindən çox istəyir, inanmırsan?

- İnanıram. Tanrının mənasını dərk eləmədiyimiz işləri çoxdur, - İnci təsdiqlədi.

Səhəri günü razılaşıdıqları saatda görüş baş tutdu. Bir neçə gün də keçdi. Bu müddət ərzində nə Naildən, nə də onunla qalan İncidən xəbər gəlməməsi, Məsməni hövsələdən çıxarmışdı. İki-üç dəfə telefona əl atmaq istəsə də, özünü saxlamışdı: görəsən, nə qərara gəldilər, "yoxlama" nə uzun çəkdi? Nəhayət, bir axşam telefonda Nailin hikkəli səsi gəldi:

- Arxanca göndərdiyim taksiyə əyləş, gəl. Gözləyirəm, - cavab gözləməyib, dəstəyi asdı.

On dəqiqə sonra göndərilən taksiyə əyləşən Məsmə Nailin villasına qədər ürəyini yedi. Nailin görüşmədən, sağollaşmadan ağır tonda, hökmlə danışması heç bir yaxşılıqdan xəbər vermirdi. Yəqin, aralarında nəsə anlaşılmazlıq, inciklik olub. İncinin yenə tərs damarı tutub, ona görə məni köməyə çağırıb, -Məsmə düşündü, - ayrı nə ola bilər?

Nailin nəinki səsi, rəngi də qaralmışdı. Acığından siqareti dalbadal çəkməkdən yorulmurdu. Qarşısındakı stolun üstündəki külqabı siqaret kötüyü ilə dolmuşdu. Otağın o başındakı taxtda üzüqoylu uzanmış İnci səsinə içinə qısıb göz yaşlarını silirdi. Məsmə onları belə vəziyyətdə görcək haraya başladı:

- Nə olub, nə baş verib? Deyin görüm. Bəsdirin, ürəyimi çəkməyin.

- Daha nə olacaq, - Nail partladı.- utanmırsız, siz məni nə hesab edirsiniz?

- Ay Nail, niyə belə danışırsan, günahımız nədir? Yoxsa qız sənə qarşı kobudluq edib?

- Nə qız, - əliylə İncini göstərdi, - bunamı deyirsən? Sübut elə ki, o qızıdır!.. Bəli, sən mənə sırımaq istədiyən qızın həqiqətən qızıdır.

Məsmə özündən çıxdı:

- Nail, nə danışdığını bilirsən? Sən mənim qızıma böhtan atırsan, vallahi, başına bir oyun açaram, bütün aləm tamasına yığışar...

- Dayan, coşma! Telefonu görürsən, - aralıdakı masanın üzərindəki telefonu göstərdi, - götür zəng elə, həkimə, polisə, ekspertə, hara istəyirsən. Sübut eylə. Aydan arı, sudan duru qızının qız olmağını. Edə bilsən, mən günahkaram!

O, sərt addımlarla otağı tərk etdi. Məsmə yerində donmuşdu. Nail ona niyə belə sözlər deyirdi? Məgər İnci qız deyildi?! O, üzüqoylu uzanan İnciyə yaxınlaşıb, başını sığalladı:

- Qızım, bu nə söhbətdi, məni başa sal. Nail düzmü deyir?!

- Düz deyir, - İnci, hönkürdü. Məsmə eşitdiyi sözün ağırlığından ayaq üstə dayanmayıb, keyiyərək, yanındakı kresloya çökdü.

- İstəsəm də, bacarmadım aldatmağı. Şübhələndi, mən də boynuma aldım olanı...

- Nə vaxt olub, kiminlə? - Məsmə çığırdı, İncinin yaxasından tutub silkələdi. Aşib-daşan qəzəbini cilovlaya bilmədi, az qaldı əl atıb boğazına boğsun.

- Niyə məndən gizlətmisən, nankor qız! - Dik gözlərinin içinə baxıb, nəşə xatırladı, - Bildim, sən o "namərdinin" işidir, yeni il gecəsində...Eləmi?...

"Allahın bəlasının" baxışlarına tab gətirməyən İnci gözlərini yumdu. Yaş yanaqlarından üzəşığı süzülürdü. Məsmə İkrahlə onun yaxasını buraxıb, ayağa durdu:

- Özü yıxılan ağlamaz. Qulaq asmadın mənə, öz bildiyini etdin. İndi cəzanı çək. Daha heç yerdə, heç kimə demə ki, mənə ögey anam bədbəxt etdi. Özün günahkarsan. Qaldı Nailə, özü bilər, sənə necə istər, elə rəftar edər. Daha mənlik deyil.

O, üzünü çevirib, arxaya baxmadan qapını çırpıb, otaqdan çıxdı...

II

Vanna otağından çıxan İnci çarpayısının yuxarı tərəfindəki iri bədənnüma güzgünün qarşısında dayanıb, bir xeyli özünə tamaşa etdi. Hələ tərəvətli qalmışdı. Nə yaşı var idi ki!.. İyirmi üçü təzə adlamışdı. Saçları çoxalana oxşayırdı. bərbərə getməyin zamanı yaxınlaşırdı. Axır vaxtlar, saçının bəzi yerlərində tək-tük də olsa, ağ saçlar müşahidə etmişdi. İlk dəfə görəndə qəlbini ağrıtsa da, təbiətin bu xəbərdarlığı ilə barışmaqdan savayı çarəsi yox idi. Saçla dərd qurtarsaydı, nə vardı? Utancaq qara gözləri indi, son üç il ərzində dünyanın abırsız sifətlərini görüb-götürmüş, sirli mənalarla dolu baxışlara çevrilmişdi. Az qala hər gün içdiyi spirtli içkilərin, yoxsa təzə-təzə öyrəşdiyi marixuananın təsirindən idimi, gözləri şişkinləşmiş, alt hissələrində isə üstünü krem-pudra ilə ört-basdır etdiyi göyümtül ləkələr əmələ gəlmişdi.

- Eh, İnci, - gözlərini ondan çəkməyən surəti ilə danışdı, - bu minvalla tezliklə səndə nə incilikdən, nə də ki, incəlikdən heç bir əlamət qalmayacaq. Saf, məsum qızın fahişə qadına çevrilməsinin aqibəti necə olmalıydı ki?..

Ah çəkdi, yeniyetməlik çağını xatırladı. İçkiyə, siqaretə alışdıqca, il-ildən gözəlliyi də ondan yavaş-yavaş üz döndərirdi. Belə getsə əyləncə xatirinə öyrəşdiyi bu pis vərdişlər əvvəl gözəlliyini, sonra aqlını, olan-qalan vicdanını korlayıb, həyatını cəhənnəm əzabına döndərəcəkdə. Necə var atmalı, qarşısını almalı, heç olmasa miqdarını azaltmalı idi.

Atmaq asan idimi? Elə azaltmaq da çətin idi. Siqareti azaldanda içki çoxalırdı. İçkidən usananda isə siqaret dadına çatırdı.

İçində günü-gündən payını - "doza"sını artıran, acgözləşən, azğınlaşan "əjdaha"nın yarandığını duyurdu. Onun həddini keçən tələbatını azaldanda narazılığını bildirmiş kimi, bədənində kəskin ağrılar baş qaldırırdı. Əvvəllər qəlbinin boşluğunu dolduran, kədərini, qəmmini dağıdan bu «qonaq» illər keçdikcə ərköyünləşir, icazə istəmədən canına, ağılına sahiblik edirdi.

Son günlər hərəkətlərində qəribəliklər görən Nail də ona içməyi, çəkməyi azaltmaq barəsində xəbərdarlıq etmişdi. Sözüənə baxmasa, bardan qovacağı ilə hədələmişdi. Elə bu bəlaya düşər olmasına Nail günahkar deyildimi?

Uğursuz "yoxlamadan" sonra bir müddət öz mehmanxanasında məşuqəsi kimi saxlayan Nail, ilk gündən quşsədən ürəyi partlayan İncini içkiyə, siqaretə qonaq etmiş və öyrəşdikcə səxavətini əsirgəməmişdi.

Keçmiş məşuqələrini çölə atmayan, sahibkarlıq etdiyi işlərdə hərəni bir işlə təmin edən Nail yenisini tapanda İncinin də dənizkənarı barda işləməyini məqsədə uyğun hesab etdi. Burada qızları işəməuzd qaydasında haqqını ödəməklə yanaşı sağlamlılığını da diqqət mərkəzində saxlayırdı. Beləki, onlar zöhrəvi xəstəliklərə, hamiləliyə qarşı istifadə edilən bütün qoruyucu vasitələr və dərmanlarla təmin edilirdi. Vaxtaşırı aparılan müayinələr zamanı xəstəlik, həmçinin hamiləlik aşkar olunanda qarşısını almaq üçün təcili lazımi tədbirlər görürdü.

Əsasən, qaranlıqın düşməsi ilə fəaliyyətə başlayan bar, gecədən səhər açılanadək işləyirdi. İlin soyuq aylarında tək-tük müştərisi olan bu barın ən gur vaxtı, çimərlik dövrü olurdu. Müştərilər milyonçu varlıqlar olmasa da, kasıb da deyildilər. Şəxsi avtomobili olan, şəhərin səs-küylü həyatından başını qaçıraraq, dəniz sahilində özləri ilə gətirdikləri qızlarla səhərdə keflənib rəqs edən cavanların əksəriyyəti vəzifəli, varlı adamların uşaqları idi. Məsmənin işlədiyi yol kənarındakı kafedən fərqli olaraq, bura yalnız əylənməyə imkanı çatanlar gəlirdi. Daha hər yoldan ötən sürücü yox.

Tək gələnlərə də tərəfdaş qadın tapmaq çətin deyildi. Nailin göstərişi ilə müştərilərə yüksək xidmət göstərməkdən ötrü, müştəri işçi qadınlardan hər hansı birinə əylənməyi təklif edərsə, o, razı salınmalıdır. Əlavə ehtiyac yarananda isə tanış Mama Rozaların biri ilə təcili əlaqə saxlanılır, şəhərdən xüsusi "personal" dəvət edilirdi. Əsas tələb və məqsəd müştəridən mümkün qədər çox pul qopartmaq, bara yenə gəlməyə həvəs yaratmaq idi.

İnci, üz-gözünü səliqəyə salıb, paltarlarını geyinib evdən çıxmağa hazırlaşanda, qulağına qonşu otaqdan gələn kişi səsi dəydi. Məsmə kafedə daha hər gün yox, gūnaşırı işləyirdi. Bu gün evdə olan günü idi. Olmaya Məsmənin qonağı var, - fikirləşdi. İncini qəribə bir maraq bürüdü: Görəsən kimdir?

Qulağını divara söykədi. Boğuc gələn danışiq səmindən qeyri heç nə eşitmədi. Səsin kimə aid olmasını aydınlaşdırmaq çətin idi. Bəlkə dünənki polis, sahə müvəkkili idi?

Məsmənin "saxladıqı" qızlardan birinin yaxınlarda baş vermiş qətlin törədilməsində şübhəli şəxs kimi həbs edilməsi yeni təyin olunmuş sahə müvəkkilinin "nəzərindən" yayınmamışdı. Açılmış cinayət işində Məsmənin iştirakı olmasa da, onun bu ərazidə cəmiyyətin mənəvi aşınmasına təsir göstərən əxlaqsız qadınlar ilə əlaqəsi, onları idarə edərək, gəlir götürməsi, qanun keşikçisinin fikrincə cinayət məsuliyyəti yaradırdı. Məsmə üzərinə "top-tüfənglə" gələn müvəkkili uzun illərdən bəri təcrübədən keçirdiyi üsullarla sakitləşdirmiş, xeyli söhbətlərdən sonra "ortaq məxrəcə" gəlib razılaşmışdılar. Əxlaqsızlığın inkişafının günahı nə polisdə, nə də Məsmədədir, - sonda polis zabiti belə qənaətə gəlmişdi, - günah cəmiyyətdədir.

Maraq İnciyə üstün gəldi. Dəhlizə çıxdı. Ayaq barmaqlarını ucunda qonşu otağın qapısına yaxınlaşdı. Kişi səsi ona tanış gəldi. Diqqətini topladı. Qulaqlarına inanmadı. O idi, Fateh, - düşündü. Həyacanlandı. Xeyir ola, onun Məsmə ilə nə işi ola bilər? Aqlına cürbəcür fikirlər gəldi. Güman ki, onu da özünüküləşdirib, Məsmənin cavan oğlanlardan çox xoşu gəlirdi. Onları şirin dillə, pulla, müxtəlif şirnikdirici yollarla özünə cəlb etməkdən xüsusi zövq alırdı. Yəqin, indi də Fatehə əl atıb. İstədi qapını zərblə çırpıb otağa girsin. Bəs sonra? Fərz edək ki, içəridə sevişirlər. Acıqlanmağa, atılıb-düşməyə nə ixtiyarı çatırdı? Deyərlər ki, sənə nə? Fikrindən daşındı. Acığının tuflilərinin dabanları ilə biruzə verərək, sakitliyi pozan tappıltı ilə evdən çıxdı. Axşamın düşməsinə az qalırdı. Küçədən keçən taksini saxladıb, əyləşdi. Hava çiskin, göyün üzü buludlu idi. Belə havada həmişə İncinin ürəyi sıxılır, darıxırdı. Üstəlik Məsmənin otağından eşitdiyi səs - Fatehin səsi qanını qaraltmışdı. Deməli, Məsmə artıq onu caynağına keçirib. Niyə də olmasın? Boy-buxunlu, hərtərəfli qabiliyyəti olan, orta imkanlı bu cavan oğlan qızların yuxusunu qaçırırsa, Məsmə kimiləri nə qınayasan?

Fatehi tanıdığı günü xatırladı. Söz vaxtına çəkər. Ötən yayın belə vaxtları idi. Havalər sərinləşməyə başlayırdı. Çiskinli, buludlu gün qarşidan gələn payızdan xəbər verirdi. Barın adi günlərindən biri idi. Yayın əvvəlindən barda tanış olduğu Elvin həmin gün dostlarını da gətirmişdi. Elvin tələbə idi. Hüquq fakültəsində oxuyurdu. Atası prokurorluq, anası məhkəmə işçisi idi. Ehtiyacın nə olduğunu bilməyən Elvin başqa varlı uşaqlarla müqayisədə gözü tox, əliaçıq, ürəyiyumşaq, hərəkətinin yerini bilən, centlimen idi. Sadəcə tələyin ona əziyyətsiz bəxş etdiyi saysız-hesabsız nemətlərdən o da başqaları kimi yetərincə dadmaq istəyirdi.

O gün axşamadək əvvəlcə restoranda yeyib içdilər. Restorandan sonra əylənməni davam etdirmək istəyən üç oğlan-üç qız bara yol aldılar. İncinin və digər gözə gəlimli işçilərin işi bara gələn müştərinə cəlb etmək, ələ almaq, şirnikləndirmək və nəhayət, Nailin təbirincə nümunəvi qulluğun əsas prinsipi hesab edilən hər hansı bir formada onun cinsi tələbatını ödəmək idi. Hər dəfə Elvin kimi köhnə tanışlardan olanda o, rəhbərlik

tərəfindən məşğul hesab edilirdi. Bir neçə saat dayanmadan rəqs edib, əyləndilər. Barda içilən əlavə içki özünü göstərdi. Rəqs etməkdən usanıb, sərin havada sahil gəzintisinə çıxmağı qərara aldılar. Ləpə döyəndə yaxın keçmiş - uşaqlıqları yadlarına düşdü. Deyə-gülə, çığıra, qaçdı-tutdu oynadılar. Havaların sərinləşməsinə baxmayaraq, gündüzlər adam əlindən tər pənmək olmayan çimərlikdə qaranlıq düşdüyü üçün kimsə gözə dəymirdi. Birdən oğlanlardan biri heç kimin gözləmədiyini təklif etdi:

- Gəlin, dənizdə çimək!

Hamının üzündə sual dolu gülüş yarandı:

- Məgər indi çimmək vaxtıdır?

O biri qızlar yerbəyerdən etiraz etdilər:

- Nə danışırırsınız? Qaranlıq, su da soyuq. Ölməyimiz çatıb?

Oğlanlar ilk anda tərəddüd etsələr də sonra nə düşündülərsə razılığa gəldilər. O biri iki qız fikirlərindən dönmədilər:

- Kim istəyir çimsin. Biz çimmirik, oturub burda sizi gözləyirik.

Çimərlik boyu onun çiyinlərini qucaqlayıb gəzən Elvin soruşdu:

- Sən də çimmək istəmirsən? Olmaya canından ötrü qorxursan?

İçdiyi son qədəh İncini başını elə keyitməşdi ki, söhbətin nədən getdiyinin fərqinə varmırdı.

- Kim, mənmi qorxuram? Səhvən var. Mən heç nədən qorxmuram. Çimmək nədir, lap görünən o ada var ha..., oraya üzərəm.

Elvin heyərlə sevindi:

- Eşidirsiz, İnci də bizimlə dənizə girəcək. Halaldı...

Qızlar İncini qınadılar:

- Dəli olmusan? Ölməyin çatıb?

- Eh, - İnci əlini havada yelləyib güldü, - ölüm də. Guya qalib nəyəsə lazımam...

Dəniz sakit idi. Külək əsmirdi. Ay isə göy ümmanında şahənə üzən qayığa bənzəyirdi.

Əvvəlcə iki oğlan dənizə atıldı. Onların ardınca İnci Elvinlə birgə suya girdi. Su soyuq idi. Canına yüngül üşütmə gəldi, Elvinin qucağına qısıldı. Suyun soyuqluğu canındakı içkinin istisini qaçırmışdı. Qızınmaq üçün hərəkət etməyə, üzməyə başladı. Sahildən aralandıqca, elə bil su istiləşirdi. Ya da ola bilsin bədəni suya alışdı. Elvin də yavaş-yavaş qızışdı, onu qucağından buraxmaq istəmirdi...

Qorxulu olduğu qədər əsrarəngiz idi. Ayın süd kimi ağ işığında, dənizin içində... Xəffif meh əsir, hər tərəf su! Ləpələr səni qoynuna alır və... sevgilin boynunu qucaqlayıb qulağına ürəyindən keçənləri pıçıldayır...

İkramı xatırladı. Bədəninə yayılan şəhvani xoş duyğulardan xumarlandı, sarılıb özünü oğlanın ixtiyarına buraxdı. Elvinin az çəkmədi göstərdiyi fəallıqdan nəfəsi təntidi, gücü tükəndi, onu qolları üstə çox saxlaya bilməyib suya buraxdı. İnci suya düşərkən Elvinin dostlarının bayaqdan kənardan onları güdən, cilovlanmayan ehtiraslarını soyutmağa şərait axtaran baxışlarını hiss etdi. Onu bölüşmək istəyən kefli, qizğın üç "canavar" üz-üzə durmuşdu. Biri o birini xəbərdar edirmiş kimi çıxırdı:

-Bax ha... Peşiman olacaqsan...

Son kəlmələrdən İncinin bədəni titrədi. Bu sözlər vaxtilə ona deyilmişdi. Sevgilisinin aşnası olmaq istəməyən "xanım", indi yüzlərin oyuncağı idi. Hönkürmək istədi. Qəfildən ayağının yerdən üzöldüyünü duydu. Əl-qol atdı. Elə bil kimsə, nəsə onu dartıb suyun altına çəkirdi. Çabaladıqca duzlu, şor su ağzına dolur, ağırlaşır, hər şey - sahil də, Ay da an içində sürətlə gözdən itirdi. Qışqırmaq, haray qoparmaq istədi. Gücü çatmadı. Çatsaydı da imdadına yetəcək Allah bəndəsinin olacağına ümidi yox idi...

Gözlərini açanda başının üstə üzündən nur yağan, ciddi cəhdlə onu ayılmağa çalışan cavan oğlanı gördü. Onun sahilə qumun üstündə uzatmışdılar. Ölməyə qoymamışdılar. Xeyli adam başının üstünə yığılmışdı. Bir az əvvəlki əyləncə dostlarını aradı. Heç biri gözünə dəymədi. Bütün bədəni sızlayır, sərxoşluğu keçməyən başında isə ağırlar ara vermirdi. Keçirdiyi qorxu canından çıxmadığı üçün özündən asılı olmayaraq gözləri axır, bayılırdı.

- Necədi? Özünə gəldi?

Qulağına Nailin səsi dəydi. Xoş, təmkinli səs ona cavab verdi:

- Gələcək. Burada ona soyuq olacaq. Sakit otaqda uzanıb dincəlsin, isti çay içsin, ayılacaq.

- Nə gözləyirsiniz, - yenidən Nailin səsi eşidildi, - tutun hərəniz bir tərəfindən, aparın kabinaların birinə.
Bu qız əvvəl-axır baş bəlasıdır...

Ayıllarkən rəfiqələri İnciyə dənizdəki oğlanların əvvəlcə ağllarına gətirmədiklərini, sonra onun həqiqətən batdığını, sudan çıxarda bilmədiklərini görüb sahilə qaçdıqlarını, bu zaman təsadüfən sahilə qızla gəzən Fateh adlı oğlanın xəbəri eşidən kimi özünü suya atıb onu kürəyində sahilə çıxarmasını nəql etdilər. İncinin öldüyünü zənn edən Elvin və dostları isə maşına minib qaçıblarmış...

İnci acı-acı gülümsündü: «Bizim elita adamlarımız bunlarmış? Eh, mənəviyyatca onlar da elə bizim tayımızdır. Bir manatın iki üzü kimi... Deməli, Allahın ona, bəlkə də, xoş gün görməyən yetimliyinə görə yazığı gəlmiş, qoyulan qanunlara zidd etdiyi günahları da bağışlamış, vaxtsız ölümdən xilas etmişdir.»

Dəhşətli və üzücü gecənin yorğunluğundan şirin yuxuya getdi. Səhər qapının aramla döyülməsi səsine oyandı. İçəri cavan oğlan girdi. Görən kimi tanıdı. O idi. Sahildə onu ayılmağa çalışan, üzündən nur yağan oğlan. Onu dənizdən çıxarıb ölümdən xilas edən, yenidən həyata qaytaran, insanlığı və hünəri ilə qəlbini fəth edən Fateh!

- Hə, necəsən? Özünə gəlmisən?

İnci ona minnətdarlıq dolu baxışlarla baxdı:

- Sağ ol. Çox sağ ol ki, ömrümü qırılmağa qoymadın. Sən məni təzədən həyata qaytardın. Bu yaşadığım an üçün, aldığım nəfəs üçün sənə borcluyam...

- Nə danışırısan? Sən mənə yox, Allaha borclusan, səni Allah saxladı, mən sadəcə vasitə oldum, kömək etdim.

- Dəxli yoxdur. O səni seçib mənə yetirib. Ona görə də mən sənə borcluyam.

Fateh ondan beş-altı yaş böyük olardı. Geniş alını, iri ala gözləri, xoş hisslər yaradan mehriban baxışları vardı.

İnci əlini uzadıb onun əlini sıxdı:

- Bilmirəm sənə necə təşəkkür edim, xəcalətindən çıxım, xeyirxahlığının əvəzini necə ödəyim?

- Xanım, mən təmənnə üçün etməmişəm. Mən bunu etməliydim, başqa cür ola da bilməzdi.

- Başa düşürəm. Sən təmənnə üçün etmədiyən kimi, mən də səni həmişə təmənnəsiz sevcəyəm. Baxmayaraq ki, mənim sevgimə ehtiyacın yoxdur. Sənə layiq qadın olmasam da, ömrümün hər anı sənin olmağa hazırım. Göydə Allaha, yerdə sənə bir can borcluyam.

O gündən İnci Fatehdən əl çəkmədi, kölgə kimi arxasınca süründü. Ürəyində ona qarşı tükənməz sevgi, məhəbbət duydu. Çoxdandı heç kimi sevmirdi. Qəlbində oyanmış yeni duyğuları onu yenidən tərəvətləndirmişdi. Amma bara heç vaxt tək gəlməyən, hər dəfə bir sütül qızla gələn Fatehin ona qarşı laqeydliyini biruzə verməsə də, qadın kimi qəlbində gizlincə qəm çəkirdi. Laqeydliyin səbəbini anlamayan İncini heyran bürümüşdü. Bara gələndən rastlaşdı ilk kişi idi ki, onunla yatmağa can atmırdı. Nəhayət, addımı özü atdı. Gecələrin birində qonağı olmağı xahiş etdi. Fateh razılaşdı. Ancaq şərtlə:

- Qonaqlığın xərci mənlkdir.

- Nə danışırsan, - İnci incidi, - qonağımdan, sevdiyim adamdan pul götürəcəyəm?

- İstəmirsənsə, incimə, onda gözlə mən də səni eyni istəklə sevdim. Hələlik gəl dostluğumuzu saxlayaq, olarmı?

İnci Fatehin düşüncə tərzinə heyran qalmışdı: insan da gözütox olarmış... O həqiqətən sevilməyə layiqmiş. Sevgi alınıb-satılmadığı kimi, əlçatmazlığa da yüksələndə nə qədər ülviləşirmiş?!

Allah niyə əzəldən onun baxtına beləsini qismət etməmişdi? Qadını sevməyi, xoşbəxt eləməyi bacarmayan, adları kişi olan zatıqırıqlarla rastlaşmaqdan yorulmuşdu.

Məsmənin hamısını naxələf hesab etdiyi erkəklərin arasında demə əsl kişi olanları da varmış!

Və indi Məsmə bu kişini də öz toruna salmışdı. Niyə? Nə üçün belə olurdu? Fatehi kiminlə görür-görsün, narahat deyildi, lakin Məsmə ilə bir otaqda olduğunu biləndə onda qəlbinin dərinliklərindən gələn qəribə bir qısqanclıq hissi yaranmışdı. Bütün qəlbi, beyni yerindən oynamışdı. İllərlə Məsməyə qarşı içində saxladığı nifrət, kin-küdurət qaynayıb-daşırdı. Evə ayaq basan gündən bədbəxtlik gətirən, ilk sevgisinin qənimi, gizlində onu Nailə satan, üzde özünü mələk göstərən bu İblis qadın etdikləri azmış, indi də istəklisinə - Fatehinə əl atıb. Kim ona verib bu haqqı? O, mənim ömrümdə, yaşamımda nə qədər at çapacaq, bəs deyilmi? Düşündükcə əsəbindən partlayan İnci dözməyib əl çantasından siqaret çıxartdı.

- Siz Allah məni bağışlayın, dözə bilmədim, - taksi sürücüsündən üzrxahlıq etdi.

- Allah bağışlasın, xanım, - orta yaşlı kişi dilləndi, - çatmışıq.Nə qədər istəyirsiz çəkin.

Başını qaldırıb ətrafa baxdı. Fikirlər yol boyu başını qatdığı üçün taksinin "restoran-bar"ın həyətinə çatdığından xəbəri olmamışdı. Maşından düşərkən ağına gələn fikirdən ürəyi sıxıldı. Ona elə gəldi ki, yenidən geri qayıtmalıdı. Nəyisə evdə qoyub. Üzünü sürücüyə tutdu:

- Evdən çox fikirli çıxdım, ola bilsin nəyisə unutmuşam. Yadıma düşərsə, gecə də olsa gəlib məni evə - geriyə apara bilərsiniz?

- Niyə aparmıram. Gecə mənim üçün sizin kimi xanımla yola çıxmaqdan gözəl nə ola bilər?

- Yaxşı. Razılaşıdıq, zəng edəyəm, - İnci sürücünün telefonunun nömrəsini götürüb taksidən ayrıldı.

Barda həmkarları ilə görüşəndə ona təəccüblə baxdılar:

- Nə olub sənə? Nə baş verib?

Öz adları ilə deyil Gülya, Lida, Zema çağrılan bu qızlar barın uzaq guşəsində yığılıb siqaret tüstüləndərək vaxtlarını öldürürdülər. Qızların qəfil sualı İncini həyəcanlandırdı:

- Mənə nə olub ki? Yoxsa paltarım paralanıb? - Üst-başına göz gəzdirdi.

- Güzgüdə özünə bax, - Gülya yaxınlıqdakı güzgünü göstərdi, - rəng-ruhun ağarıb. Ya səni it qapıb, ya da...

- Ya da mən iti qapmaq istəmişəm, eləmi? - İnci divardakı güzgüyə nəzər saldı. Bənizi ağarmışdı, gözlərinə həyəcan dolu kədər dolmuşdu.

- Yox, qapmağı bacaran deyilsən, ola bilsin kimsə pul atıb, geri ala bilmirsən. Düzümü dedim?

- Sizin dərdiniz ancaq elə puldur.

- Pul olmayıb nə olacaq, - Lida Gülyanın sözünə qüvvət verdi, - fərli pulumuz olsa idi burda nə gəzirdik?

- Nə olubsa, canın sağ olsun, - söhbətə Zema da qoşuldu, - əsas odur ki, vecinə alma. Gəl əyləş dincini al. Nə çəkirsən?

- Dərd, - İnci güzgüdə özünə baxandan sonra da yol boyu düşüdüklərini xatırlayıb ah çəkdi. Əl çantasından siqaret çıxarıb yandırdı.

- Ver o dərddən biz də çəkək. Tək çəkmə, ürəyinə güc düşər, - qızlar gülüşdülər. İnci siqaret qutusunu onlara uzadıb boş stullardan birinə əyləşdi. Qutudakı siqaretlərdən hərə birini götürdü.

- Ölmürəm havayı üçün, müft malın qənimiyəm, - Gülya hamıdan tez alışıdırıb tüstünü sinəsinə çəkdi.

- İndi keçək əsas məsələyə. De görək nə olub, danış, ürəyini aç, yüngülləşərsən. Bəlkə köməyimiz dəydi?

- Heç nə olmayıb, narahat olmayın. Bir az yorğunam, yaxşı dincəlməmişəm, - İnci sifətinə süni gülüş yaydı.

- Mən bilirəm onun dərdini.

Hamı maraqla Lidaya baxdı.

- Vurulub. Sevir!

- Ooo..., nə yaxşı! - xorla səsləndilər.

- Elədirsə onunla işiniz olmasın, - Zema rəfiqələrini məzəmmətlədi, - başına gəlməyən nə bilir necə dərdidir?

- Vəssalam da, yenə başlayacaq sızıldamağa, - Gülya Lidanın qulağına pıçıldadı.

Eyni aqibətə tuş gələn bu qızlar fərqli, həm də oxşar talelər yaşamışdılar. Öz aralarında "sevgi yanığı" adlandırdıqları Zema neçə dəfə sevmək istəsə də, sevgisi ya cavabsız qalmış, ya da yarı yolda atıb getmişdilər. Həmişə belə olurdu. Məsələ ciddiləşəndə, qarşı tərəf onun ailəsi ilə maraqlananda, münasibətlər soyumağa başlayırdı. Axı, o nə etsin ki, yaşadığı binada atasını ağzı qatıq kəsməyən, anasını "aferistka", pozğun hesab edirdilər. Od olmayan yerdən tüstü çıxmaz. Görünür anasının "gizlinləri" çoxlarına əyan imiş. Onun günahı idimi iki böyük bacısı yaşa dolub qız qarımışdılar. Zəhmət çəkib, oxuyub ali təhsil almışdı. Başqa yaşlıları, tələbə yoldaşları kimi o da ən yaxşısını yemək, içmək, geymək, gəzmək, gəncliyini, ömrünü xoş keçirmək, kimdənsə geri düşməmək istəyirdi. Yoxsa o da bacıları kimi evdə oturub mücərrəd ömür sürməli idi? Zema axtarırdı qismətini, sevgisini, firavan yaşayışını. Axtara-axtara Nailin toruna düşüb, bara gəlib çıxmışdı...

Zemadan fərqli olaraq, Lida ilk sevgisinin bəlasını çəkirdi. Orta məktəbi bitirib ata-anasının razılığı olmadan sevimiyə başladığı oğlana qoşulub qaçmışdı. Bir il keçmişdi sevgisi vaxtsız açan çiçək tək erkən soldu. Ayrılmağa məcbur olan Lida yeni doğulan uşaqla kimsəsiz qalmışdı. Vaxtında ata-anasının məsləhətini qulaqardına vurmağına peşman olsa da, sonrakı üzürxahlığının xeyri olmadı. Acığa düşən valideynləri ona yaxın durmayıb, "get, cəzanı çək" dedilər. Əyalətdəki tanışları, doğmaları arasında çətin dolanışıqları ilə özünü sındırmaq istəməyən Lida istədiyi qaydada yaşamaq üçün uşağını götürüb böyük şəhərə, paytaxta gəldi. Gözəl və cavan olmasına güvənib, xoşbəxtlik axtarışına başladı. Kirayə ev tapdı, qızına dayə tutdu. O, qızına qulluq etsəydi, bəs kim pul qazanacaqdı? Az maaşa işləməyə dəyməzdi. Yüksək maaşlı işi isə haradan tapacaqdı. Ona görə də pul qazanmaq üçün hər yola düşməyə hazır idi. Onsuz da həyatı pozulmuşdu. Bundan sonra gündə biri ilə yatağa girməsinə kimsə eyib etsə də onun üçün əhəmiyyəti yox idi. İnsanla qaynaşan bu nəhəng şəhərdə minlərlə onun kimi yaşayanlar vardı...

Gülyaya isə pul dolanışıqdan çox, kef çəkməyə lazım idi. Atası böyük vəzifədə işləyirdi. Evlərində nə zamansa maddi sıxıntı, ehtiyac görməmişdi. Onu sıxan ailədəki ürək ağrısından laqeydlik, özbaşınalıq idi. Məsul vəzifədə çalışdığı üçün atasının üzünü gecədən-gecəyə, bəzən isə günlərlə görmürdü. Daim əsəbi, fikirli görüntüsü olan bu adam evə pul gətirməklə vəzifəsini bitmiş hesab edirdi. Arvadına və qızına hər hansı başqa diqqət və münasibətə nə həvəsi, nə də vaxtı yox idi. Uşaqlıqda anlamasa da böyüdükcə valideynləri arasındakı soyuqluğu, sevginin olmamasını yəqin etdi. O, deyərsən dünyaya cavanlıq səhvinin nəticəsi kimi gəlmişdi. Sonra da ata-anası uşağa görə ayrılmayıb, nə vaxtsa sevəcəklərinə ümid bəsləyərək dözmüşdülər. Amma ürək əşya deyil ki, sınığını yapışdırasan. Atasının kənardan arvad saxlamasını anası da bilirdi. Üzdə özünü laqeyd göstərən anasının da son vaxtlar gizləndə kiminləsə görüşdüyündən əmin olmuşdu. Hərəkət üçün yaşadığından sanki Gülya unudulmuşdu. Ondan yalnız yaxşı oxumağı tələb edən atası bütün maddi xərcləri ödəməklə, diqqət və təhlükəsizliyini yaxın qohumu olan sürücüsü Vaqifə tapşırırmışdı. Maddi tələbatdan əlavə, gənc yeniyetmə qızın mənəvi ehtiyacı yaddan çıxmışdı. Valideynlərin başları özlərinə qarışdığından qapalı həyat sürən qıza mənəvi dayaq olmaq vəzifəsini sürücü öz üzərinə götürmüşdü. Düşüncələrini, qəlbindəki fikirlərini Vaqiflə bölüşən qızda, özündən on yaş böyük olan kişiyyə qarşı xüsusi isti münasibət, xoş duyğular yaranmışdı. İlk əvvəl dostluğa bənzəyən bu münasibət günlər ötdükcə sevgiyə çevrildi...

Gülya, yaşca xeyli böyük ailəli kişini sevməyin heç də düz iş olmadığını başa düşürdü. Ancaq Vaqifə elə öyrəşmişdi ki, onsuz nə edəcəyini düşünmək ağır idi. O, hər səhər tezdən gəlir, onu məktəbə tələsdirirdi. Bəzən yatıb qalanda otağına daxil olub mehriban-casına yuxudan oyadırdı. Təbəssümlə maşına əyləşdirib məktəbə aparırdı. Məşğələ qurtaranda qapının ağzında hazır dayanardı. Evdən kənara hara çıxsaydı, arxasınca gələrdi. Axı, atası ona qızın üstə göz olmağı bərk-bərk tapşırırmışdı. Gülyanı heyran edən o idi ki, nə vaxtsa Vaqifin incidiyini, yorulduğunu görməmişdi. Daim üzü gülər, diqqətli və qayğıkeş idi. Ata-anası onunla Vaqif qədər

maraqlanmırdılar. Onların yaratdığı boşluğu yalnız Vaqif doldururdu. Qəlbən çəkdiyi əzabları Vaqif kimi duyan, anlayan da yox idi. Ailədəki könülbulandırıcı şərait Gülyanı yaşadlarından da kənarlaşdırırdı. İstəmirdi ailədəki ab-havadan dostları da xəbər tutsun. Hər hansı oğlan dostu Vaqifi əvəz edə bilməyəcəkdi. Çünki, əsasən, "macəra" axtaran bu oğlanların Vaqifdən fərqli olaraq həyat təcrübəsi, dünyagörüşü çox az idi. Ona görə də günlərin birində öz ürəyinin istəyi ilə elə avtomobildəcə Vaqifin qucağına atıldı. Təzə-təzə tərəddüd keçirən sürücünü az keçməmiş özünə ram etdi. Gah avtomobilin arxa oturacağına, gah da öz otağında öpüşməkdən yorulmurdu...

Nəyə görə sevmək, evdən kənardan arvad saxlamaq atasına, başqa kişiylə görüşmək anasına olardı, amma onların etibar etdikləri insanla sevişmək Gülyaya olmazdı. Qalan vaxtı xatırlanmayan qaydalar, əxlaq normaları söhbət ondan gedəndə yada düşürdü. Bu o zaman baş verdi ki, anası Gülyanın sevgisindən xəbər tutdu. Düzgün yolda olmadığını xəbərdar edən anası, o gündən nəzarəti artırdı. Bir müddət keçəndən sonra qızının onun tələbinə əhəmiyyət verməməsini görəndə təcili atasını məlumatlandırdı. Aldığı xəbərdən qəzəblənən atası səhərişi günü Vaqifi işdən azad etdi və qızı ilə bir daha rastlaşmamağı tapşırırdı. Əks halda, görüşməyə davam edərsə, bütün yollara əl atıb onu həbs etdirəcəyi ilə hədələmişdi.

O gündən canının qorxusundan Vaqif gözə dəymədi. Gülya hikkəsindən aləmi bir-birinə qatdı. Ata-anasına qarşı ürəyində olanları üzlərinə vurub, gizli heç nə qoymadı. Özünü azad elan edib, yenə qarşısını kəsərlərsə bu dəfə onları camaat içində biabır edəcəkləri ilə xəbərdar etdi. Sevdiyim adamla imkan vermədiniz, indi kiminlə oldu gəzəcəyəm,- deyərək Gülya ürəyindəki dərd-qəmimi alkoqol və narkotiklə soyudan yaşadlarına qoşulub yolunu barlara saldı. Ona görə də usanmadan hər gün öz aləmində uğursuz sevgisinin acığını çıxırırdı. O, nə elədiyini bilsə də çox vaxt özü-özünü dərk etməkdə çətinlik çəkirdi: yataqdakı yaxınlıq anlarında bayılaraq aldığı həzz, nədənsə bəzən də amansız əzaba çevrilirdi və "bəxti qara" yataq tərəfdaşına bu heyvani işin tez qurtarmasını yalvarırdı...

İncinin halı evdən çıxandan bəri qaydasında deyildi. Özünü çox pis hiss edirdi. Əhvalının korlanması görünür görkəminə də təsir etmişdi. Qızlar hərə özünə təzə "kavaler" tapsa da, ona yanaşan olmamışdı. Arzulamırdı da köhnə tanışlardan kimsə ilə qarşılaşsın. Bu gecə fərdi xidmət deyil, ümumi xidmətə qoşulub, dincəlmək istəyirdi. Yorulmuşdu. Bu, həyat idimi yaşayırdı? Hər gecə tanımadan, sevmədən bir kişinin qucağında olmaq, müxtəlif adamların təması hiss etmək, şəhvani duyğularla heyvani instinkti yerinə yetirmək, kənardan kef kimi görünsə də, əslində məşəqqət idi. Sevmək, xoşbəxtliyindən həzz almaq üçün Allahın yaratdığı bu vasitəni, neməti - alçaltmaq, ucuzlaşdırıb alver etmək günah idi. Cəzasından heç yana qaça bilməyəcəyin günah...

İnci bəzən özünü qurtulması mümkün olmayan dərin, zülmət quyuda hiss edirdi. Belə olanda onu rahatsız edən cavabsız suallar qəlbini ağrıdırdı. Bu dərin quyudan nə vaxt çıxacaq, bu zülmətin sonu olacaqmı?..

Ötən yay Məsmənin yaxın rəfiqəsi Rima barları gəzib xoşuna gələn qızları seçib, xarici ölkədə işlə təmin edəcəyini vəd edərək qrup yığanda İncini də dəvət etmişdi. Həqiqətdə isə o, qızları turist adı ilə ölkədən çıxarıb, orada əlbir olduğu işbaza təhvil verirdi. Sonra həmin ərazidəki mehmanxanalara paylanılırdı. Alışdıqları "işlə" qərrib diyarın puluna şirnikləndirilib qul kimi istifadə edilirdilər. Xaricdə qızların başına gətirilən oyunlardan xəbəri olan Məsmə İncinin getmək istəməsinə qəti etiraz etdi:

- Elə bilmə ki, gedənlərin hamısı varlanıb qayıdır. Gedib həbsxanaya düşənləri, itkin düşüb tikəsi ələ gəlməyənləri də gözünün qabağına gətir.

- Burda öldüm, ya da orda öldüm. Onsuz da axırı ölümdü. Getsəm, bəlkə tale üzümə gülər, özümə bir gün qazanaram.

- Heç ağlına gətirmə. Çabalamaqdan bir şey çıxmaz. Bir gündə varlanmağın, bir gün də kasıblaşmağı var. Ən ağıllısı, az olsa da həmişə qazanmaqdır.

Məsmənin razılığı olmadığından Rima da İncidən imtina etdi. Rima üçün onun gedib-getməməsinin əhəmiyyəti az idi. Bütün insanlar kimi, o da öz xeyri üçün çalışırdı. Bir də onun xaricə maneəsiz səfərlərini təşkil edən, əli "yuxarılara" çatan gizli bossları üçün...

Gecənin bir aləmi bara nəzarət edən, Nailin sağ əli hesab edilən Əflan İncinin gözə dəymədiyini görəndə, hər tərəfə diqqətlə nəzər yetirib axtarmağa başladı. Yarımqaranlıq barın musiqinin ritminə uyğun tavan və divarlarında oynayan rəngli işıqlarının altında rəqs edənlərə, künc-bucaqda əylənənlərə göz qoydu:

- İncini görənlər olmayıb? Yerini bilən var? Bəlkə saunadadır?

Sərt və tələbkar olduğu üçün qızlar öz aralarında onu Əflan əvəzinə "əfi ilan" çağırırdılar. Neçə illər idi barı işlədirdi, Naildən fərqli olaraq onun qızlardan hələ biri ilə də olsun "yaxınlıq" etdiyini kimsə görməmişdi. Bu səbəbdən açıq deyilməsə də, işçilər içərisində Əflanın "maviliyindən" şübhələnənlər də tapılırdı.

Əflanın narahatlığı yavaş-yavaş bütün işçilərə sirayət etdi. Bütün otaqları, bara bitişik saunanı, hətta ayaq yolunadək axtardılar. Hamı məəttəl qalmışdı. İnci yoxa çıxmışdı. Elə bil qeyb olmuşdu. Gördüm deyən yox idi. Heç kimə heç nə demədən gecə vaxtı hara gedə bilərdi? Qızlar əl-ayağa düşdülər:

- Evdən gələndə halı özündə deyildi. Dalaşıb gələn adama oxşayırdı. özünü qərribə aparırdı. Hər vəchlə dərdini gizlədirdi.

- Mən xatırladım, - barmen xanım sevindi, - bir az əvvəl o, məndən bir şüşə viski xahiş etmişdi.

- Sən nə etdin? Verdin içdi, eləmi? - Əflan acıqlandı.

- Mən neynim, - barmen xanım səsinə çıxarmağına peşman olub günahkarcasına mızıldandı, - İstədi verdim.

- Bəlkə də sərxoş olub, hardasa aqlını itirib qalıb. Neçə dəfə Allah onu ölümdən qurtarıb, yenə ar eləmir. Fərsət düşən kimi içir. Belə olmaz, Nailə deyəcəm, rədd eyləsin bunu burdan. Nə qədər arxasınca düşüb gəzəcəyik. Ay qız, çıxın çölə də baxın. Gedib özünü dənizə atar, çox ağıllıdır, gicbəsər...

Əflan acığından dil-dodağını çeynəyirdi. Çöldə də İncini görəndə olmadı. Yarım saat da keçdi. Gecə yarısı İncini ağaclıq ərazidə yerə sərilməmiş vəziyyətdə tapdılar. Sərxoşluqdan ayaq üstə dura bilmirdi. Xəbər tutub onu görməyə gələn Əflan özünü saxlaya bilməyib, çığırıldı:

- Başdan xarab. Ölmək istəyirsən, get, xarabanda öl, gərək burada öləsən?

Ətrafındakılara göstəriş verdi:

- Sürüyün bunu içəri.

İncini otaqların birində çarpayuya uzatdılar. Canına üşütmə düşmüşdü. Bədəni əsir, titrəmədən çənəsini qapaya bilmədiyi üçün dişləri şaqqıldayırdı. Çöldə müvazinətini itirib yıxıldığından nəm, soyuq torpaq onu ağır xəstələndirmişdi. Üşütmənin ardınca canını bürüyən qızdırma, huşunu aparmışdı. Səhərə qədər yataqda çabalayan İnci anlaşılmaz, qırıq-qırıq cümlələrlə sayıqlayırdı.

İki gün xəstəliklə mübarizə aparıb üçüncü gün özünə gəldi. Evə getməmişdən əvvəl Naili görmək üçün ləngiməli oldu. Rəfiqələrinin dediyinə görə nahar vaxtı Nail gəlib ona son qərarını deyəcəkdi. Ya yenə bağışlayacaq, ya da onu bardan qovacaqdı.

Günortaya yaxın barın qarşısında üzərində "polis" yazılmış avtomobil dayandı. Maşından düşən ortaboylu kapitan bara daxil olub, Naili soruşdu:

- Nail burdadır?

Həmişəki kimi, Əflan özünü irəli atdı:

- Nə lazımdır, cənab kapitan. Qulluğunuzda hazırım. Nail hələ gəlməyib, onu mən əvəz edirəm.

- Mən cinayət-axtarış bölməsinin əməkdaşı kapitan Səmədliyəm. Sizdə İnci adlı qız olur. Buradadır?

- Bəli.., - Əflanın gözləri maraqla işıldadı, - necə bəyəm, nəyə qələt törədib?

- Yox, məsələ başqa cürdür. Çağırın bura, mənimlə getməlidir.

Əflanın qəlbindən qara qanlar axdı. İndi bu ləçərə görə onu, Naili aylarla polisə get-gələ salacaqlar. Kapitan onun düşüncələrini gözlərindən oxuyub narahatlığına son qoymaq üçün gəlişinin məqsədini demək məcburiyyətində qaldı:

- Narahatlığa hələlik heç bir əsas yoxdur. Bu gün səhər qızın anası mənzilində öldürülmüş vəziyyətdə tapılıb. Qatilin kimliyini tapmaq üçün ondan ifadə almalıyam.

Əflan, heyrətə gəldi. Məsməni öldürüblər?! Görəsən kimə gərək olub onun ölümü? Təhlükənin onlardan sovuşduğu üçün canına sakitlik yayılan Əflan qızları səslədi:

- İnciyə deyir hazırlansın, getməlidir. Cəld olsun!

İnci arxasınca polis gəldiyini eşidəndə təəccübündən gözləri böyüdü. Xeyir ola, onun üçün gəliblər? Xeyirləri özlərinə qalsın... İnci ürəyində deyirib işçilərin sual dolu baxışları altında Əflanla söhbət edən polis zabitinə yanaşdı:

- Eşidirəm, naçannik, gəldim. Neynirsiz məni?

Kapitan onu başdan ayağa süzüb, başı ilə çöldəki maşına tərəf işarə etdi:

- Mənimlə getməlisiniz.

- Nəyə görə məni tutursuz? Mən nə etmişəm ki? Günahımı deyir bilim də...

- Səni tutmuruq, başqa məsələdir, keç əyləş maşında deyəcəyəm.

İnci Əflana baxdı. Hamının gözlərində olan sual onda yox idi. Deyəsən, polisdən nəyə öyrənə bilmişdi. Xəbərdar idi. Baxışları dəyişmiş, sərt nəzərləri yumşalmışdı.

- Bəs Nail...

Əflan sözünü tamamlamağa qoymadı:

- Mən yoluna qoyaram. Sən get... - Əflanın səsinin tonundan təhlükənin olmadığını yəqin edən İnci ürəkləndi, üzünü onu yola salanlara tərəf tutub vidalaşdı:

- Sağ olun. Polisə etibar yoxdur. Birdən getdim, qayıtmadım. Salamət qalın.

- Özündən asılıdır. Baxır özünü necə aparacaqsan. - Əflanla sağollaşan kapitan onunla avtomobilə sarı getdi. İnci maşının arxa qapısını açıb əyləşəndə dönüb bir də hamıya əl etdi.

Maşın "Restoran-bardan" uzaqlaşdı yola çıxandan sonra sükutu polis zabiti pozdu:

- Görürəm yoldaşların səni yaman çox istəyirlər. Adam qalmadı səni yola salmasın.

- Yazıqları gəlirdi. Ona görə arxamca çıxmışdılar. Polis maşınına yox, başqa maşına minsəydim, paxıllıqdan biri də mənə tərəf üz çevirməzdi, - İnci gözlərini yaxınlıqdakı dənizin üfüqlə birləşməsində əmələ gələn gözəllikdən çəkmədən cavab verdi. İki nəhrin xətt boyunca qovuşması ona hər zaman dünyanın əbədiliyi, sonsuzluğu qədər mənalı, düşündürücü görünürdü. Dəniz yol kənarında əkilmiş ağacların arxasında gözdən itəndə polisin bir az əvvəl dediyi sözü xatırlayıb dilləndi:

- Hə, "naçannik" dediniz maşında deyəcəyəm. İndi deyin görüm nə məsələdi, mənə hara aparırsınız?

- Qulaq as, mən "naçannik" yox, cinayət axtarış bölməsinin rəisi Səmədliyəm. Sənin arxamca gəlməkdə məqsədim bu gün səhər aşkar olmuş qətl hadisəsinin araşdırılmasına səni də cəlb etməkdir...

İnci Səmədlinin sözünü yarımqıç kəsib bozardı:

- Necə, qətl, harda olub? Olmaya mənəm qatil?

- Xanım, özünü ələ al. Mən demədim ki, sən qatilsən. İstəyim odur ki, qatilin tapılmasında mənə kömək edəsən.

- Yaxşı, mən qatil deyiləm, onda bəs öldürülən kimdir? Mən onu tanıyıram?

- Darıxmayın, deyəcəyəm. Əvvəlcə de görüm, ötən gecə sən harda olmusan?

- Barda.

- Bəs srağagün?

- Mən üç günə yaxındır ki, bardayam.

- Demək, evdən üç gündür ki, çıxmısan? Niyə üç gün? Eviniz yoxdu məgər, yoxsa qazanc səni sövq edir bütün gününü barda keçirəsən. Bildiyimə görə sən əsasən gecələr barda olursan.

- Olmağına elədir. Üç gün qalmağıma səbəb xəstələnməyim oldu. Elə bərk soyuqlamışdım ki, qızdırmadan göz açə bilmirdim. Özümə gələ bilmədiyim üçün qoymadılar evə getməyə. Bu gün bir az özümə gəlmişəm.. Evə getməyə hazırlamışdım, siz gəlib çıxdınız. Əgər mənə inanmırsınızsa, sözlərimin doğruluğunu barda olanların hamısından soruşuub öyrənə bilərsiniz.

- Və bu üç gün ərzində bir dəfə də olsun evinizlə, ananla maraqlanmaq yadına düşmədi?

- Anam çoxdan rəhmətə gedib. Analığım Məsməni deyirsən? Olmaya başına iş gəlib? O, kimisə həyatından bezzikdirə bilər, amma adam öldürmək əlindən gəlməz. İnanmıram!

- Düz deyirsən, haqlısan, - Səmədli bir gözü onda, digəri şəhərə yaxınlaşdıqca maşınların sayı artan yolda İncinin fikrini təsdiqləyib sözünə davam etdi:

- Əlindən gəlsəydi, qatilinə onu öldürməyə imkan verməzdi...

- Məsməni öldürüblər? Kim, harda, necə? - İnci cərəyan vurubmuş tək yerində qurudu: "Axı niyə belə oldu? Gərək belə olmayaydı..."

- Bax, elə mən də sənə arxanə ona görə gəlmişəm ki, qatili köməkli tapaq. Görək onu evində gicgahından vurub o dünyalıq edən kim ola bilər?

İncinin göz yaşı da qurumuşdu. Ağlamaq könlündən keçsə də alınmırdı. Keçirdiyi təzadlı hisslərin bədəninə gətirdiyi üşütmədən sifətinə soyuq tər gəlmişdi. Kədərlənsin, ya sevinisinmi? Məsmədən canı azad oldu!.. Bundan sonra gələcəyi necə olacaq? Təkbaşına keçinə biləcəkmə? Düşüdüklərini Səmədlidən gizlətmək üçün başını aşağı dikdi. Əlləri ilə üzünü örtüdü.

Kapitan aramla sözünə davam etdi:

- Səni anlayıram. Axır qəmin olsun. Belə başa düşdüm ki, ögey də olsa münasibətiniz çox da pis olmayıb. Amma neyləməli. Olan olub. Çətin də olsa suallarına cavab verməlisən. Axırncı dəfə analığımı nə vaxt, harda görmüsən?

İnci əllərini üzündən çəkmədən gözlərini ovxaladı, bir neçə dəfə burnunu çəkdi. Şeytanın aqlını aldığı o günü xatırlamaq ağır idi. Ürəyi sıxılırdı. O günkü əhvalını yadına salanda əsəbləri yenidən gərilməyə başlayırdı. Hər şey - onun özündən çıxması, dəliliyinin tutması, barda sərxoş olanadək içməsi, aqlını itirib sonra başına nə gəldiyini unutmaması bircə səsdən başlamışdı. Qonşu otaqdan gələn, onu qısqanlıqdan hövsələdən çıxaran sevdii şəxs səsindən... Səmədli cavab gözləyirdi:

- Analığınla son görüşünü xatırla!

- Bara gəldiyim gün, axşam üstü evdən çıxdım. Həmin gün o işə getməmişdi. Evdən çıxanda qonşu otaqda idi. Sağollaşmadan sakitcə çıxdım evdən, taksiyə oturub bara gəldim, vəssalam.

- Niyə sağollaşmadın? Yoxsa aranızda narazılıq vardı?

- Yox, yox, - İnci tələsik etiraz etdi- heç bir narazılıq yox idi. Ancaq burası da var ki, analıq ananın yerini verməyəcəkdi ki. Yeri gələndə məni saymırdı, acılayırdı. Sağollaşmadım ona görə ki, mən evdə ola-ola öz otağında kişi qəbul etmişdi.

- Demək o günü sən evdən çıxanda Məsmənin otağında kişi olub. Kim idi?

İnci qəlbində özünə acıqlandı. Məsmə ilə vidalaşmamasına başqa səbəb tapa bilməzdi? Lazım idi olduğu kimi danışmaq? Bilsələr ki, yanında Fateh olub, yazıqdan əl çəkməyəcəkdi. Artıq söz ağzından çıxmışdı:

- Bilmədim kim idi.

- Bəs, necə bildin ki, qonağı var?

- Dəhlizdə otaqdan gələn səsi eşitdim.

- Maraqlanmadın kimdir?

- Nə danışırırsınız, ayıb deyilmi, maraqlanım ki, analığımın könlünü alan kişi kimdir? Biz bu məsələdə bir-birimizin işinə qarışmırıdık.

- Yəni onlar “məşğul” idilər?

- Tutaq ki, məşğul deyildilər, məşğul olmağa hazırlaşdılar. Sizin üçün fərqi var?

- Fərqi olmasa da araşdırmaq üçün ciddi və düşünülməli vəziyyətdir. İndi evə çatırıq. Orada istintaqa qaranlıq qalan müəyyən məqamların aydınlaşmasına kömək edərsən, sonra şöbəyə gedib verdiyin ifadəni sənədləşdirərik.

Avtomobil işıqfora məhəl qoymadan bəzən hərəkətin əksinə küçələri ən qısa yolla keçərək məhəlləyə yaxınlaşdı. Binaya çatanda həyətdə daha bir neçə polis maşını dayanmışdı. Deyəsən, işlərini hələ tamamlamamışdılar..

Bu gün səhər qonşular polisə Məsməgilin qapısının iki gündür bağlı olmasını, mənzildən çölə pis qoxunun yayılması xəbərini çatdırmışdılar. Məlumatı yoxlayan polis evə girmək üçün qapının qıfılını sındırmalı olmuşdu. Mənzildə Məsmənin neçə gündən bəri döşəmədə qalan iylənmiş meyidi tapılmışdı. Meyidin yaxınında laxtalanmış qan nohurlanmışdı. Ağ divar kağızına qırmızı ləkələr salmış qan izləri Məsmənin kiminləsə dalaşmasından, qatilin onun başını yarılanadək divara çırpmasından xəbər verirdi. Polisin təcili topladığı əməliyyat qrupunun ekspertlərinin qənaətinə görə qatil Məsmənin başını yaranadək əl çəkməmişdir. Huşunu itirən mərhum müvazminətini saxlaya bilməyib döşəməyə yıxılmış, köməksiz qaldığı üçün çoxlu qan itirməkdən keçinmişdir. Hadisədən bir neçə gün keçdiyinə görə baxımsızlıqdan meyit iylənmişdi. Nəfəs alıb mənzilə ayaq basmaq, meyidə yaxınlaşmaq asan deyildi. Cinayətin baş verməsi ilə bağlı sənədləşmə aparılarkən polis tərəfindən xahiş edilməsinə baxmayaraq qonşulardan hal şahidi kimi içəri daxil olub iştirak etmək istəyən tapılmadı. Nəinki kömək etmək, hətta Məsmə haqqında danışmaq, adını belə çəkmək istəməyən qonşular müxtəlif bəhanələrlə yaxalarını kənara çəkirdilər. Baş çatladan iyün azalması üçün qapı-pəncərələri taybatay açsalar da xeyri olmadı. Cinayətkarın izini tapmaq məqsədilə otağı diqqətlə müayinə etmək lazım idi. İylənmiş meyitin ətrafında işləmək mümkün olmadığı üçün ilk növbədə sənəd və fotosəkillər hazırlandıqdan sonra onu mənzildən çıxarıb ölünənə göndərdilər. Sahə rəisi işləyən həmkarından müəyyən məlumatları əldə edən Səmədli əvvəlcə Məsmənin işlədiyi kafeyə getmiş, kafenin müdirindən, iş yoldaşlarından onu maraqlandıran məsələləri öyrəndikdən sonra İncinin arxasınca bara gəlmişdi.

İnci ilə Səmədli maşından düşüb mənzilə daxil olanda əməliyyatçı ekspertlər işlərini tamamlamaq üzrə idilər. Meyid mənzildən aparıldıqdan sonra azalan iy otağın daş-divarına hopduğundan hələ tam çəkilib getməmişdi.

Mənzilə daxil olan İnci ona dikilən baxışlardan özünü itirdi. O, heç vaxt evlərində bu qədər polis görməmişdi. Mənzilin hər tərəfi axtarışdan ələk-vələk olmuşdu. Canı qədər əziz olan doğma ocağının belə günə düşəcəyini nə zamansa təsəvvürünə də gətirməzdi. Gördüyü mənzərədən, döşəmədə və divarda quruyub qalmış qan izlərindən ürəyi sıxıldı, bənizi ağardı. Bir yandan da içini bulandıran otaqdakı kəskin qoxu nəfəsini çətinləşdirdi. Əlini ağzına tutub səndirlədi. Onun yıxılacağını, huşunu itirəcəyini görən Səmədli cəld qolundan yapışıb saxladı. Köməkləşib həmin otaqdan çıxarıb, qonşu otağa keçirdilər. Kimsə qaçıb mətbəxdən stəkanda su gətirdi.

Onun əyləşib özünə gəlməsini gözləyən Səmədli su stəkanını qayğıkeşliklə qarşısındakı kətilin üstünə qoydu:

- Su iç, özünə gəl. Möhkəm ol, bildiklərini bir də yaxşı-yaxşı xatırla. Onu öldürən kim ola bilər? Şübhə yaranası adam varmı?

İncinin gözləri yaşarmışdı. Nəsə xatırlayası halı yox idi. Gördükləri ona xeyli ağır təsir etmişdi. Nə cavab verəcəyini qərarlaşdırma bilmirdi.

- Evə gəlib-gedən tanışlar arasında analığınızla nə vaxtsa düşmənçilik münasibətində olan olub?

- Nə bilim, istər qadın, istər kişi, o qədər tanışı vardı ki, saysız-hesabsız...

- Bir də ətraflı xatırlayın. Onun yanında kişi olduğunu nə vaxt bildin? Bu otaqdan səslərini eşidirdinmi?

- Mən yuxudan duranda axşama az qalmışdı. Əvvəl hamamda yuyundum. Sonra otağıma qayıdıb bara getməyə hazırlaşmağa başladım. Onun otağında kiminsə olub-olmamasından xəbərim yox idi. Evdən çıxmaq istəyəndə qulağıma gələn kişi səmindən onun tək olmadığını bildim. Dəhlizdə ayaq saxlayıb kişinin səsinə diqqət etsəm də... tanımadım. Sağollaşmadan evdən çıxdım.

Danışa-danışa gözlərinin yaşını silən İnci dalısını xatırlamaq istəmirdi. İsti yaranın ağrısı soyuyanda kəskinləşən sayaq İnci də üç gün əvvəl sərxoş vəziyyətdə anlamadıqlarını ayıq başla düşünəndə dəhşətə gəlirdi. Lənətə gəlmiş o gün bu ailəyə elə bil İlahidən cəza göndərilmişdi. Ağlını almış qeyri-adi qüvvə onu robot kimi idarə edirdi. Sərxoşluq bəhanə idi. O gün başına gələnlər bəlkə də taleyin acı istehzası idi... Necə olur-olsun Fatehin adını çəkməyəcəkdi. Heç vaxt razı da ola bilməzdi Fatehi nədəsə təqsirləndirsinlər. Əgər təqsirləndirərlərsə hazır idi, onun əvəzinə hər cəzayı çəkməyə. Sonu ölümlə qurtarsa da. Onsuz da ona can borcu vardı.

Səmədli qəmdən boğulub içini çəkən İnciyə nə fikirləşdisə, növbəti sualı vermədi:

- Yaxşı. Hələlik bəsdir. Bir az özünə gəl. Sonra şöbəyə gedib ifadəni rəsmiləşdirərik.

Ekspertlər belə ilkin rəyə gəldilər ki, qətl tamah məqsədiylə törədilməyib. Belə ki, evdəki qiymətli əşyalara toxunulmayıb. Hadisə sırf münaqişə zəminində baş verib. Başının yarılmasından savayı meyidin üzərində heç bir zorakılıq əlaməti aşkar olunmayıb. Ən maraqlı tapıntı isə Məsmənin əl çantası olub. Əl çantasında az miqdarda pul, bir dəstə açar, telefon kitabçası, cib telefonu və intim əlaqə üçün bir xeyli təzə, bahalı rezin qoruyucular tapılmışdı. Xüsusilə əl telefonunun və telefon nömrələrinin çantada olması Səmədlini sevindirmişdi.

- Hə, daha ümid etmək olar ki, müqəssirin yaxası əlimizdədir.

Polis işçiləri işlərini qurtaranadək qıfılın sındırılmış hissəsini düzəldib əvvəlki vəziyyətinə qaytarmışdılar. Çantadakı açarlar Səmədlinin fikirlərini bir qədər də qarışdırmışdı.

- Səhər qapını açma bilmədiyimiz üçün qıfılı sındırdıq. Səndə evin açarı var? - İncidən soruşdu.

- Bəli, hərəmizin öz açarı vardı.

- Başqa kənar adamda var?

- Yox, gərək ki, olmasın...

- Ona aid açarlar burdadı, eləmi, - çantayı göstərdi, - yaxşı, bəs onda qapını kim bağlamışdı? Məsmə özü bağlaya bilməzdi. Əgər bağlayıbsa, onu öldürən adam evdən çıxmaq üçün pəncərəni qırmalıydı. Pəncərəni qırmayıb, qapıdan çıxıbsa, deməli, onun da açarı olub. Açarı başqa adamda olmayıbsa, həmin vətəndaş otaqdan necə çıxıb?

Qapı məsələsi İncini də heyrləndirdi. O, nə vaxtsa Məsmə evdə ola-ola evin qapısını bağlaması yadına gəlmirdi. Səmədlinin sözlərində həqiqət vardı. Qapını kim bağlamışdı? Bu sualın cavabı aydınlaşmasa, meydana başqa gərəksiz suallar çıxacaqdı. İncini fikir apardı. Mənzili tərk edən polislərin arxasınca çıxmağa hazırlaşarkən qapının qarşısında Səmədlinin açar söhbəti açması onu çaşdırmışdı. Gözlərini döşəməyə zilləyib, axtarırmış kimi ürəyinə gələn fikirləri çözləyirdi. Məsmənin açarı çantasında idi. Belə çıxır ki, qatilə mən kömək etmişəm, məndə olan açarlardan istifadə edilib. Halbuki, son üç gündə bardan kənara çıxmayıb. Birdən

qıfılın yerdəki qırılmış hissəsi gözünə dəydi. Əyilib götürdü. Düşündüyü fikrin əsaslandıracağına əmin imiş tək üzünü Səmədliyə çevirdi:

- Naçannik, qapının necə bağlanmağında böyük bir sirr yoxdur. Baxın, bu sayaq qıfillar qapını bərk çırpanda qapı öz-özünə bağlanır. İstəsəniz, yoxlayıb dəqiqləşdirə bilərsiniz.

- Haradan, bu ki, qırılıb...

- Qıfıl satanlardan.

- Götürün qıfılı da, - Səmədli yanındakı sırası polisə göstəriş verdi, - yoxlayırıq.

İncinin o günü axşamadək polis şöbəsində keçdi. Səhəri gün başda müdir olmaqla, kafenin kollektivinin iştirakı ilə Məsməni şəhərdən aralı təzə açılan qəbiristanlıqda dəfn etdilər. Kimsəyə "gözün üstə qaşın var" deməyən Məsmənin öldürülməsi onu tanıyanların hamısını heyrətləndirmişdi. İstənilən insanın damarını tuta bilən onun kimi xoşxasiyyət bir adamın düşməninin olması fikrinə heç kim inana bilmirdi.

Polis şöbəsində ifadə verərkən İncinin haldan-hala düşməsi, qərribə cavablar verməsi kapitan Səmədliyə ona qarşı şübhələr yaratmışdı. Ona elə gəlirdi ki, İnci sanki cinayətkarı tanıyır, lakin özünü ciddi cəhdlə bilməməzliyə vurur. Bir evin içində yaşayaraq, ana əvəzi olan adamın öldürülməsində İncinin marağının olmasını heç cürə ağına sığışdırma bilməyən Səmədli bəzən şübhələrinə görə özü-özünü qınayırdı. Axı onları ayıran, bir-birlərinə qarşı qoyan nə ola bilərdi və ya kimdir?

Eyni zamanda onların arasında hansısa incikliyin olmasını dindirilənlərin heç biri dilinə gətirmirdi. Çoxusu İncini Məsmənin doğma qızı hesab edirdi.

Məsməni tanıyan hər bir adamı maraq və səbrlə dinləyən Səmədli ilk günlər yaxın gəlməyən qonşuları şöbəyə dəvət edərək onların vətəndaşlıq borcuna dair söhbət aparıb ifadə verməyə vadar etmişdi. Qonşuların əksəri ümumi sözlərlə kifayətlənsə də, nəhayət biri hadisə aşkarlandıqdan iki gün əvvəl axşam tərəfi səliqəli geyimli bir cavan oğdanın Məsməgilə gəldiyini, hava qaralana yaxın arxayın, sakit addımlarla mənzildən çıxdığının şahidi olduğunu bildirdi. Bu cavan oğlan kim idi?

Səmədli Məsmənin çantasından çıxan telefon kitabçasındakı bütün adlara, nömrələrə göz gəzdirdi. Burada qadın-kişili iki yüzə qədər insanın adı yazılmışdı. Onun axtardığının bunlardan hansı olduğunu tapmaq müşkül məsələ idi. Bu işdə yalnız ona Məsmənin əl telefonu ilə bağlı məhkəmənin qərarı ilə aparılan araşdırmanın cavabı kömək edə bilərdi.

Aparılan analizlər qətlin iki gün əvvəl törədildiyini, mərhumun aldığı xəsarətin nəticəsində huşsuz vəziyyətdə köməksiz qalıb keçinməsinə, baxımsız olması səbəbindən meydin iyələnməsini təsdiqlədi. Demək, Məsmə qonşunun gördüyü oğlanın onun yanına gəldiyi gün öldürülmüşdü.

Bir neçə gün sonra Məsmənin telefonuna həmin gün qadınlar tərəfindən xeyli zənglər olsa da günortaya yaxın olan sonuncu zəng Səmədlinin diqqətini cəlb etdi. Tez həmin nömrənin sahibinin kimliyi ilə maraqlandı. Məlum oldu ki, bu nömrə Fateh adlı bir oğlana məxsusdu. Fatehin qonşunun gördüyü oğlanın olduğunu yəqin edən Səmədli təcili onunla görüşməyə can atdı.

Görüş zamanı Məsmənin ölümündən kədərləndiyini bildirən Fateh məmnuniyyətlə Səmədlinin bütün suallarını cavablandırıldı. Mərhumun nə vaxt, kim tərəfindən öldürülməsindən xəbəri olmadığını deyən Fateh o günü axşam saat dördədən altıyaqədək Məsmənin qonağı olduğunu etiraf etdi. Lakin ondan sonra heç kəsin mərhumla zəngləşmədiyini və görüşmədiyini nəzərə alanda qətdən xəbərsiz olduğunu israr etməsi onun günahsızlığına əsas vermirdi. Fatehlə söhbətindən sonra dərhal prokurorla məsləhətləşən Səmədli ciddi dəlillər olmasa da sübutlar və ya başqa bir iştirakçı aşkar olunanaqədək, bu cavan oğlanı hələlik şübhəli şəxs qismində şöbənin təcridxanasında saxlanmasında kömək etməsini xahiş etdi. Prokuror Səmədlinin məqsədini tam dərk etməsə də işin ziyanına olmayacağına inanıb etiraz etmədi. Səhəri gün Fateh şöbəyə çağırılıb qətdə təqsirləndirildiyi üçün ona qarşı həbs qəti imkan tədbirinin seçildiyi elan edildi.

Cinayət işinin açılması ilə bağlı mətbuata məlumat verən Səmədli, eyni zamanda bu xəbərə reaksiyasını öyrənmək üçün İncini şöbəyə dəvət etdi.

Səmədli onu təbəssümlə qarşıladı:

- Xanım, analığının “qonağını” tapmışam.

- Kimi? - İnci narahatlıqla soruşdu.

- Hə, sən tanımadığın kişini, kişi deyəndə elə yaşlı deyil, cavan oğlandı. Adı Fatehdi.

- Fateh!..Gərək mən onunla görüşüb danışsam, - İnci sevinməkdən çox əsəbiləşdiyini gizlətməyi bacarmadı.

- Sən narahat olma. Biz artıq onu həbs etmişik. Özümüz onunla nə lazımdı danışacağıq.

Səmədli ani düşüncə təəcüblə soruşdu:

- Sən onu yaxındanmı tanıyırsan?

Kapitan İncinin etiraz edəcəyini gözləyirdi. İlk gündən qızın Məsmənin otağında kişinin kimliyindən xəbəri olsa da, özünü bilməməzliyə vurması gümanı düz çıxmışdı.

- Bəli, tanıyıram.

Etiraf Səmədliyə ləzzət verdi:

- Əla. Barda tanış olmusunuz, eləmi? Eşitdiyimə görə barın daimi müştərilərindəndir?

- Xeyr, dənizdə tanış olmuşam. Yaxşı üzmək bacarır. Ötən yay məni boğulmaqdan xilas edib. Başqa münasibətimiz olmayıb. Mənim onunla danışmaq istəyim də ona görədir ki, öyrənim, həqiqətənmə onun təqsiri var. İnanmıram onun qatil olmasına. Onu kiminləsə səhv salmışız. Görüşsəm, hər halda təzə nəşə öyrənə bilərəm...

- Sən gərək ki, onun səsinə tanımamışdın?

- Əmin deyildim Fatehin olmasına, ona görə də adını çəkməmişdim. İndi nə deyir, Məsməni öldürməsinə boynuna almır?

- Həmin axşam evinizdə olduğunu danmır, amma, qətdən xəbəri olmadığını söyləyir.

- Maraqlıdır. Bəs siz o axşam Fatehin Məsmənin yanında olmasını necə tapdınız?

- Onun mənzildə olmasına dair dəlillərimiz var idi. Şöbəyə söhbətə çağırdıq, özü qətdən savayı hər şeyi açıqladı.

- Əgər bütün istintaq boyu boynuna götürməyib özünü günahsız hesab etsə nə edəcəksiniz?

- Götürəcək, hər şeyin öz zamanı var. Zamanı gələndə günahını inkar edə bilməyəcək. Etsə belə xeyir yoxdur. Məsmənin sonuncu qonağı o olub. Mən vurmadım, sən vurmadın, o vurmadı, bəs ölünü kim öldürüb?

- Ondan mənim haqqımda da soruşmamış olmasınız.

- Yox, hələ lazım gəlməyib. O vaxt soruşardıq ki, səndən də nəşə şübhəmiz olardı...

Bəlkə də polis zabiti onu danışdırmaq məqsədilə söz alırdı. İncinin gözlərində an içində kölgə kimi həyəcan ifadəsi görünüb yox oldu. Söhbətin yönünü dəyişdirmək üçün Səmədlinin sözünü kəsdi:

- Naçannik, xahiş edirəm, məni çox yox, yarım saatlıq onun yanına buraxın. Söz verirəm ki, bilmək istədiyiniz həqiqəti öyrənməkdə sizə bacardığım qədər kömək edəcəyəm. Siz də tezliklə bu işi başa çatdıracaqsınız.

Kapitan etiraz etməsə də həməən razılıq vermədi:

- Bu gün yox, gecdir. Sabah görüş üçün böyüklərdən icazə alaram, sonra baxarıq. Görüşünüzün alınacağına arxayın olun. Bu günlük bəsdir. Sabah özüm çağıraram. Hələlik...

Səmədliyə ehtimallarını yerbəyer etmək, düşünmək üçün vaxt gərək idi. Həbs edilənədək Fatehin səsini tanımamasını bildirən İncinin onunla görüşməyə can atmasında məqsədi nə idi? Analığının nəyə görə öldürüldüyünü öyrənmək, yoxsa istintaq zamanı adını çəkməməsini Fatehə tapşırmaq? Bu cinayətin baş verməsində onları birləşdirən nədir? Məsmənin öldürülməsinə zərurət varmı? Hərgah, səhərki görüşdə çox mətləblər açılacaqdı. İnci xahiş etməsəydi də Səmədli onu Fatehlə qarşılaşdırmağın marağında idi. Gec-tez həqiqət bilinməli idi. Dünyada nə qədər ki, haqqın qüdrəti var, həqiqət üzülməyəcəkdi.

Fatehin həbsə alınması İncinin qanını qaraltmışdı. Səmədlinin sözlərindən belə məlum olurdu ki, istintaqın gedişində başqa təqsirkar tapılmazsa məsuliyyət Fatehin üzərində qalacaqdı və zavallı uzun illər günahsız olduğu halda ömrünü məhbəsdə keçirəcəkdi. Bu, nə dərəcədə düzgün olardı? Axı heç kim bilməsə də, o, Fatehin qatil olmadığına tam əmin idi. Ola bilməzdi ki, onun sevdiyi insan kimisə öldürsün. Elə səviyyəsi olsaydı, gecə vaxtı soyuq suya baş vurub İncini həyata qaytarmazdı. Fatehin günahı Məsmənin qonağı olmasındaydı. Daim cavan qızlarla əylənən oğlanın, anası yaşında qadınla aralarında doğrudanmı nəsə ola bilərdi?! İncini ən çox düşündürən elə bu idi. Fateh eyş-ışrət düşgünü olsaydı minnətdarlıq əvəzi kimi İncinin ona açdığı qucağına çoxdan atılmış olardı. Amma, həmişə Allahın bəlası hesab etdiyi Məsmə də az aşın duzu deyildi, öz işinin sənətkarı idi. İnsanları tanımaq çətin işdir...

Əgər nəsə olubsa da Fateh buna görə nə İncinin, nə də başqalarının qarşısında hesabat verməməlidir. O, subay, müstəqil insandı, öhdəliksiz, filansız. Odur ki, onu günahlandırıb umu-küsü etməyə dəyməzdi. Əksinə, ona olan sevgisini göstərmək üçün əlindən gələni etməli idi. Tanış olarkən minnətdarlıqla dediyi sözlərini xatırladı: göydə Allaha, yerdə sənə bir can borcluyam....

Polis şöbəsindən çıxandan sonar küçədə qarşısında dayanan taksinin siqnalı İncini fikirdən ayırdı:

- Gəlin əyləşin, - saçlarına təzə dən düşmüş orta yaşlı sürücü tanış adamlar kimi ərklə onu maşına dəvət etdi. İnci adəti üzrə qapını açıb, arxa oturaçağa oturdu.

- Salam xanım. Necəsən?

- Sağ ol. Mənə görə dayandın?

- Əlbəttə! Hara gedirik? Evə, yoxsa dəniz qırağına?

Düzünə qalsa özü də bilmirdi hara getsin. İşdən də soyumuşdu, evdən də. Heç birində qərar tuta bilmirdi. Məsmənin otağını bağlı saxlasa da, bəzən analığının qulağına gələn səsindən, qarabarmasından qorxub gecələr də işıqları söndürmürdü. İşdə də fikirdən çöhrəsi açılmadığı üçün hələlik bir müddət bara gəlməməyi, dincəlməyi məsləhət görmüşdülər. Bu əhvalla dincəlməkmi olardı?.. Belə yaşamaq olmazdı, çox çəkməz ya dəli olacaqdı, ya da başını götürüb harasa getməliydı. Hara?!

- Nə evə sürmə, nə də dəniz qırağına. Başqa hara istəyirsən, sür.

- Xanım, ötən dəfəkindən gözümə birtəhər dəyirsən. Olmaya nasazlamısan?

- Soruşmaq ayıb olmasın, ola bilsin fikrimdən çıxıb, deyin görüm harda görüşmüşük ki, mənə tanıyırsan?

- Ba... necə harda? Yolda. Mənimki yoldur. Gecəm, gündüzüm hər işim yolluqdur. Məndə vaxt hardan bara, restorana gedəm. Heç arasından bir həftə keçməyib ki, səni axırıncı dəfə görməyimdən. Gecə vaxtı, yadıncıydı? Əvvəlcə axşamüstü restorana apardım. Sonra gecə mənə çağırın, evə gətirdim, on-on beş dəqiqə küçədə gözlədim, təzədən restorana qayıtdım.

- Gecə gətirib mənə qaytardın? - İnci elə bil yuxudan səksəndi. O dəhşətli gecənin sərxoşluğundan unuduğu ən əzablı yerini xatırladı. Həmin ürəkçəkən, gizilti anlar yenidən yaddaşına qayıtdı.

- Yadıncıdan çıxıb? Ay içmişdin ha... Necə lazımdı. Yaralı şirə dönmüşdün. Bərk də əsəbiləmişdin. Evdən necə acıqlı çıxmışdınsa, qorxudan yol boyu bir kəlmə də soruşmadım. Restorana çatmamış - saxla - deyən kimi saxladım. Ayaq üstə güclə yeri yirdin....

Sürücü İnciyə sanki bir qorxulu yuxudan danışdı. O qorxulu yuxunun ağrısını bir daha təkrar yaşamaq istəmirdi:

- Bəsdır! Qurtar....

Sürücü gözləmədiyi acıqlı səsə diksinib əyləci basdı. Çevrilib, təəccüblə İnciyə baxdı:

- Xanım, nə oldu sənə? Nədən hirsləndin?

- Köhnə palan içi sökmə, danışma! Sür, saxlama...

Əlləri ilə üzünü örtüb başını aşağı dikdi, çığırmasına peşman olub utandı:

- Mənə fikir vermə, sən Allah...

- Xanım, yoxsa xətrinə dəydi elə danışmağım? Bağışla məni. Olmayan keyfinizi daha da korladım. Bilsəydim qanınız qarqlacaq xatırlamazdım. Heyf. Nə edim ki günahımı yuyum?

Sürücünün dilxoşluğu İncinin könlünə yatdı. Başını qaldırıb, mənalı baxışlarla pəncərədən çölə baxdı. Saçlarına barmaqları ilə daraq çəkdi:

- Bu gündən sabaha ümid yoxdur. Sür yaxın qəlyanaltıların birinə. Könlümə içmək düşüb. Hə, mənə yoldaşlıq edərsən?

- Yox, mənə olmaz. Sükan arxasındayam...

- Onda mən içərəm. Sənsə məni axıradək müşayiət edərsən. İstəmirəm məni tək görsünlər. Sən narahat olma. Bugünkü qazancını mən ödəyəcəyəm. Başqa sözün var? Baxarıq, istəsən, könlündən keçsə, gecəni də qonağım olarsan. Hə, razısan?

Sürücü dinməyib maşını yaxınlıqdakı restorana tərəf döndərdi...

O axşam gözlərindəki nisgili, qəmi gizlədə bilməyən İnci özünü olduğundan kefli və şən göstərməyə çalışırdı. Onun şaqraq gülüsləri sevincdən çox, intihara hazırlaşan insanın qalibcəsinə ölümə meydan sulamasına oxşayırdı.

Ertəsi gün Səmədlinin çağırışını gözləmədən İnci polis şöbəsinin qapısını kəsdirmişdi. İncinin Fatehlə görüşünün cinayətkarın axtarışında mühüm irəliləyiş yaradacağını ehtimal edən Səmədli dünəndən bəri xüsusi

hazırlıq görmüşdü. Oturduğu masanın dolabında lazım gələrsə istifadə üçün gizli səsyazan yerləşdirmişdi. Bu görüş məlum mətləblərin üstünü açmalıydı.

Səmədli otağın pəncərəsindən İncini çöldə, giriş qapısında görüb qayğılandı. Qapıda dayanan işçilərdən birinə İncini onun otağına gətirməyi göstəriş verdi. Xeyirli olsun, nə yaman tələsir, - fikirləşdi. Danışb-düşündüklərini bir yana çıxarmamışdı ki, İncinin otağa daxil olduğunu gördü.

- Sabahınız xeyir, naçannik, gəlmək olar?

- Gəl, gəl, olar. Hə, necəsən? Yaman əzgin görsənirsən, nəyə görə? Gecəni barda keçirmisən?

- Xeyr, bara gedəsi əhvalım yoxdur. Sizdən ayrıldıktan beləyəm. Rahatlığım olmayıb. Gecə də gözümə yuxu getməyib, fikir xəyaldan.

- Nəyin fikrini çəkirsən? Cinayətkarı tutmuşuq. İndi sizi görüşdürəcəyəm, özün də əmin olacaqsan. Ola bilsin müəyyən şübhələrimiz bir qədər də reallaşacaq. Sən əyləş.

Qapıya yaxınlaşıb dəhlizdəki çavuşu səslədi:

- Mənə bax, sənə dediyim o müttəhimi otağıma gətir.

İncinin baxışları qapıya dikildi. Fatehlə iki aydan çox olardı rastlaşmırdı. Daha bara gəlmirdi. Özünə hardasa başqa yerdə məskən tapmışdı. Yaman darıxmışdı onun üçün. Beş-on dəqiqə yanaşı oturub könülxoşluğu ilə şirin-şirin söhbətə də tamarzı qalmışdı. Bəzən Fatehin gözünün ucu ilə də ona baxmamasını, onun qadınlığına olan biganəliyini düşünəndə ürəyindəki acıqdan az qala ona nifrət edirdi. Belə olanda verdiyi mənəvi əzabların əvəzinə Məsməyə görə günahsız həbs edilməsini ona Allah tərəfindən göndərilən cəza hesab etmək istəyirdi. Ancaq tez də razılaşmayıb özünü qınayırdı. Çünki sevgini almırlar, qazanırlar. Sevəndə də təmənna ummurlar. Qəlblə alver etmək olmaz. Sevmir, sevməsin. Bacarırsan, sən sev. İnsan sevəndə Allaha yaxın olur...

Çox keçmədi, kök, tosqun çavuşun Fatehlə otağa daxil olması İncini düşüncələrindən ayırdı. Qeyri-ixtiyari ayağa durdu. Fateh elə bil dəyişilmişdi. Yoxsa ona elə gəlirdi...

- Salam...

Nəzərlərini qolundakı qandallardan ayırmayan Fateh dalğın baxışlarla otağı süzərək ayağa durub ona salam verən qadına tərəf baxdı. Tanıyıb gülümsədi:

- O... kimi görürəm! Salam.

Görünür Səmədli onu xəbərdar etməmişdi, İnci ilə görüşməyi gözləmirdi:

- Necəsən? Rəis də demir ki, kim gəlib? Dedim, yəqin təzə dəlil-sübutlar tapılıb.

- Əyləş, darıxma, vaxtı gəldikcə tapacağıq, - Səmədli onun sözünü kəsdi. Nə fikirləşdisə, çavuşu tələsdirdi:

- Qandalı aç, özün də dəhlizdə gözlə.

Çavuş otaqdan çıxdıqdan sonra İnci Səmədliyə danışmağa imkan vermədi:

- Naçannik, dünən sizdən xahiş etmişdim axı, bizi on-on beş dəqiqəlik tək buraxasınız. Razi olmuşdunuz. İndi icazə verin. Mümkünsə siz də çıxın, xahiş edirəm.

- Niyə tələsirsən, söz vermişəm, şərait yaradacağam.

- Bax, sonraya qalsa ürəyimdəki fikirləri unudacağam, ya da qatmaqarışiq olacaq. Özüm də heç bilməyəcəyəm nə istəyirəm. Ona görə tələsirəm. Xahiş edirəm...

Səmədli İncinin inadına qarşı çıxmayıb, razılaşdı.

- Yaxşı, mən də çıxıram. Qurtaran kimi, məni çağır, dəhlizdəyəm, çox uzun sürməsin.

Səmədli otaqdan çıxsa da qapını örtməyib, aralı saxladı. İnci Fatehə yaxınlaşıb yanında oturdu. Ehtiramla əlini əlinə götürüb sıxdı, gözlərinə baxdı. Nədən başlayacağını bilmədi. Fateh ondan tez dilləndi:

- Mənə sözün var? Nə soruşacaqsan de, eşidirəm. Məsməni mən öldürmüşəm, yoxsa yox? Bunu öyrənmək istəyirsən?

- Yox, elə deyil. Səbirli ol.

- Bəs onda səni bura çağırıb mənimlə niyə üzləşdirirlər? Yoxsa sən də Məsmənin saxladığı qızlardansan?

- Mən özüm gəlib xahiş etmişəm ki, səninlə görüşəm. Məsmə mənim analığımdı.

- Necə? Analığın? Mən heç bilmirdim. İndi yəqin sən də məni bunlar kimi analığın qatili hesab edirsən...

- Bir imkan ver danışım. Nə yaman səbirsiz olmusan. Bilirəm, sən qatil deyilsən, onun ölümü sənlik deyil. Mən gəlmişəm ki, sənə kömək edim.

- Bu üç gündə ilk adamsan ki, mənə ümid verirsən. Qulaqlarıma inanmağım gəlmir. - Fatehin çöhrəsi dəyişdi, - hərhal belə danışmaqda əsl niyyətinin nə olduğunu bilməsəm də eşitmək xoşdur.

- Fateh, - İnci ah çəkdi, - qəlbimə toxunursan. Yadındadır, tanış olduğumuz gün? Məni boğulmaqdan, ölməkdən qurtarmışdın. Sənə təşəkkür etmək, minnətdarlığımı bildirmək istəyirdim. Gəl ki, ilk gündən sənin soyuq münasibətin ürəyimi ağrıtdı. Əvvəl elə bildim təvazökarlıq edirsən. Gözümdə daha da ucaldın. Özüm də bilmədən səni sevməyə başladım. Gizlicə. Sonra bir gün dözə bilməyib sənə hisslərimi etiraf etmək istədim. Sənin necə laqeyid, buz kimi soyuq olduğunu görəndə peşman oldum. Peşman oldum məni dənizdə ölməyə qoymamağına. Kaş öləydim. Sən mənim cismimi xilas etsən də sevgiyə, insanlığa, kişilərə olan son inamımı, ürəyimi qırdın. Məni daxilən öldürdün. Əgər mən fahişəyəmsə, demək ömrümün hansısa bir anında insan kimi sevib-sevilməyə layiq deyiləm? Həmişəlik fahişə olaraq qalmalıyam. Sən belə düşünürsən, eləmi? Bəs məni kim fahişə edib, yalnız Məsmə? Yoxsa siz kişilər?..

Fateh dinməyib başını yerə dikmişdi. Heç vaxt təsəvvürünə də gətirməzdi ki, adi gözlə baxdığı, əhəmiyyət vermədiyi İnci onu gözləmədiyi dərəcədə bu cür sərt ittiham etsin. Görünür, bu vaxtadək bar qadınlarının hamıdan yaxşı tanıdığını hesab etməsi əbəs imiş.

- Ancaq bir həqiqət var. Sevməyi kişiyə qadın öyrədir. Mən sənə sevməyi öyrədəcəyəm, səni sevginin varlığına inandıracağam...

- Sən bunun üçün gəlmisən, - Fateh başını qaldırıb ona baxdı, - sevgi dərslərini keçməyə?

- Tək buna görə yox, - nəzərlərini Fatehin gözlərinin içinə zillədi, - düzünü de o axşam sənə Məsmə ilə aranızda yaxınlıq olmuşdumu?

Fateh İncinin nə düşündüyünü anlayıb heyratə gəldi:

- Dəlisən? Sən məni nə hesab edirsən? Anam yaşında qadınla?! Düzdür, ola bilsin onun könlündən keçirdi. Məni ləngitmək, gecəni qalmağımı istəyirdi. Onun yanına yalnız təzə tanış olduğum qız barəsində əlavə məlumat öyrənmək üçün gəlmişdim...

İnci Fatehin bayaqdan tutub saxladığı əlini bir daha əllərinin arasına alıb sıxdı.

- Mən də belə güman edirdim...

Bu an Səmədli qapıda görsəndi:

- Qurtarmadı söhbətiniz?

- Qurtardı, gəlin, - İnci Səmədliyə tərəf çevrildi, - çox sağ olun naçannik, ömrünüz uzun olsun.

Səmədli yerini rahatlayıb, masanın dolabını yoxlayaraq İnciyə müraciət etdi:

- Hə, söhbətinizin bir xeyri oldumu? Cinayətkarı müəyyən etmək olarmı?

- Bəli, olar, - İnci cavab verdi.

Fateh təəccüblə İnciyə baxdı. O, kimi nəzərdə tutur?

- Bəs, elə isə qətli törədənin açıq etirafına nə mane olur?

- Artıq heç nə. Mən etiraf edirəm, - İnci sözünü tamamlayıb başını aşağı salıb günahkarcasına nəzərlərini Səmədlinin baxışlarından qaçırdı.

- Sən nəyi etiraf edirsən? - İndi Səmədli təəccübləndi. Şübhələrinin düz çıxacağını yəqin etdi: O, Fatehlə xəlvəti əlbir olub!

- Məsməni öldürməyimi...

Səmədli eşitdiyi sözdən məəttəl qalmışdı: Bu qız dəli olub, nədi? Fateh donmuşdu, səsi çıxmırdı. Səmədli dəqiqləşdirmək istədi:

- Mən başa düşmədim, sən nə demək istəyirsən? Məsməni sən öldürmüşsən, o öldürüb, yoxsa ikiniz birgə öldürmüşsünüz?

- Mən öldürmüşəm.

Səmədli İncinin cavabından əsəbiləşdi. Yerində otura bilməyib, ayağa durdu. Otaqda var-gəl edə-edə davam etdi:

- Xanım, mən bilmirəm sən hansı məqsədlə tamaşa qurursan. Yadda saxla ki, yalan ifadəyə görə, məsuliyyətə cəlb edilə bilərsən. Yox, əgər cinayəti öz boynuna götürürsənsə, bəs, niyə bir həftədir susurdun? Fatehlə bu günkü görüşü gözləyirdin? Olmaya şərtləşib belə razılığa gəldiniz?

Fateh çaşqın nəzərlə İncinin nə cavab verəcəyini gözləyirdi. İnci etiraz etdi:

- Xeyr naşannik, mən yalan danışmıram. Fatehin də bu ölümə qarışacağı yoxdu. Günahkar təkcə mənəm.

Səmədli qayıdıb yerində oturdu. Əlini stolun üstünə çırpdı:

- Deyirsən günahkarsan, onda danış, sübut eylə ki, cinayəti sən törətmisən. Başla. Necə oldu ki, sən analığınızı öldürmək fikrinə düşdün? Aranızda şərikli nəşə vardı?

Otağa ani sükut çökdü. O, analığının elədiklərinə görə cəzasız qalmayacağını bilirdi, amma bu cəzanın onun əli ilə olub qatilə çevrilərək öz günahlarının da cəzasını çəkəcəyini ağına gətirməmişdi. Düz deyirlər ki, qisas yerdə qalmaz. Onu kimsə əfv etməyəcəkdi. Nə qədər ağır olsa da İnci həmin gətən anları xatırlamalıydı:

- Öldürmək fikrim yox idi. Doğrudur, ürəyimdə Məsmədən acığım gəlirdi. Son zamanlar məndə ona nifrətə oxşar bir hissə vardı. Hələ atam onu evimizə gətirən gündən evimizin bədbəxtliyi başlamışdı. O, fahişə olssa da atam onu sevmişdi. İstəyirdi onu ev qadını etsin. İstəsə də gücü çatmadı. İl yarım keçmədi, atam qəm-qüssə ilə dünyadan köçdü. Hesab etmirəm ki, o bədbəxt hadisə nəticəsində öldü. İllərlə dənizdəki fırtınalara sinə gərən insan adı bi küləkdə dənizə düşdü. Onu dənizə dərd saldı. Atam rəhmətə gedəndə mənim on altı yaşım vardı. Məsmə yemək-içməyimi, pal-paltarımı heç vaxt kəsmirdi. Həm də hiss edirdim ki, məni öz ardıcılı görmək istəyir. Çox istədim onun kimi olmayım. Lakin ilk sevgimin naxələfliyi məni sındırdı və mən istəməsəm də analığımın davamçısı oldum. İkinci dəfə məni dənizdə ölümün pəncəsindən qurtaran bu oğlana vuruldum, - əli ilə Fatehi göstərdi, - ancaq o da məni saymadı. İnsan sevgisiz yaşaya bilməz. Kimisə sevməlisən. O məni sevməsə də, mən onu ürəyimdə sevirdim. Həmin axşam Məsmənin yanındakı kişinin Fateh olduğunu səsindən tanıdım. Sizə səsi tanımadığımı yalan demişdim. İstəmirdim onu tutub incidəsiniz. Məsmənin cavan oğlanlardan xoşu gəldiyini bilirdim. Taleyimi qara edən adamın sevdiyim oğlanı da ələ keçirməsini düşünüb, qısqanlıqdan evdən dəli kimi çıxdım. Hikkəmdən işdə özümə yer tapa bilmədim. Özümü sakitləşdirmək üçün barda nə qədər içdiyim yadımda deyil. Heç cürə qərar tuta bilmirdim. Elə bil yarı hissəm evdə qalmışdı. Hamının gözündən yayınıb gecə ikən evə qayıtdım. Onları bir yerdə tutmaq istəyirdim. Məsməni tək gördüm. Bununla belə bütün hirsimi, acığımı onun üstünə tökdüm. Sərxoşluqdan ayaq üstə güclə dayansam da biz tutuşmalı olduq. Ona olan nifrətim gözlərimi necə örtmüşdüsə, boğazından yapışdığımı gördüm. Boğmağa gücüm çatmadığından, səsi kəsilənə qədər başını divara vurdum. Sonra əl çəkib təzədən işə qayıtdım. Maşını görməsinlər deyə uzaqda saxlatdırdım. Düşüb bara çatanadək halsızlıqdan yeriyə bilməyib ağaclıqdaa

yıxılıb qaldım. Məni yoldaşlarım ağaclıqda tapanda nəm torpaqda uzandığım üçün soyuqdan əsirdim. Bax, ona görə də xəstələnib iki gün barda yatmalı oldum. Özümə gələndə isə heç nə yadımda qalmamışdı. Məsmənin ölməyini biləndə qəlbən sevinsəm də, kim tərəfindən öldürüldüyünü anlamırdım. Əmin idim ki, bu, Fateh deyildi. Dünən Fatehi həbs etdiyinizi eşidəndə bərk təsirləndim. O, əcaib gecəni xatırlamağa özümü məcbur etdim...

Fateh başını əlləri arasına alıb fikrə getmişdi. Səmədlinin İncinin hekayəsinə inanmağı gəlmirdi:

- Yaxşı, düzdün-qoşdun, biz də inandıq. O gecə barəsində danışdıqlarına dair heç olmasa bir şahidin varmı?

- Var, - İnci Səmədlinin bu sualını da cavabsız qoymadı - taksi sürücüsü, gecə bardan evə, geriyə aparıb gətirən taksinin sürücüsü. Nömrəsini verim, çağırıb dindirin.

- Kifayətdir, - Səmədli dolabdakı səsyazanın düyməsini basıb, ayağa durdu.

- Naçannik, bəs Fatehi azad etmirsiniz?

- Mən təcili prokurorluğa məlumat verməliyəm. Siz hələki gözləyin, gəlirəm, - Səmədli tələm-tələsik otaqdan çıxdı.

- Sən düz etmirsən, - Fateh İnci ilə razılaşmadı, - nahaq yerə bu işi boynuna götürürsən. Taksi sürücüsünün səni gecə evə aparıb-gətirməsi müqəssir sayılmaq üçün yetərli sübut hesab olunmamalıdır. Qoy axtarıb əsl günahkarı tapsınlar. Onu sən öldürməmişən... Düz eləmirsən. Mən bilirəm sən niyə belə etdin. Hamısını mənə görə uydurursan. Yadıma düşdü, hələ o vaxt, səni sahilə çıxardığım üçün "sənə bir can borcluyam" demişdin. İndi borcundan çıxırsan? Elə bilirsən başa düşmürəm? Mənə görə niyə özünü zülmətə salırsan? Cavan qızsan, gələcəyini düşünürsənmi? Mən heç, kişi üçün elə də çətin deyil həbsxananın əziyyətinə dözmək, bəs sən?..

İnci danışmağa imkan vermədi. Barmaqlarının ucunu sevgi ilə Fatehin dodaqlarına toxunduraraq saxladı. Qadın barmaqlarının dodaqlarına dəyən xoş nəvazişindən Fateh sözünün ardını gətirə bilməyib susdu:

- Fatehim, mən heç nə uydurmuram, sənə elə gəlir. Cinayəti etdiyim üçün cəzanı da mən çəkəcəyəm. Onsuz da zülmətdəyəm. Hansı gələcəkdən danışırısan? Əksinə, sən gərək gələcəyinin qayğısına qalasan. Mən bacarmadım. Məni xoşbəxt edəcək kişini tapmadım. Sən həbsxanada yatmaqdaysa əsil kişi olub heç olmas bir qadını yiyəsiz qoyma, arxa ol, sev, xoşbəxt eylə...

Axşamçağı polis idarəsinin müvəqqəti saxlama təcridxanasında kapitan Səmədlinin göstərişi ilə kameralardan birinin qapısı açıldı:

- Vətəndaş Məmmədli Fateh, siz azadsınız. Tərk edin!..

Fateh tənbel-tənbel yerindən durub kameradan çıxmağa hazırlaşdı. Dünən ona sabah axşam istintaq təcridxanasına göndərməyi elan olunmuşdu. Bu gün isə qapısını açıb azadlığa çıxarırdılar. Dünyanın işini bilmək olmur. Heç ağlına da gətirməzdi ki, kimsə ona belə tez həbsdən qurtulmağa kömək edə bilərmiş. İndi nədənsə getməyi gəlmirdi, vicdanı ağrıyırdı. Onu İnci ilə əvəz etmişdilər. "Həqiqətən, o, analığını öldürmüşdü yoxsa, mənə sevdiyinə görə belə edir" .., - çaşqınlıq içərisində düşünürdü.

Dəhlizə çıxıb qonşu kameralara tərəf baxdı. Ürəyindən keçsə də, polislər İnci qalan kameranı nişan vermədilər. Onu məcbur gətirdikləri kimi, məcbur da bayıra qovurdular. O, geri çevrilib soralanan kameraların cərgəsi boyu uca səslə qışqırdı:

- İnci, eşidirsən? Darıxma. Sən günahsızsan. Günahsız... Mən məhkəmədə sənə günahsız olduğunu sübut edəcəyəm. Belə qalmayacaq...

İncinin bütün günü müstəntiqlərlə sorğu-sualda keçdiyi üçün yorulduğundan dəhlizdən gələn haraya hay verməyə halı yox idi. Fatehin qəribə bir tərzdə ifadə etdiyi "günahsız" sözündən sifətinə gülüş yayıldı.

Səs qulaqlarından çəkilənədək kameranın ölü sakitliyində öz-özünə xeyli düşündü. Günahsız... Amma, qatil!..

Doğrudanmı, o, günahsız idi?!. Görəsən dünyada günahsız insan yaşayırmı?..

Mart, 2005